

Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego

**WYPADKI PRZY PRACY
I CHOROBY ZAWODOWE ROLNIKÓW
ORAZ
DZIAŁANIA PREWENCYJNE KRUS
W 2014 ROKU**

Warszawa 2015

Opracowano w Biurze Prewencji i Rehabilitacji
na podstawie rocznych informacji i opracowań statystycznych OR KRUS.
Skład i łamanie: Magdalena Stryzowska-Sędziak, Artur Tkaczyk
Druk: Oficyna Wydawnicza Oikos Sp. z o.o.
ul. Kaliska 1 m. 7, 02-316 Warszawa,
tel. 22 822 03 34, faks 22 822 66 49

KASA ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

**WYPADKI PRZY PRACY
I CHOROBY ZAWODOWE ROLNIKÓW
ORAZ
DZIAŁANIA PREWENCYJNE KRUS
W 2014 ROKU**

Warszawa, maj 2015

Spis treści

Wstęp	5
I Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników	6
A. Wypadki przy pracy rolniczej	6
1. Wypadki zgłoszone	6
2. Decyzje podjęte w sprawie jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu lub śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej	6
2.1 Wypadki zakończone odmową prawa do jednorazowego odszkodowania	7
2.2 Wypadki zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań, rodzaj zdarzeń i ich skutki zdrowotne	8
2.2.1 Skutki zdrowotne wypadków przy pracy rolniczej	10
2.2.2. Wypadki śmiertelne	12
2.3 Wskaźnik wypadkowości	14
B. Choroby zawodowe rolników	16
II Działania prewencyjne Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego	20
1. Formy i kierunki działalności prewencyjnej KRUS	20
2. Analiza przyczyn i okoliczności wypadków oraz chorób zawodowych rolników	21
2.1. Powierzchnia i profil gospodarstw, w których zgłoszono wypadki	21
2.2. Miejsce zdarzenia	22
2.3. Rodzaj wykonywanej pracy	23
2.4. Wypadki z udziałem maszyn i urządzeń wykorzystywanych w działalności rolniczej	23
2.5. Wypadki według pory dnia, dni tygodnia	23
2.6. Przyczyny wypadków	25
2.7. Grupy wypadkowe	25
2.8. Okoliczności i przyczyny wypadków w grupach wypadkowych	27
2.9. Zagrożenia wypadkowe w gospodarstwach rolnych – dokumentacja zdjęciowa	39
3. Dobrowolne nieodpłatne szkolenie i instruktaż dla ubezpieczonych rolników i ich rodzin na temat zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym	46
4. Pozaszkoleniowe formy upowszechniania wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym	57
5. Udział Kasy w tworzeniu systemu ratownictwa przedlekarskiego	91
6. Starania KRUS o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników	94
7. Finansowanie działań prewencyjnych KRUS	96
Podsumowanie	97
Wnioski	98
Załączniki	99

Wstęp

Opracowanie pt. *Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników oraz działania prewencyjne KRUS w 2014 roku* zawiera dane o wypadkach i chorobach zawodowych rolników w latach 2005-2014, przyczynach i okolicznościach zdarzeń zaistniałych w 2014 roku, a także prezentuje dane na temat kierunków i form działań prewencyjnych zrealizowanych przez KRUS, które mają na celu ograniczenie liczby wypadków i chorób zawodowych rolników.

Mimo że udział rolników w działaniach prewencyjnych jest dobrowolny, a stan prawny nie nakłada sankcji na osoby nieprzestrzegające zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, działania prewencyjne KRUS prowadzone od ponad dwudziestu lat i planowane w oparciu o analizę przyczyn i okoliczności wypadków oraz chorób zawodowych, ich kierunki i różnorodność form, przyczyniły się do wyeliminowania wielu zagrożeń wypadkowych.

Stan bezpieczeństwa pracy wśród osób ubezpieczonych w KRUS uległ znaczącej poprawie. Świadczy o tym spadek w ostatnich latach liczby wypadków zgłaszanych do KRUS, wypłacanych jednorazowych odszkodowań (w tym śmiertelnych) oraz obniżenie wskaźnika wypadkowości.

Poprawę bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych osiągnięto dzięki zaangażowaniu wielu instytucji i organizacji społecznych działających w środowisku wiejskim, oraz samych rolników, a także zmianom związanym z wejściem Polski do Unii Europejskiej (w strukturze wielkości gospodarstw rolnych, pozyskaniu przez rolników funduszy unijnych na modernizację i rozbudowę gospodarstw, stosowaniu nowych technologii produkcji eliminujących zagrożenia wypadkowe, przejmowaniu gospodarstw przez młodych, bardziej wykształconych rolników).

Niniejsze opracowanie zostanie opublikowane na stronie internetowej KRUS www.krus.gov.pl, w zakładce tematycznej *prewencja*.

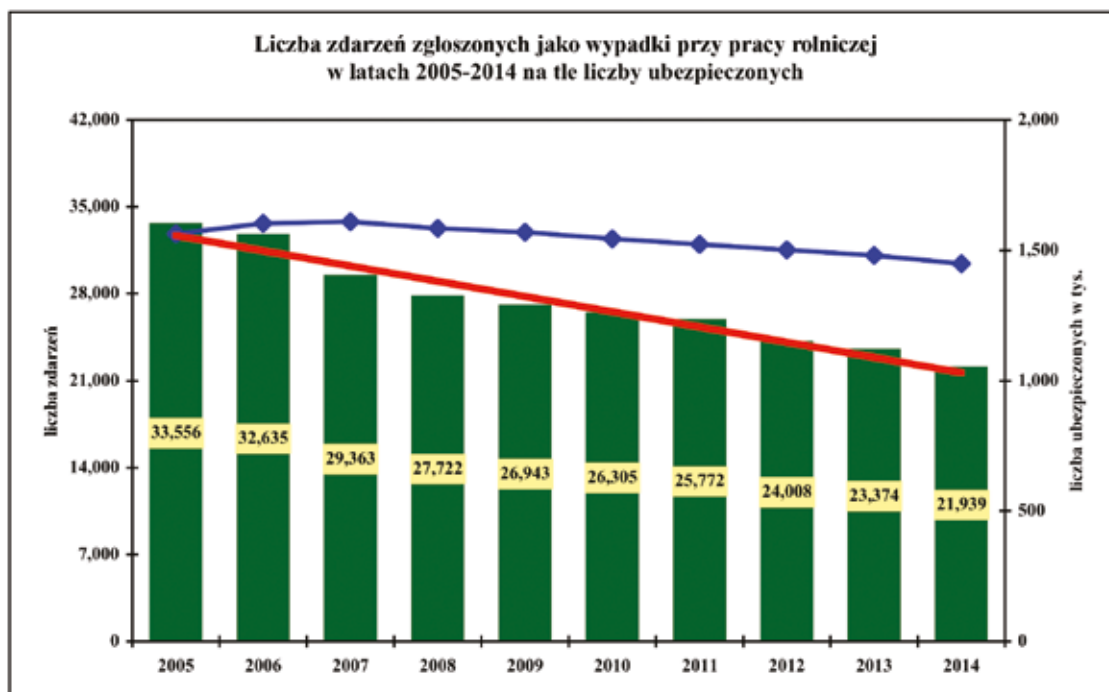
I. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe rolników

A. Wypadki przy pracy rolniczej

1. Wypadki zgłoszone

W 2014 roku do KRUS zgłoszono **21 939 zdarzeń wypadkowych**, o 1 435 (6,1%) mniej niż w 2013 roku, przy spadku liczby osób ubezpieczonych o 35 453 (2,4%) z 1 468 178 do 1 432 725. Od 2005 roku liczba zgłoszonych wypadków zmniejszyła się o 11 617 (34,6%), a osób ubezpieczonych o 149 204 (9,4%).

Zestawienie danych na temat zgłoszonych wypadków w latach 2005-2014 w województwach przedstawiono w **załączniku nr 1**.

2. Decyzje podjęte w sprawie jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu lub śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej

Do jednostek terenowych KRUS wpłynęło 22 159 wniosków o jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci spowodowanej wypadkiem przy pracy rolniczej. Decyzje podjęto wobec 23 458 wypadków (łącznie z wnioskami niezadowolonymi w 2013 roku i sprawami z odwołań sądowych).

Za wypadki przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (bez względu na skutki zdrowotne wypadku) uznano 20 609 zdarzeń, o 484 (2,3%) mniej niż w roku poprzednim.

Wśród zakończonych spraw było:

- 15 649 decyzji przyznających jednorazowe odszkodowanie (66,6% spraw) – w tym 218 na podstawie odwołań,
- 7 352 decyzje odmawiające jednorazowego odszkodowania (31,3% spraw),
- 457 umorzeń z powodu rezygnacji z roszczeń (2% spraw).

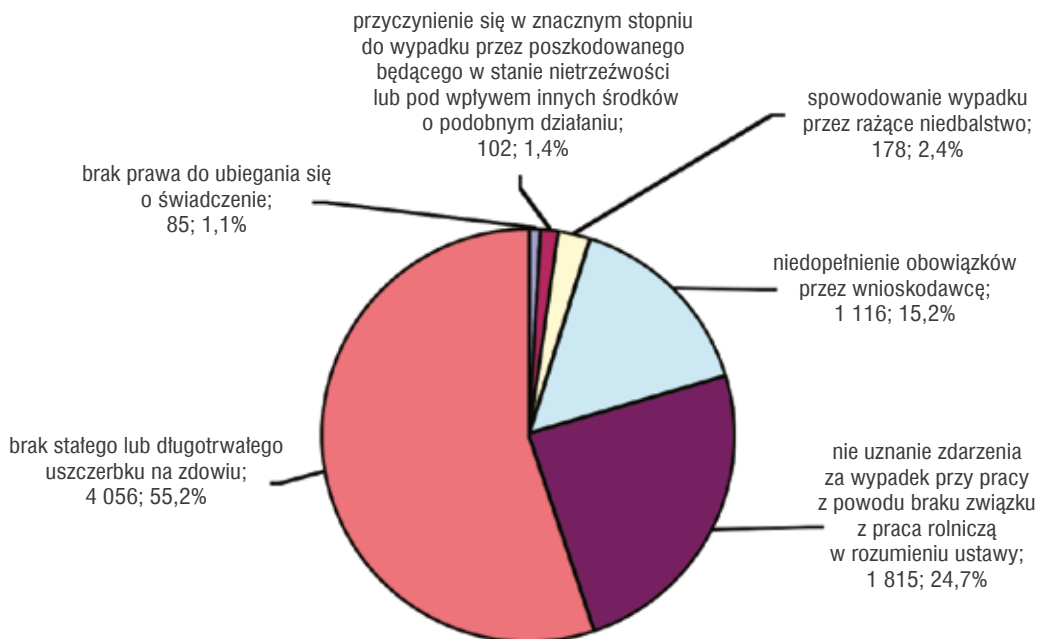
2.1 Wypadki zakończone odmową prawa do jednorazowego odszkodowania

W 2014 roku wydano decyzje odmowne w sprawie 7 352 wypadków, o 473 (6%) mniej niż w 2013 roku. Dane o liczbie wypadków zakończonych decyzją odmawiającą prawa do jednorazowego odszkodowania zestawiono w tabeli poniżej.

Liczba decyzji odmownych w latach 2005–2014

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba wypadków zakończonych decyzją odmawiającą prawa do jednorazowego odszkodowania	14 090	13 614	12 690	11 313	9 995	9 762	9 062	8 362	7 825	7 352

Decyzje odmowne w 2014 roku

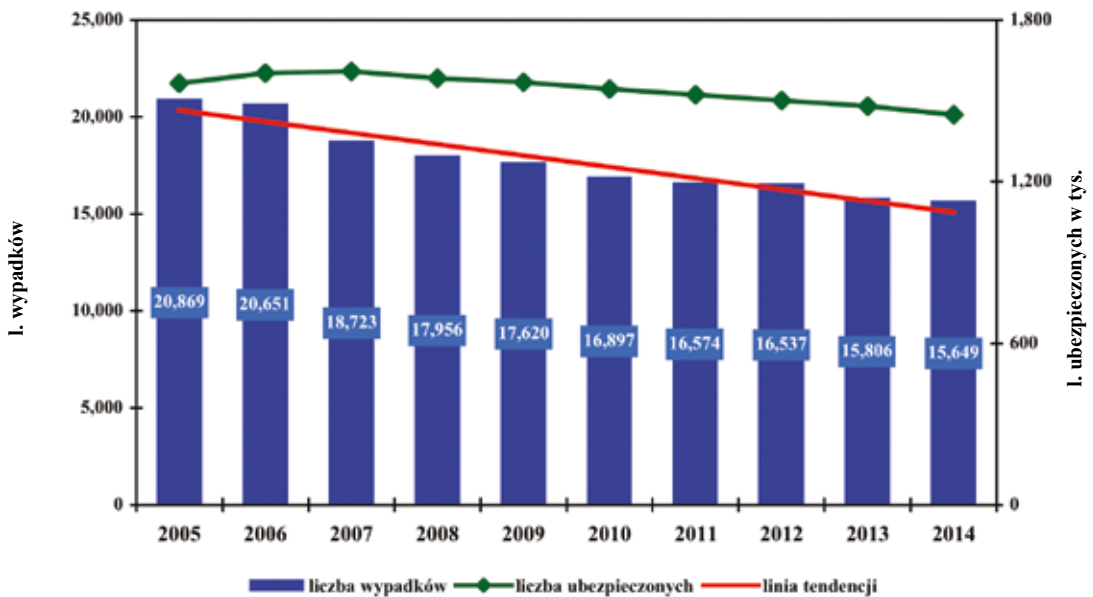

2.2 Wypadki zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań, rodzaj zdarzeń i ich skutki zdrowotne

Liczba wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań zmniejszyła się o 157 (1%) – z 15 806 w 2013 roku do 15 649 w 2014 roku. W ciągu ostatnich dziesięciu lat (od 2005 roku) spadła o 5 220 (25%) wypadków.

Wypadki zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań w latach 2005–2014 na tle liczby ubezpieczonych

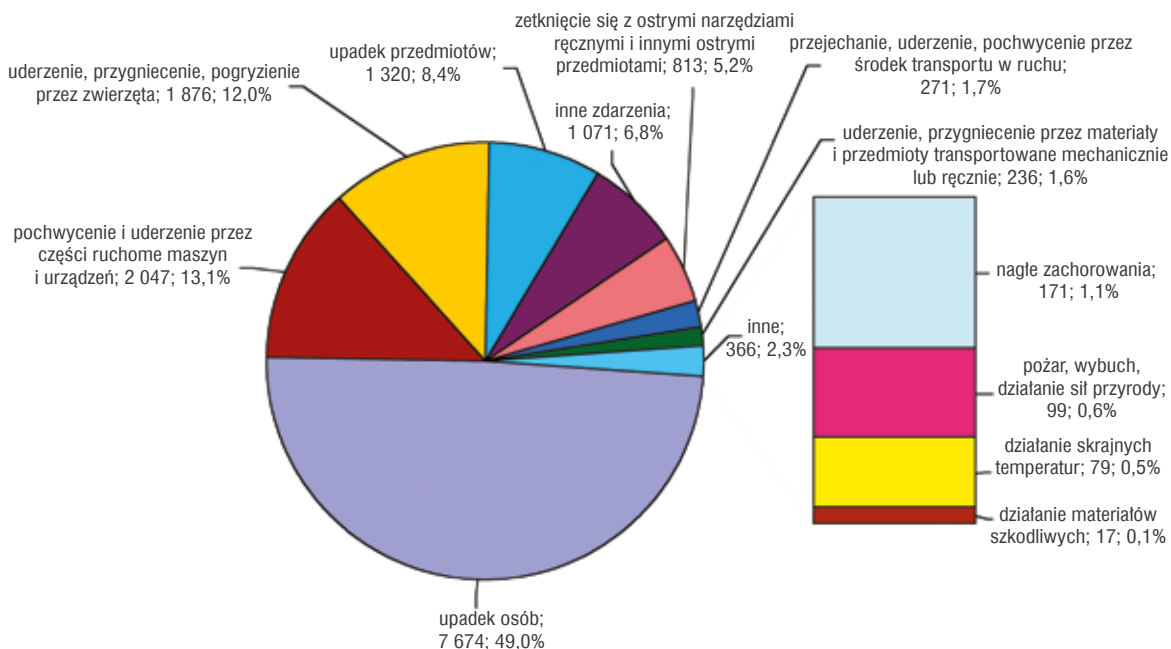

Zestawienie danych na temat liczby wypadków zakończonych wydaniem decyzji przyznającej jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej w latach 2005–2014 według województw przedstawiono **w załączniku nr 2**.

Struktura grup wypadkowych (wg zdarzeń powodujących urazy) nie uległa istotnym zmianom. Prawie połowę (7 674, tj. 49%) wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań w 2014 roku stanowiły zdarzenia z grupy „upadek osób”, 13,1% – „pochwycenia i uderzenia przez ruchome części maszyn i urządzeń”, a 12,0% – „uderzenia, przygniecenia i pogryzienia przez zwierzęta”.

Liczbę wypadków, w następstwie których wypłacono jednorazowe odszkodowania w latach 2005–2014, według grup wypadkowych zestawiono **w załączniku nr 3**.

Struktura wypadków w 2014 roku według grup wypadkowych

Wiek i płeć osób poszkodowanych w wypadkach w 2014 roku

Wyszczególnienie a – liczba poszkodowanych b – udział % w wypadkach ogółem:	Razem	Liczba wypadków w grupach wiekowych								
		<18	18–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–64	65 i więcej	
kobiety	a	4 790	1	2	219	952	1 635	1 873	71	37
	b	30,6%	0,0%	0,0%	1,4%	6,1%	10,4%	12,0%	0,5%	0,2%
mężczyźni	a	10 859	0	13	1 101	2 215	3 156	3 882	451	41
	b	69,4%	0,0%	0,1%	7,0%	14,2%	20,2%	24,8%	2,9%	0,3%

Większość poszkodowanych – 69,4% stanowili mężczyźni, przede wszystkim osoby w grupach wiekowych: **50–59 lat** (24,8% wszystkich poszkodowanych stanowili mężczyźni, 12,0% kobiety), **40–49 lat** (20,2% mężczyźni, 10,4% kobiety) oraz **30–39 lat** (14,2% mężczyźni, 6,1% kobiety).

2.2.1 Skutki zdrowotne wypadków przy pracy rolniczej

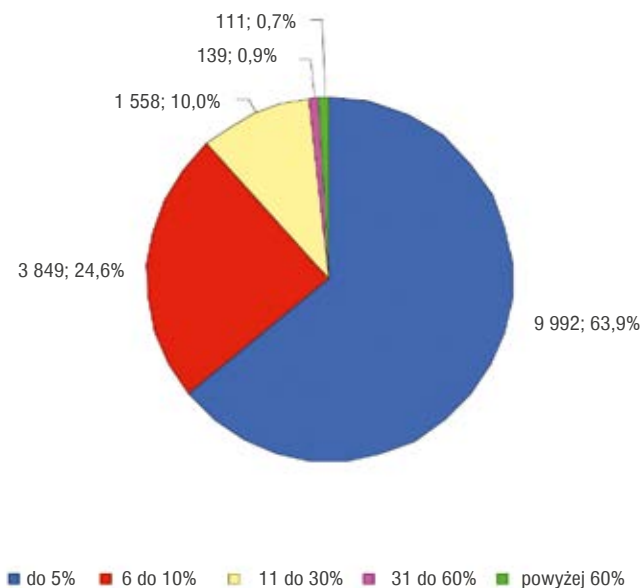
Wskutek wypadków przy pracy rolnicy doznali **17 098 urazów, powodujących stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu**. Podobnie jak w latach poprzednich na urazy najbardziej narażone były kończyny górne – 8 477 urazów (49,6%) i kończyny dolne – 6 296 urazów (36,8%).

Struktura urazów w 2014 roku

Urazy		Liczba urazów											liczba ostrych zatruc i ich następstw
		głowy i twarzy	narządu wzroku	narządu słuchu	szyi, krtań, tchawicy i przełyku	klatki piersiowej i ich następstwa	brzucha i ich następstwa	narządów moczowo-płciowych	kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	miednicy	kończyn górnych	kończyn dolnych, porażenia i niedowładny poszczególnych nerwów obwodowych	
liczba	17 098	902	232	35	7	402	77	7	603	60	8 477	6 296	0
w %	100,0	5,3	1,4	0,2	0,1	2,3	0,4	0,1	3,5	0,3	49,6	36,8	0

Dokonano oceny uszczerbku na zdrowiu w 19 628 sprawach wypadkowych. W 4 056 przypadkach nie orzeczono uszczerbku na zdrowiu (sprawy te stanowiły ok. 20,7% wypadków kierowanych do orzecznictwa lekarskiego). Większość wypadków zakończonych przyznaniem odszkodowania (63,9%) spowodowała uszczerbki na zdrowiu nieprzekraczające 5%. Udział wypadków z uszczerbkiem powyżej 60% od kilku lat utrzymuje się na poziomie (0,7–0,8%).

Struktura wypadków w 2014 roku według orzeczonego uszczerbku na zdrowiu

**Wypadki zakończone wypłatą jednorazowych odszkodowań w latach 2005–2014
według orzeczonego uszczerbku na zdrowiu**

Liczba wypadków z uszczerbkiem na zdrowiu	Rok									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
do 5%	13 175	13 240	11 979	11 356	11 084	10 729	10 444	10 569	10 045	9 992
6–10%	5 093	5 011	4 482	4 374	4 400	4 128	4 138	4 085	3 904	3 849
11–30%	2 187	2 010	1 929	1 899	1 840	1 752	1 713	1 590	1 607	1 558
31–60%	239	228	195	200	160	166	158	173	133	139
> 60%	175	162	138	127	136	122	121	120	117	111
Suma	20 869	20 651	18 723	17 956	17 620	16 897	16 574	16 537	15 806	15 649

Niezdolność do samodzielnej egzystencji wskutek wypadku przy pracy rolniczej ustalono u 34 osób (0,2% wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań). Najczęściej była ona skutkiem zdarzeń z grup: „upadek osób” i „uderzenie i przygniecenie przez części ruchome maszyn i urządzeń”.

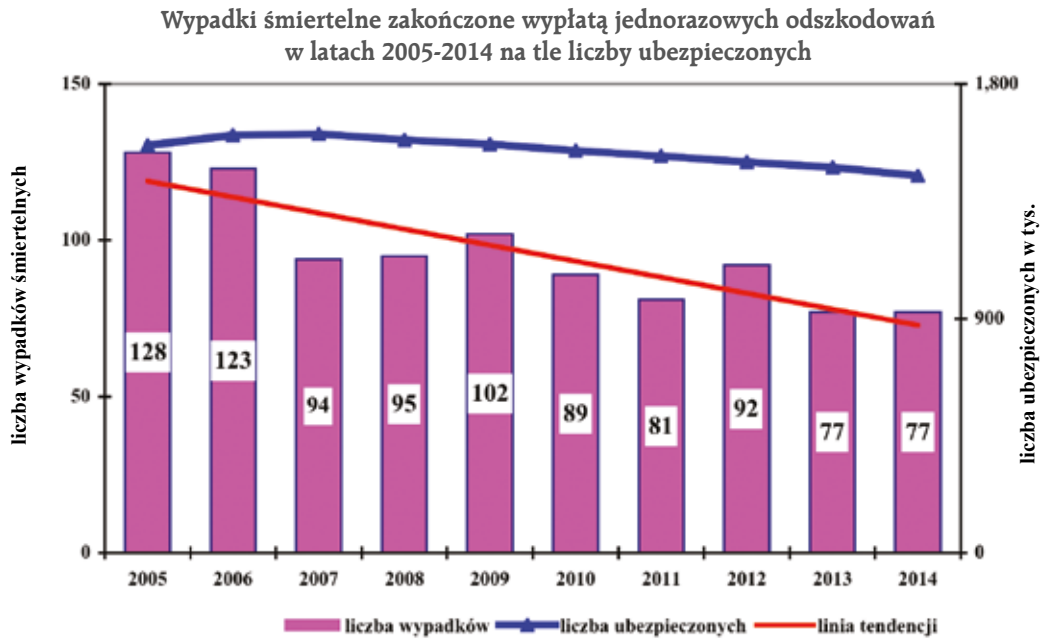
Struktura uszczerbku na zdrowiu w 2014 roku w grupach wypadkowych

Grupa wypadkowa		Udział (%) uszczerbku w grupie wypadkowej						Liczba poszkodowanych z ustaloną niezdolnością do samodzielnej egzystencji
		do 5%	6–10%	10–20%	21–30%	31–60%	powyżej 60%	
02	upadek osób	58,5	29,7	9,9	1,1	0,5	0,3	13
03	upadek przedmiotów	78,0	13,5	5,5	1,2	0,7	1,1	0
04	zetrzymanie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i innymi ostrymi przedmiotami	79,2	14,6	4,3	0,9	0,9	0,1	0
05	uderzenie, przygniecenie przez materiały i przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie	80,6	13,7	3,3	1,4	0,5	0,5	3
06	przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środek transportu w ruchu	39,1	26,2	18,5	5,5	3,3	7,4	5
07	pochwylenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	62,7	21,9	10,6	1,9	1,9	1,0	9
08	uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	70,3	22,4	5,7	0,9	0,5	0,2	2
09	pożar, wybuch, działanie sił przyrody	69,7	14,1	7,1	4,0	1,0	4,1	0
10	działanie skrajnych temperatur	74,7	13,9	5,1	1,3	2,5	2,5	1
11	działanie materiałów szkodliwych	35,3	35,3	11,8	5,9	5,9	5,8	0
12	nagle zachorowania	43,3	33,9	10,5	2,9	2,3	7,1	1
13	inne zdarzenia	69,1	20,3	6,7	1,5	1,8	0,6	0
Ogółem:		63,9	24,6	8,6	1,3	0,9	0,7	34

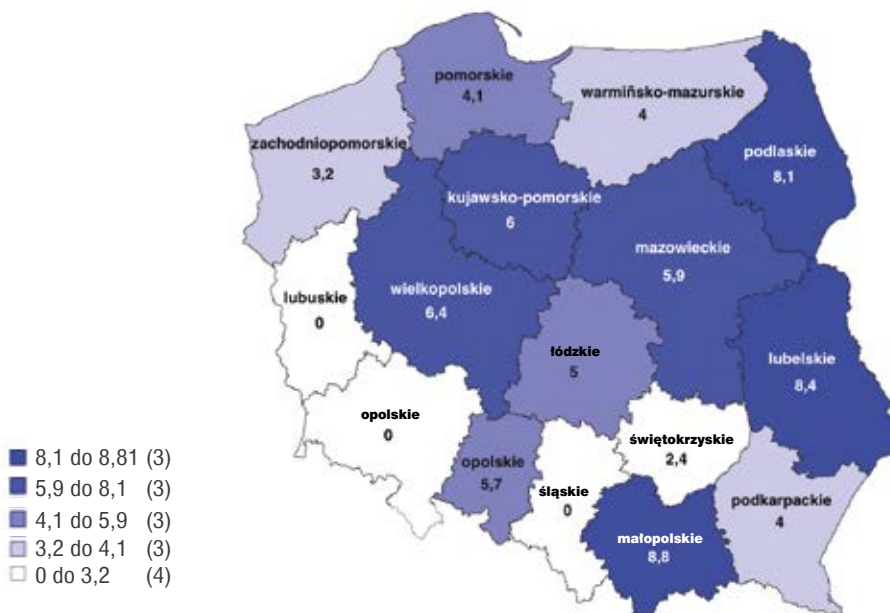

2.2.2. Wypadki śmiertelne

Wypłacono 77 jednorazowych odszkodowań z tytułu śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej, czyli tyle co w 2013 roku. Liczba wypadków śmiertelnych, zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań, zmniejszyła się w ciągu ostatnich dziesięciu lat o 51 (39,8%) – ze 128 w roku 2005 – do 77 w 2014 roku. Wypadki śmiertelne stanowiły 0,49% wszystkich wypadków zakończonych wypłatą świadczeń. Częstotliwość tych wypadków wynosiła 5,3 na 100 000 ubezpieczonych.

Częstotliwość wypadków śmiertelnych w 2014 roku
(liczba wypadków na 100 000 ubezpieczonych, wg województw)

Odnotowano duże zróżnicowanie pomiędzy województwami w liczbie wypadków śmiertelnych, przypadających na 100 000 ubezpieczonych (od 0 do 8,8). Najwięcej wypadków śmiertelnych na 100 000 ubezpieczonych przypadło w województwach: małopolskim (8,8), lubelskim (8,4) i podlaskim (8,1). Nie odnotowano wypadków śmiertelnych w województwie lubuskim, dolnośląskim i śląskim.

Dane o liczbie wypadków śmiertelnych w latach 2005–2014 według województw zestawiono w załączniku nr 4.

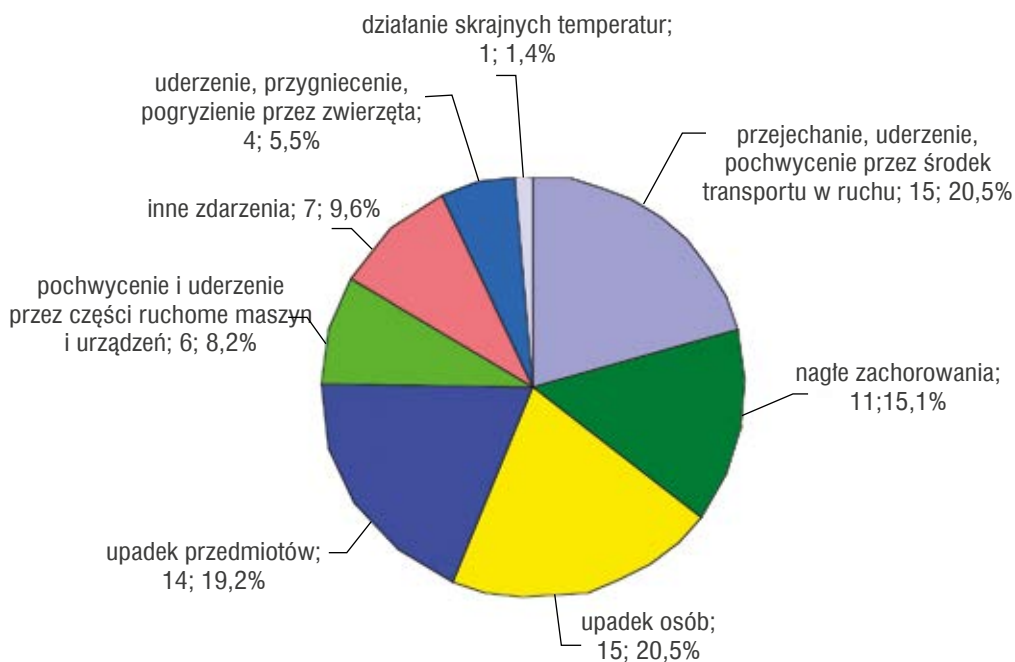
Wiek i płeć ofiar wypadków śmiertelnych w 2014 roku

Wyszczególnienie a – liczba poszkodowanych b – udział % w wypadkach śmiertelnych ogółem:		Razem	Liczba wypadków w grupach wiekowych							
			<18	18–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–64	65 i więcej
kobiety	a	7	0	0	0	2	2	3	0	0
	b	9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	2,6%	2,6%	3,9%	0,0%	0,0%
mężczyźni	a	70	0	0	6	10	20	28	6	0
	b	90,9%	0,0%	0,0%	7,8%	13,0%	26,0%	36,4%	7,8%	0,0%

Wypadkom śmiertelnym ulegli najczęściej mężczyźni (90,9% poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych), w wieku **50–59 lat** (36,4% wszystkich poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych) i **40–49 lat** (26,0%). Wśród ofiar wypadków śmiertelnych było 7 kobiet.

Najwięcej wypadków ze skutkiem śmiertelnym wystąpiło w grupach: „przejechanie, uderzenie i pochwycenie przez środek transportu w ruchu” i „upadek osób” – po 15 zgonów, „upadek przedmiotów” – 14 zgonów i „nagle zachorowania” – 11 zgonów.

Struktura wypadków śmiertelnych w 2014 roku według grup zdarzeń

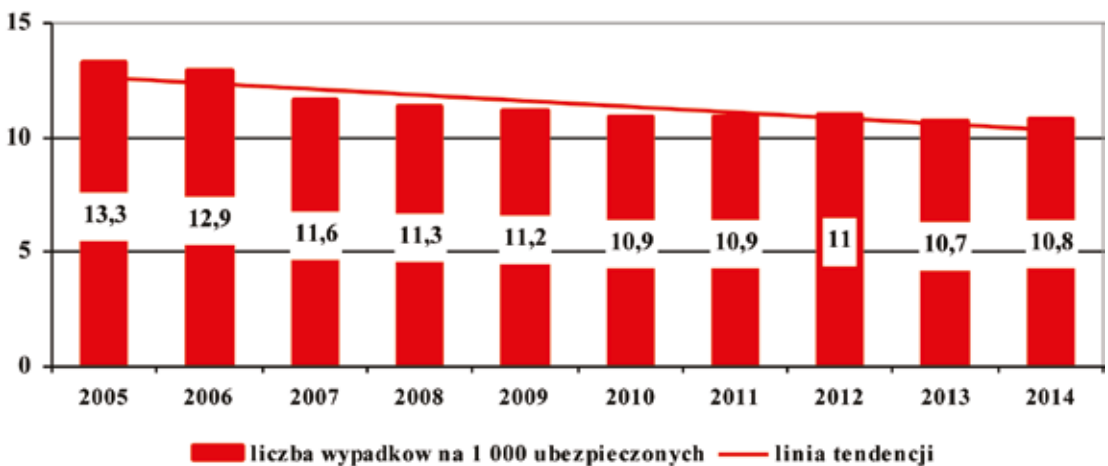

W 2014 roku odnotowano 9 tragicznych przejechań lub przygniecień przez ciągniki rolnicze oraz 6 wypadków komunikacyjnych podczas poruszania się po drogach publicznych, w tym 3 podczas jazdy samochodami, 2 – rowerami, 1 – motocyklem. Wskutek „upadków osób” zginęło 15 rolników – najczęściej po upadku z wysokości: z drabin, poddaszy, strychów i schodów budynków gospodarskich oraz maszyn rolniczych, przy mgnieniu oka i rusztowań. W grupie „upadek przedmiotów” odnotowano 14 zdarzeń ze skutkiem śmiertelnym, w tym 9 osób zginęło uderzonych przez ścinane pnie lub gałęzie drzew, 3 podczas pracy z maszynami rolniczymi, a 2 zginęły przygniecione przez bele siana. „Nagłe zachorowania” (11 zgonów) wystąpiły podczas obsługi zwierząt, prac polowych, prac porządkowych oraz obsługi maszyn rolniczych. W wyniku pochwylenia przez części ruchome maszyn i urządzeń śmierć poniosło 6 osób, w tym: 2 – podczas obsługi maszyn do zbioru słomy i siana, po 1 – przy obsłudze rozrzutnika obornika, maszyny do korowania wikliny, szlifierki kątowej i pilarki tarczowej. W wyniku pogryzienia, przygniecenia i uderzenia przez zwierzęta zginęły 4 osoby (w 2 przypadkach podczas obsługi buhai, 1 osoba została kopnięta przez kłacz, a 1 – zaatakowana przez krowę w rui). Ponadto odnotowano 5 porażeń prądem i 3 poparzenia. Jedna osoba utonęła w gnojowniku po zatruciu szkodliwymi gazami. Zestawienie danych o wypadkach śmiertelnych w latach 2005–2014 według grup wypadkowych zawiera załącznik nr 5.

2.3 Wskaźnik wypadkowości

W 2014 roku wskaźnik wypadkowości (liczba wypadków zakończonych wypłatą jednorazowych odszkodowań przypadająca na 1 000 ubezpieczonych) w rolnictwie indywidualnym wyniósł 10,8. W porównaniu do 2013 roku był o 0,1 wyższy. Od 2005 roku wskaźnik wypadkowości w rolnictwie indywidualnym spadł o 2,5.

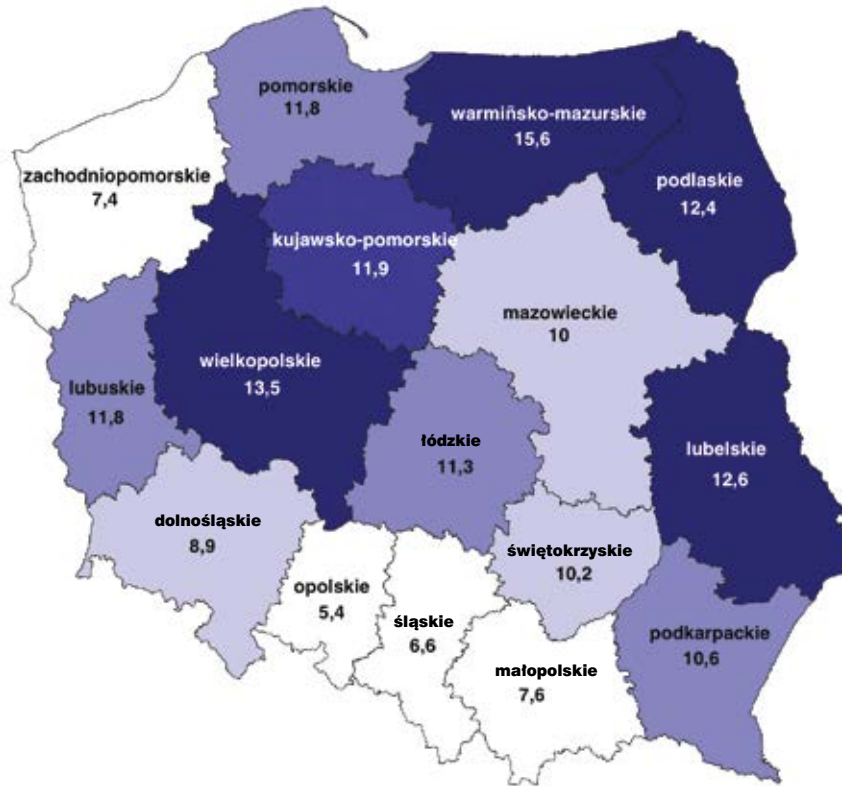
Liczba wypadków na 1 000 ubezpieczonych w latach 2005-2014
/wg decyzji powodujących wypłatę jednorazowych odszkodowań/

Odnotowano duże zróżnicowanie wskaźnika wypadkowości pomiędzy województwami: najniższy był w województwach: opolskim (5,4), śląskim (6,6), zachodniopomorskim (7,4), małopolskim (7,6), a najwyższy w województwach: warmińsko-mazurskim (15,6), wielkopolskim (13,5), lubelskim (12,6) i podlaskim (12,4). Zróżnicowanie wskaźnika wypadkowości pomiędzy województwami wynika przede wszystkim z różnic w ukształtowaniu terenu, warunków klimatycznych regionu, specyfiki produkcji rolnej na danym obszarze oraz sytuacji ekonomicznej gospo-

darstw rolnych. Zestawienie danych na temat wskaźnika wypadkowości w latach 2005–2014 stanowi **załącznik nr 6**.

Wskaźnik wypadkowości w 2014 roku
/wg województw/

B. Choroby zawodowe rolników

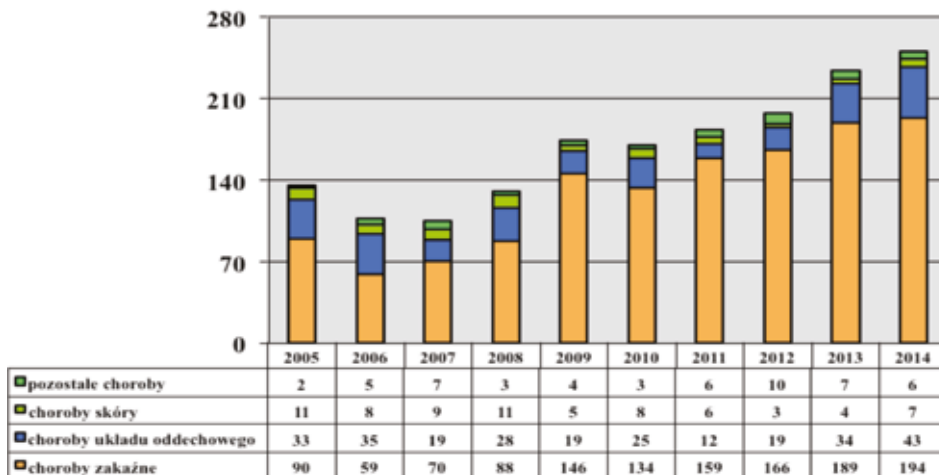
Do oddziałów regionalnych i placówek terenowych KRUS zgłoszono ogółem 321 wniosków o jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek choroby zawodowej. Decyzje podjęto wobec 336 spraw (łącznie z wnioskami pozostającymi z 2013 roku i 20 sprawami z odwołań sądowych).

Odmownie rozpatrzone 86 wniosków, w tym w 26 przypadkach wnioskodawcy nie posiadali uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników, a w 58 przypadkach – z powodu braku uszczerbku na zdrowiu. W dwóch przypadkach nie dostarczono zaświadczenia o stanie zdrowia (N-14).

Stwierdzone choroby zawodowe, z tytułu których wydano decyzje odmowne w 2014 roku

Jednostka lub grupa chorobowa	Pozycja w wykazie chorób zawodowych	Liczba odmów:			
		ogółem	z powodu:		
			braku uprawnień	niestwierdzenia uszczerbku na zdrowiu	niedopełnienia obowiązków przez poszkodowanego
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa w tym:	26	70	19	49	2
<i>borelioza</i>		69	19	48	2
<i>odkleszczowe zapalenie mózgu</i>		1	0	1	0
Pylica płuc	5	1	1	0	0
Astma oskrzelowa	6	2	2	0	0
Zewnątrzpochodne zapalenie pęcherzyków płucnych	7	2	2	0	0
Alergiczny nieżyt nosa	12	4	1	3	0
Choroby skóry	18	2		2	0
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	19	1	1	0	0
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	20	3	0	3	0
Suma:		86	26	58	2

Liczba chorób zawodowych zakończonych wypłatą jednorazowego odszkodowania w latach 2005–2014

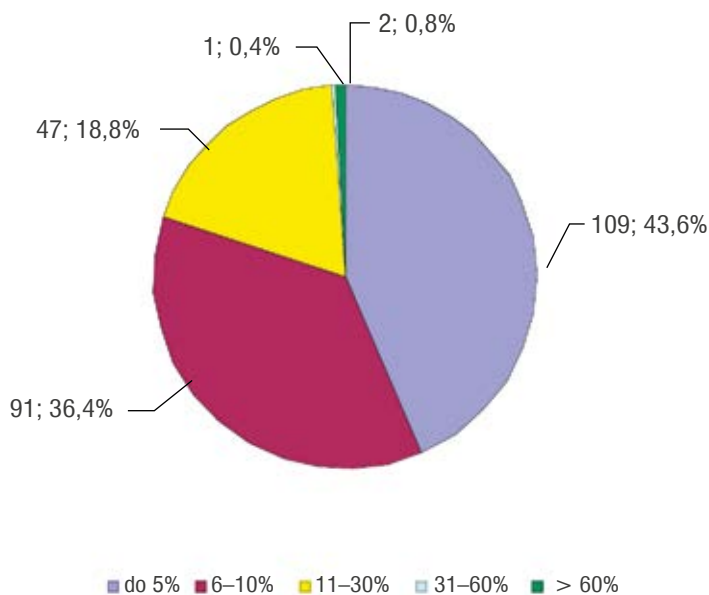

Przyznano 250 jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu spowodowanego chorobą zawodową, w tym w dwóch przypadkach z tytułu zgonu wskutek choroby zawodowej. W porównaniu do 2013 roku wypłacono o 16 (6,8 %) odszkodowań więcej.

Dominowały choroby zakaźne (194 przypadki) i choroby układu oddechowego (43 przypadki). Odnotowano wzrost zachorowań w obu grupach chorobowych odpowiednio o 5 i 7.

Zestawienie rozpoznanych chorób zawodowych w latach 2005-2014 stanowi załącznik nr 7.

Struktura uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby zawodowej w 2014 roku

W większości przypadków (ponad 80% spraw) uszczerbek na zdrowiu wskutek chorób zawodowych nie przekroczył 10%.

Zestawienie liczby chorób zawodowych w latach 2005-2014 według orzeczonego uszczerbku na zdrowiu

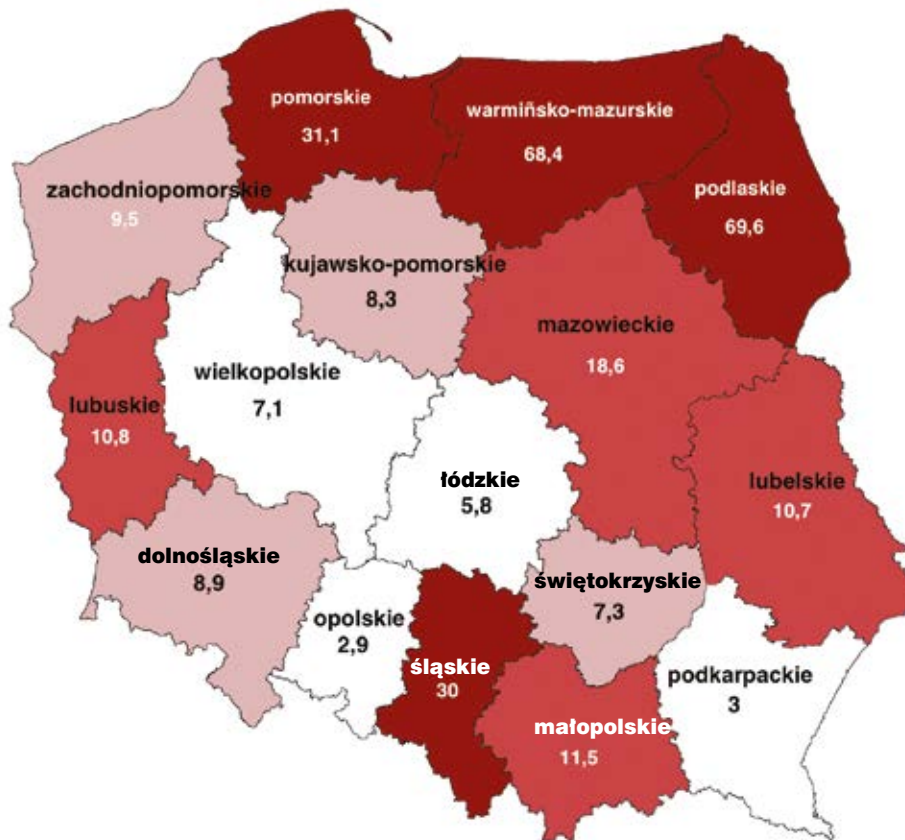
Liczba chorób z uszczerbkiem	Rok									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
do 5%	36	25	28	42	52	63	81	80	109	109
6 do 10%	45	38	43	55	68	61	60	76	85	91
11 do 30%	45	37	26	29	51	42	40	38	36	47
31 do 60%	9	4	7	2	3	3	0	2	3	1
powyżej 60%	1	3	1	2		1	2	2	1	2
	136	107	105	130	174	170	183	198	234	250

Struktura uszczerbku na zdrowiu dla chorób/grup chorobowych w 2014 roku

(%) uszczerbek na zdrowiu	przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	astma oskrzelowa	zewnątrzpochodne zapalenie pęcherzyków płucnych	alergiczny nieżyt nosa	choroby skóry	przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	obustronny trwały ubytek słuchu	choroby zakaźne w tym:	borelioza	kleszczowe zapalenie opon mózgowych	aspergiloza	toksokaroza	suma
do 5%	0	0	1	1	0	0	1	0	106	100	6	0	0	109
6–10%	0	10	11	1	6	1	2	0	60	55	5	0		91
11–30%	1	9	8	0	1	1	0	1	26	24	2	0	0	47
31–60%	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
powyżej 61%	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2
Suma	1	19	21	2	7	2	3	1	194	179	13	1	1	250

Liczba chorób zawodowych przypadająca na 100 000 ubezpieczonych w 2014 roku (według decyzji przyznających jednorazowe odszkodowanie)

Najwięcej chorób zawodowych rolników zakończonych przyznaniem jednorazowego odszkodowania w przeliczeniu na 100 000 ubezpieczonych stwierdzono w województwach: podlaskim (69,6), warmińsko-mazurskim (68,4), pomorskim (31,1) i śląskim (30).

Dane o liczbie chorób zawodowych w latach 2005-2014 według województw zawiera załącznik nr 8.

**Wiek i płeć osób, u których stwierdzono uszczerbek na zdrowiu
wskutek chorób zawodowych w 2014 roku**

Wyszczególnienie		Razem	Liczba chorób w grupach wiekowych							
a – liczba poszkodowanych			<18	18–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–64	65 i więcej
b – udział (%) w chorobach ogółem:										
kobiety	a	123	0	1	3	11	44	63	1	0
	b	49,2%	0,0%	0,5%	1,6%	6,0%	24,0%	34,4%	0,5%	0,0%
mężczyźni	a	127	0	0	7	7	35	68	9	1
	b	50,8%	0,0%	0,0%	3,8%	3,8%	19,1%	37,2%	4,9%	0,5%

Najwięcej chorób zawodowych odnotowano u osób w wieku: **50–59 lat** (37,2% ogółu chorujących stanowili mężczyźni, a 34,4% kobiety), **40–49 lat** (24% kobiety i 19,1% mężczyźni).

II. Działania prewencyjne Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

1. Formy i kierunki działalności prewencyjnej KRUS

Działania Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym rolników, prowadzone od 1993 roku na terenie całego kraju, realizowane są zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2015, poz. 704. t.j.).

W art. 63 ustawodawca zobowiązał Kasę do:

- 1) analizowania przyczyn wypadków i chorób zawodowych;
- 2) prowadzenia dobrowolnych nieodpłatnych szkoleń i instruktażu dla ubezpieczonych w zakresie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym;
- 3) upowszechniania wśród ubezpieczonych wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia;
- 4) podejmowania starań o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników.

Prezes Kasy, w porozumieniu z Radą Rolników i ministrami właściwymi do spraw: zdrowia i zabezpieczenia społecznego, rolnictwa i rozwoju wsi, określił w 1995 roku „Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym”, będące zaleceniami dotyczącymi wyposażenia gospodarstwa, zabezpieczenia osób w nim pracujących oraz sposobu wykonywania czynności związanych z działalnością rolniczą. Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym zostały uaktualnione w 2008 roku i dostosowane do obowiązujących w krajach Unii Europejskiej unormowań prawnych i dobrych praktyk rolniczych.

Art. 56 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników umożliwia Prezesowi KRUS dochodzenie od dostawców wyrobów i usług dla rolnictwa, których wadliwość była wyłączną lub główną przyczyną wypadków przy pracy rolniczej albo choroby zawodowej, zwrotu wypłaconych poszkodowanym rolnikom świadczeń z tytułu ubezpieczenia.

W oparciu o analizę przyczyn i okoliczności zgłoszonych wypadków oraz chorób zawodowych, określone są kierunki działalności Kasy na rzecz zapobiegania wypadkom i chorobom zawodowym rolników.

Zgodnie z obecnym stanem zagrożeń zdrowia i życia w gospodarstwach rolnych, Prezes Kasy ustanowił w 2014 roku następujące kierunki działalności prewencyjnej KRUS:

- prowadzenie planowej działalności prewencyjnej w oparciu o analizę przyczyn i okoliczności zgłoszonych wypadków oraz chorób zawodowych;
- oddziaływanie na likwidację zagrożeń i zapobieganie najczęściej występującym wypadkom, tj. z grup: „upadek osób”, „pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń” (w tym również wypadkom przy pozyskiwaniu i gospodarczej obróbce drewna) oraz „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta” poprzez np.: szkolenia, konkursy wiedzy, konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne, pokazy, stoiska informacyjne, indywidualny instruktaż;
- upowszechnianie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, a także prac i czynności szczególnie niebezpiecznych, których nie należy powierzać dzieciom do lat 15. w gospodarstwach rolnych, wśród rolników, ich dzieci i osób związanych ze środowiskiem wiejskim, poprzez najbardziej sprawdzone działania cieszące się popularnością wśród odbiorców;
- dostosowywanie działań do odbiorców, profilu produkcji w rejonie, istniejących zagrożeń wypadkowych i chorobowych;
- informowanie rolników o sposobach zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze i zasadach postępowania w przypadku ukąszenia;
- intensyfikowanie działań prewencyjnych w regionach, w których wypadkowość jest nadal wysoka, a wskaźnik wypadkowości nie ulega zmniejszeniu;

– współpracowanie w prowadzeniu działań z instytucjami zainteresowanymi ochroną zdrowia i życia oraz poprawą bezpieczeństwa i warunków pracy mieszkańców wsi.

Ponadto zobowiązał dyrektorów oddziałów regionalnych do nadzorowania prawidłowego określania przyczyn i okoliczności wypadków oraz chorób zawodowych rolników i prowadzenia adekwatnych do nich działań prewencyjnych, zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu społecznym rolników i kierunkami działalności prewencyjnej.

2. Analiza przyczyn i okoliczności wypadków oraz chorób zawodowych rolników

Na potrzeby prowadzonej działalności prewencyjnej Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dokonuje analizy przyczyn i okoliczności zgłaszanych wypadków przy pracy rolniczej. Służy to rozpoznaniu występujących zagrożeń wypadkowych i chorobowych w gospodarstwach rolnych oraz planowaniu efektywnej profilaktyki.

Pracownicy Kasy w oparciu o zeznania poszkodowanych i świadków zdarzenia, ustalenia dokonane podczas oględzin miejsc i przedmiotów związanych z wypadkami, stwierdzone metody pracy i stan stosowanych środków technicznych, przy użyciu których dochodziło do wypadków, dokumentację medyczną związaną z udzieleniem pierwszej pomocy lekarskiej i dokumentację uzyskaną od organów ścigania, identyfikują przyczyny wypadków i wydają poszkodowanym lub ich rodzinom zalecenia prewencyjne, w celu ograniczenia ryzyka ponownego zaistnienia wypadku.

Analiza przyczyn i okoliczności wypadków, w których zakończono postępowanie powypadkowe w okresie od 1.01.2014 r. do 31.12.2014 r.

Postępowanie dowodowe prowadzono w sprawie 23 603 wypadków (w tym 1 664 zgłoszonych w poprzednich latach). Za wypadki przy pracy rolniczej proponowano uznać 19 959 zdarzeń.

2.1. Powierzchnia i profil gospodarstw, w których zgłoszono wypadki

Ponad 80% wypadków odnotowano w gospodarstwach rolnych o powierzchni nieprzekraczającej 15 ha przeliczeniowych, najczęściej (45%) w gospodarstwach wielkości od 0 do 5 ha przeliczeniowych. Najwięcej wypadków (65,4%) zgłoszono w gospodarstwach rolnych o mieszanym profilu produkcji. Duża liczba wypadków wystąpiła również u rolników prowadzących gospodarstwa rolne o profilu roślinnym, w których uprawiane są zboża i inne uprawy rolne (17,4%) oraz hodujących bydło (8,1%).

Wielkość powierzchni gospodarstw, w których odnotowano zgłoszone wypadki

Powierzchnia gospodarstwa w ha przeliczeniowych:	0,0–1,00	1,0–5,00	5,0–10,00	10,01–15,00	15,01–20,00	20,01–30,00	30,01–40,00	40,01–50,00	50,01–100,00	>100	Liczba wypadków ogółem
Liczba wypadków w gospodarstwach o powierzchni:	1 367	7 613	4 696	2 402	1 284	1 260	557	329	348	103	19 959
Udział w procentach:	6,9	38,1	23,5	12	6,4	6,3	2,8	1,7	1,8	0,5	100

Profil produkcji gospodarstw, w których zgłoszono wypadki

Lp.	Profil produkcji	Liczba wypadków	Udział w %
1	produkcja mieszana	13 061	65,4
2	produkcja roślinna – zboża i inne uprawy rolne	3 475	17,4
3	produkcja roślinna – warzywnictwo, sadownictwo i ogrodnictwo	754	3,8
4	produkcja roślinna – inne	492	2,5
5	chów i hodowla zwierząt – bydło	1 610	8,1
6	chów i hodowla zwierząt – trzoda chlewna	191	1,0
7	chów i hodowla zwierząt – inne	163	0,8
8	działy specjalne	186	0,9
9	inne niewymienione	27	0,1
Ogółem:		19 959	100,0

2.2. Miejsce zdarzenia

Najczęściej do wypadków dochodziło na podwórzu i w obejściu gospodarstwa (43,1%), w pomieszczeniach produkcyjnych (30,0%) oraz podczas prac na polach i łąkach (12,1%).

Struktura wypadków w latach 2013–2014 według miejsca zdarzenia

Lp.	Miejsce zdarzenia	Liczba wypadków		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	podwórze, obejście	9 621	8 606	45,6	43,1
2	pomieszczenie produkcyjne (budynki gospodarcze i inwentarskie)	5 991	5 983	28,4	30,0
3	pola, łąki	2 321	2 414	11,0	12,1
4	magazyny oraz składowiska (wiaty garażowe, silosy i stodoły)	981	1 059	4,6	5,3
5	pomieszczenia nieprodukcyjne (budynki mieszkalne, letnie kuchnie, altany)	760	633	3,6	3,1
6	ciągi komunikacyjne w obrębie gospodarstwa	555	434	2,6	2,2
7	trasy komunikacyjne zewnętrzne (poza gospodarstwem)	431	395	2,0	2,0
8	las	141	146	0,7	0,7
9	poza gospodarstwem rolnym - w bankach, urzędach, sklepach itp.	–	32	–	0,2
10	środki transportu	4	25	0,0	0,1
11	pozostałe, niewymienione miejsca wypadku	298	232	1,4	1,2
Ogółem:		21 103	19 959	100,0	100,0

2.3. Rodzaj wykonywanej pracy

Większość wypadków odnotowano podczas prac związanych z obsługą zwierząt (19,1%), przemieszczania się po gospodarstwie (13,4%) i chodzenia z przenoszeniem przedmiotów w rękach, na barku itp. (13,1%).

Struktura wypadków w latach 2013–2014 według rodzaju wykonywanej pracy

Lp.	Rodzaj wykonywanej pracy	Liczba wypadków		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	obsługa zwierząt (karmienie, dojenie, higiena, czyszczenie)	3 875	3 812	18,4	19,1
2	przemieszczanie się bez obciążenia (do i z miejsca)	3 096	2 667	14,7	13,4
3	chodzenie z przenoszeniem (w rękach, na barku itp.)	3 139	2 614	14,9	13,1
4	pozyskiwanie drewna na potrzeby gospodarstwa rolnego	1 623	1 587	7,7	8,0
5	prace polowe z maszynami	1 357	1 475	6,4	7,4
6	wchodzenie na wysokości (drabiny, schody itp.)	1 328	1 358	6,3	6,8
7	remont maszyn i urządzeń rolniczych	1 106	1 121	5,2	5,6
8	transport płodów rolnych i środków produkcji	1 031	943	4,9	4,7
9	remont i budowa obiektów budowlanych	785	802	3,7	4,0
10	prace porządkowe w obejściu gospodarstwa	734	697	3,5	3,5
11	prace polowe ręczne (również z narzędziami prostymi)	431	427	2,0	2,1
12	przygotowanie karmy (parowanie, rozdrabnianie itp.)	412	374	2,0	1,9
13	transport ręczny (taczki, wózki itp.)	341	301	1,6	1,5
14	prace rolnicze w gospodarstwie domowym	280	293	1,3	1,5
15	zalatwianie spraw urzędowych, zakup środków produkcji itp.	0	65	0,0	0,3
16	przetwórstwo rolno-spożywcze	54	39	0,3	0,2
17	pozostałe prace	1 511	1 384	7,2	6,9
	Ogółem:	21 103	19 959	100	100

2.4. Wypadki z udziałem maszyn i urządzeń wykorzystywanych w działalności rolniczej

Wypadki z udziałem maszyn i urządzeń stanowiły 35,6% wszystkich zdarzeń poddanych analizie w okresie sprawozdawczym. Większość odnotowano podczas obsługi ciągników rolniczych (1 537 wypadków, tj. 7,7% analizowanych w okresie sprawozdawczym), przyczep transportowych (1 147 wypadków, tj. 5,7%), pilarek tarczowych (816 wypadków, tj. 4,1%), pilarek łańcuchowych (510 wypadków, tj. 2,6%) i elektronarzędzi ręcznych (469 wypadków, tj. 2,3%). Do większości wypadków dochodziło podczas remontu maszyn i urządzeń oraz prac polowych, przygotowywania opału oraz transportu płodów i środków produkcji.

2.5. Wypadki według pory dnia, dni tygodnia

Prawie połowa (49,1%) wypadków wydarzała się po południu, w godzinach 12⁰⁰–18⁰⁰. Najwięcej – w poniedziałki i soboty.

Struktura wypadków w latach 2013–2014 według rodzaju maszyn i urządzeń

Lp.	Rodzaj maszyn/urządzeń	Liczba wypadków		Udział w % wypadkach ogółem	
		2013	2014	2013	2014
1	ciągniki rolnicze	1 613	1 537	8,1	7,7
2	przyczepy transportowe i wozy konne	1 165	1 147	5,8	5,7
3	pilarki tarczowe	816	816	4,1	4,1
4	pilarki łańcuchowe	521	510	2,6	2,6
5	elektronarzędzia ręczne	449	469	2,2	2,3
6	maszyny i urządzenia uprawowe	254	234	1,3	1,2
7	kombajny zbożowe	203	218	1,0	1,1
8	maszyny do zbioru siana, słomy i zielonek	211	206	1,1	1,0
9	samochody i motocykle	172	199	0,9	1,0
10	rozzutniki obornika	148	171	0,7	0,9
11	maszyny i urządzenia do przygotowywania pasz dla zwierząt	148	154	0,7	0,8
12	urządzenia i przenośniki magazynowe	90	126	0,5	0,6
13	kombajny i inne maszyny do zbioru okopowych	98	109	0,5	0,5
14	siewniki do zboża	81	83	0,4	0,4
15	opryskiwacze	73	64	0,4	0,3
16	rozsiewacze nawozów	49	39	0,2	0,2
17	sadzarki do ziemniaków	28	38	0,1	0,2
18	pozostałe maszyny i urządzenia	978	925	4,9	4,6
Ogółem:		7 097	7 045	33,6	35,6

Wypadki według pory dnia

Lp.	Pora dnia	Liczba wypadków		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	rankiem (06:01 do 12:00)	7 616	7 082	35,5	35,4
2	po południu (12:01 do 18:00)	10 036	9 790	49,1	49,1
3	wieczorem (18:01 do 24:00)	3 213	2 907	14,6	14,6
4	nocą (00:01 do 6:00)	238	180	0,9	0,9
Ogółem:		21 103	19 959	100	100

Wypadki według dni tygodnia

Lp.	Dzień tygodnia	Liczba wypadków		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	poniedziałek	3 497	3 264	16,6	16,3
2	wtorek	3 047	3 068	14,4	15,4
3	środa	3 101	2 891	14,7	14,5
4	czwartek	3 087	2 867	14,6	14,4
5	piątek	3 158	3 041	15,0	15,2
6	sobota	3 490	3 277	16,5	16,4
7	niedziela	1 723	1 551	8,2	7,8
Ogółem:		21 103	19 959	100	100

2.6. Przyczyny wypadków

Przyczyną większości wypadków były: niewłaściwa organizacja pracy (75,7%) i niewłaściwy stan maszyn, urządzeń, narzędzi i obiektów budowlanych (13,0%), w tym:

- niewłaściwa organizacja stanowiska pracy (28,8%): zły stan nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne), nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, nieodpowiednie przejścia i dojścia, niestosowanie drabin i podestów przy pracy na wysokości;
- niewłaściwa obsługa, warunki bytowe i reakcje zwierząt na nieznane bodźce i otoczenie (ból, strach, hałas, podejście do zwierzęcia bez uprzedzenia głosem, wymuszoną pozycję ciała), narowistość i agresja zwierząt (13,8%);
- nieużywanie ochron pracy przez rolnika (11,3%): niestosowanie odpowiedniego obuwia lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego, nieużywanie środków ochrony indywidualnej;
- brak lub niewłaściwe posługiwanie się maszynami, urządzeniami i narzędziami (9,0%): niewłaściwe uchwycenie i trzymanie narzędzi, niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu;
- niewłaściwe zachowanie rolnika (8,6%) – niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia, wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia (np. niewyłączenie maszyny lub nieodłączenie napięcia);
- wady konstrukcyjne lub niewłaściwe rozwiązania techniczne i ergonomiczne maszyn, narzędzi i urządzeń (6,1%): nieprawidłowo skonstruowane drabiny (bez zabezpieczeń przed przechylem, osunięciem, zły rozstaw szczebli itp.), brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia.

Przyczyny wypadków według kategorii

Lp.	Kategoria przyczyn	Liczba wypadków		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	niewłaściwy stan maszyn, urządzeń, narzędzi i obiektów budowlanych	2 598	2 589	12,3	13,0
2	niewłaściwa organizacja pracy	16 595	15 104	78,6	75,7
3	stan psychofizyczny rolnika, niezapewniający bezpiecznego wykonywania pracy	422	432	2,0	2,2
4	nieprawidłowe postępowanie rolnika	1 030	1 160	4,9	5,8
5	inne przyczyny	458	674	2,2	3,3
Ogółem:		21 103	19 959	100	100

2.7. Grupy wypadkowe

Podobnie jak w latach poprzednich najliczniejszą grupę wypadków stanowiły „upadki osób” - 9 464 wypadki, tj. 47,4%. Kolejne liczne grupy wypadkowe to: „uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta” - 12,5%, pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń - 12,1%, „inne zdarzenia” - 8,5%, „upadek przedmiotów” - 8,1%, „zestknięcie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i in. ostrymi przedmiotami” - 5,4%. W ośmiu grupach wypadkowych odnotowano zmniejszenie liczby wypadków, w –czterech wzrost. Szczegóły w tabeli poniżej.

Najczęstsze przyczyny wypadków w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	4 388	3 169	20,8	15,9
2	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	1 749	1 703	8,3	8,5
3	reakcja zwierząt na nieznane bodźce i otoczenie (ból, strach, hałas, podejście do zwierząt bez uprzedzenia głosem, wymuszoną pozycję ciała itp.)	1 437	1 505	6,8	7,5
4	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	1 128	1 132	5,3	5,7
5	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi	996	955	4,7	4,8
6	nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, przyczep, wozów itp.	828	772	3,9	3,9
7	wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe	627	666	3,0	3,3
8	narowistość, agresja zwierząt	685	632	3,2	3,2
9	niedostateczna koncentracja na wykonywanej czynności	397	511	1,9	2,6
10	nieprawidłowo skonstruowane drabiny (brak zabezpieczeń przed przechylem i osunięciem, zły rozstaw szczebli itp.)	494	490	2,3	2,5
11	brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia	496	477	2,4	2,4
12	nieodpowiednie przejścia i dojścia (niewydzielone lub źle wydzielone oraz nieuprzątnięte ciągi komunikacyjne)	491	447	2,3	2,2
13	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	397	421	1,9	2,1
14	niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu	336	363	1,6	1,8
15	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	344	342	1,6	1,7
16	niestosowanie drabin, podestów itp. przy pracach na wysokości, schodzeniu z przyczep oraz innych maszyn i urządzeń	308	319	1,5	1,6
17	niewłaściwy sposób obsługi zwierząt	267	262	1,3	1,3
18	nadmierny wysiłek fizyczny	245	258	1,2	1,3
19	nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy	289	256	1,4	1,3
20	niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych	225	227	1,1	1,1
21	wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej	222	223	1,1	1,1
22	ukształtowanie terenu poza obejściem gospodarstwa	0	213	0,0	1,1
23	nieprawidłowe ułożenie ładunku, brak zabezpieczenia ładunku przed osunięciem i upadkiem ze środka transportu	217	211	1,0	1,1
24	wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia (np. niewyłączenia maszyny lub niedołączenia napięcia)	183	207	0,9	1,0
25	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn i urządzeń	222	193	1,1	1,0
26	pozostałe	4 132	4 005	19,5	20,0
Ogółem:		21 103	19 959	100	100

Struktura wypadków w latach 2013–2014 według grup zdarzeń

Grupa wypadkowa	Liczba wypadków		Różnica wypadków 2014–2013	Udział w % 2014/2013	Udział w wypadkach ogółem w %	
	2013	2014			2013	2014
upadek osób	10 734	9 464	-1 270	88,2	50,9	47,4
upadek przedmiotów	1 699	1 623	-76	95,5	8,1	8,1
zetrzymanie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i in. ostrymi przedmiotami	1 156	1 070	-86	92,6	5,5	5,4
uderzenie i przygniecenie przez przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie	250	251	1	100,4	1,2	1,3
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środek transportu w ruchu	392	349	-43	89,0	1,9	1,7
pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	2 455	2 425	-30	98,8	11,6	12,1
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	2 499	2 488	-11	99,6	11,9	12,5
pożar, wybuch, działanie sił przyrody	144	162	18	112,5	0,7	0,8
działanie skrajnych temperatur	210	192	-18	91,4	1,0	1,0
działania materiałów szkodliwych	32	38	6	118,8	0,2	0,2
nagle zachorowania	230	206	-24	89,6	1,1	1,0
inne zdarzenia	1 302	1 691	389	129,9	6,2	8,5
Ogółem:	21 103	19 959	-1 144	94,6	100	100

Zestawienie danych na temat podgrup zdarzeń w grupie „upadek osób” w latach 2013–2014

Podgrupa wypadkowa	Liczba wypadków		Różnica zdarzeń 2014–2013	Udział w % 2014/2013	Udział w % w grupie „upadek osób”	
	2013	2014			2013	2014
upadek w pomieszczeniach inwentarsko-gospodarczych	1 526	1 534	8	100,5	14,2	16,2
upadek z drabin i schodów	2 298	2 226	-72	96,9	21,4	23,5
upadek z ciągników i maszyn rolniczych	1 156	1 135	-21	98,2	10,8	12,0
upadek na nawierzchni płaskiej	3 962	3 028	-934	76,4	36,9	32,0
upadek ze środków transportowych	574	562	-12	97,9	5,3	5,9
pozostałe upadki	1 218	979	-239	80,4	11,3	10,3
Ogółem:	10 734	9 464	-1 270	88,2	100	100

2.8. Okoliczności i przyczyny wypadków w grupach wypadkowych

(w kolejności od grupy najliczniejszej do najmniej licznej)

Grupa 2 – „upadek osób”

Analizie poddano 9 464 wypadki, co stanowiło 47,4% wszystkich zakończonych postępowań powypadkowych w okresie sprawozdawczym. Liczba ich w porównaniu do 2013 roku zmniejszała się o 1 270, tj. o 11,8%. Największy spadek odnotowano w podgrupie wypadkowej „upadki na nawierzchni płaskiej” – o 934 (23,6%) zdarzeń. Należy przypuszczać, że jest to efekt działań prewencyjnych prowadzonych przez KRUS pod hasłem „Upadek to nie przypadek”, ukierunkowanych m.in. na poprawę stanu powierzchni podwórzy obejść gospodarskich, propagowanie noszenia

obuwia roboczego i prawidłowych sposobów wchodzenia i schodzenia z maszyn, przyczep i wozów rolniczych.

Większość „upadków osób” miała miejsce na podwórzu i obejściu gospodarstwa (4 449 wypadków, tj. 47% wszystkich wypadków), w budynkach gospodarczych i inwentarskich (2 352 wypadki, tj. 24,9%) oraz na polach i łąkach (1 127 wypadków, tj. 11,9%). Dochodziło do nich podczas przemieszczania się po gospodarstwie (2 313 wypadki, tj. 24,4%) oraz przenoszenia różnych rzeczy w rękach bądź na barkach (2 155 wypadków, tj. 22,8%). Dużą liczbę upadków osób odnotowano również podczas wchodzenia na wysokość, obsługi zwierząt inwentarskich, prac polowych z maszynami rolniczymi oraz transportu płodów rolnych. Wśród 9 464 zdarzeń z grupy „upadek osób” 1 948 (20,6%) wypadków odnotowano podczas prac z maszynami rolniczymi. Najwięcej wystąpiło ich w trakcie obsługi ciągników rolniczych, przyczep i wozów transportowych.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „upadek osób” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	4 113	2 920	38,3	30,9
2	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	1 477	1 385	13,8	14,6
3	nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych, przyczep, wozów itp.	751	684	7,0	7,2
4	wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt; niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe itp.	537	548	5,0	5,8
5	nieprawidłowo skonstruowane drabiny (brak zabezpieczeń przed przechyłem i osunięciem, zły rozstaw szczebli)	481	474	4,5	5,0
6	nieodpowiednie przejścia i dojścia (niewydzielone lub źle wydzielone oraz nieuprzątnięte ciągi komunikacyjne)	429	377	4,0	4,0
7	niestosowanie drabin, podestów itp. przy pracach na wysokości, schodzeniu z przyczep oraz innych maszyn i urządzeń	275	276	2,6	2,9
8	niedostateczna koncentracja na wykonywanej czynności	233	266	2,2	2,8
9	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	246	252	2,3	2,7
10	reakcja zwierząt na nieznanne bodźce i otoczenie (ból, strach, hałas, podejście do zwierząt bez uprzedzenia głosem, wymuszona pozycja ciała)	179	164	1,7	1,7
11	nieprawidłowe ułożenie ładunku, brak zabezpieczenia ładunku przed osunięciem i upadkiem ze środka transportu	128	127	1,2	1,3
12	nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy	87	89	0,8	0,9
13	warunki atmosferyczne	91	83	0,8	0,9
14	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	114	74	1,1	0,8
15	nieusunięcie zbędnych przedmiotów, substancji, dopływu energii	71	73	0,7	0,8
16	nieużywanie urządzeń zabezpieczających przed upadkiem	45	70	0,4	0,7
17	narowistość, agresja zwierząt	51	69	0,5	0,7
18	zły stan techniczny budynków spowodowany brakiem lub niewłaściwą konserwacją, brakiem remontów itp.	68	61	0,6	0,6
19	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi	77	55	0,7	0,6
20	zaskoczenie niespodziewanym zdarzeniem	41	56	0,4	0,6
21	pozostałe	1 240	1 361	11,6	14,4
Ogółem:		10 734	9 464	100	100

„Upadki osób” były przede wszystkim skutkiem braku dbałości o stan nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych, niestosowania obuwia roboczego lub stosowania obuwia zniszczonego i zabrudzonego, bez protektorowanej podeszwy i usztywnienia kostki. Do zaistnienia wypadków z tej grupy przyczyniły się również wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, brak zabezpieczenia otworów zrzutowych i kanałów gnojowych itp., nieprawidłowe wchodzenie i schodzenie z maszyn rolniczych, przyczep, wozów itp., a także użytkowanie nieprawidłowo skonstruowanych drabin (nieposiadających zabezpieczeń przed przechyłem i osunięciem, ze złym rozstawem szczebli). Przyczyną wielu „upadków osób” były nieodpowiednie przejścia i dojścia oraz nieuprzątnięte ciągi komunikacyjne.

Grupa 8 – „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta”

Zakończono postępowanie dowodowe w sprawie 2 488 wypadków z tej grupy, które stanowiły 12,5% wszystkich wypadków analizowanych w okresie sprawozdawczym. Większość wypadków (2 342, 94,1%) odnotowano podczas codziennej obsługi zwierząt – zadawania karmy, udoju, czyszczenia pomieszczeń inwentarskich w obecności zwierząt oraz przepędzania lub załadunku zwierząt na środki transportu. Dochodziło do nich najczęściej w pomieszczeniach produkcyjnych (2 025 wypadków, tj. 81,4%), na podwórzu gospodarstwa (242 wypadki, tj. 9,7%), a także na polach i łąkach (165 wypadków, tj. 6,6%). Przyczyną tych zdarzeń była nieznamość zachowań i fizjologii zwierząt, błędy w ich obsłudze, a także niezapewnienie zwierzętom dobrostanu – odpowiedniej przestrzeni do życia, dostępu do wody i karmy oraz możliwości zaspakajania instynktów.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	reakcja zwierząt na nieznanne bodźce i otoczenie (podejście bez uprzedniego uprzedzenia, ból, strach, hałas, wymuszona pozycję ciała itp.)	1 199	1 265	48,0	50,8
2	narowistość, agresja zwierząt	615	543	24,6	21,8
3	niewłaściwy sposób obsługi	204	211	8,2	8,5
4	reakcja na niewłaściwe warunki bytowania (nadmierne zagęszczenie, brak dostępu do paszy, wody i wybiegów)	164	149	6,6	6,0
5	niedostosowanie do rodzaju prowadzonej produkcji i stosowanej technologii produkcji (ciasnota, brak korytarzy paszowych itp.)	65	87	2,6	3,5
6	nieprawidłowe metody poskramiania	57	54	2,3	2,2
7	inne nieprawidłowości w obsłudze zwierząt	46	42	1,8	1,7
8	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	15,0	20	0,6	0,8
9	wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt; niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe	31	22	1,2	0,9
10	pozostałe	103	0	4,1	0,0
Ogółem:		2 499	2 488	100	100

Grupa 7 – „pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń”

Zakończono postępowanie dowodowe w 2 425 sprawach, tj. 12,1% wszystkich analizowanych w okresie sprawozdawczym. Wypadki odnotowywano podczas przygotowywania drewna na potrzeby gospodarstwa rolnego (786, tj. 32,4%), w trakcie remontu i budowy budynków (325, tj. 13,4%), podczas prac polowych z maszynami rolniczymi (295, tj. 12,2%) oraz napraw maszyn rolniczych (280, tj. 11,5%).

Zestawienie danych na temat podgrup zdarzeń w grupie „pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń” w latach 2013–2014

Podgrupa wypadkowa	Liczba wypadków		Różnica zdarzeń 2014–2013	Udział w % 2014/2013	Udział w %	
	2013	2014			2013	2014
piłarki tarczowe i inne maszyny stolarskie	1279	1255	-24	98,1	52,1	51,8
elektronarzędzia	402	381	-21	94,8	16,4	15,7
maszyny rolnicze do produkcji polowej	355	382	27	107,6	14,5	15,8
maszyny do produkcji zwierzęcej	113	109	-4	96,5	4,6	4,5
wały przegubowo-teleskopowe	28	31	3	110,7	1,1	1,3
inne pochwylenia	278	267	-11	96,0	11,3	11,0
Ogółem:	2 455	2 425	-30	98,8	100	100

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	541	581	22,0	24,0
2	brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia	363	329	14,8	13,6
3	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi i innych przedmiotów pracy	343	318	14,0	13,1
4	wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia (np. niewyłączenia maszyny lub nieodłączenia napięcia)	127	146	5,2	6,0
5	rażące niedbalstwo	69	63	2,8	2,6
6	niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej czynności	37	63	1,5	2,6
7	niewłaściwe zabezpieczenie maszyn i urządzeń podczas postoju i w ruchu	39	60	1,6	2,5
8	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	62	54	2,5	2,2
9	wykonywanie pracy niezgodnie z zasadami BHP	45	50	1,8	2,1
10	niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych	54	45	2,2	1,9
11	użytkowanie niezgodne z instrukcją obsługi i przeznaczeniem	46	42	1,9	1,7
12	nadmierne eksploatacja, używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi oraz urządzeń	41	35	1,7	1,4
13	wady konstrukcyjne maszyn, urządzeń i narzędzi	41	31	1,7	1,3
14	zły stan nawierzchni podwórz, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	46	30	1,9	1,2
15	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	35	28	1,4	1,2
16	nieużywanie urządzeń zabezpieczających	26	26	1,1	1,1
17	niewłaściwe usytuowanie urządzeń na stanowisku pracy	30	23	1,2	0,9
18	użycie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas przebywania w strefie zagrożenia	36	34	1,5	1,4
19	wadliwe zainstalowanie, zamocowanie, zawieszenie narzędzi, obrabianego materiału i innych przedmiotów pracy	11	34	0,4	1,4
20	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	29	32	1,2	1,3
21	nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy	36	22	1,5	0,9
22	nieużywanie ubrań roboczych	18	19	0,7	0,8
23	brak środków ochrony indywidualnej	18	18	0,7	0,7
24	pozostałe	362	342	15,8	13,0
	Ogółem:	2 455	2 425	100	100

Najczęściej wypadki występowały podczas obsługi pilarek oraz innych maszyn i urządzeń stolarskich (1 255 – 51,8%), pracy z maszynami do produkcji polowej (382 – 15,8%) i korzystania z elektro-narzędzi ręcznych, np. wiertarek, szlifierek kątowych (381 – 15,7%).

Szczegóły dotyczące podgrup zdarzeń w grupie „pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń” w latach 2013–2014 przedstawiono w tabeli.

Przyczyną tych wypadków były: niewłaściwy sposób wykonywania pracy (tj. niewłaściwe uchwycenie i trzymanie narzędzi oraz niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia), brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia elementów ruchomych maszyn i urządzeń oraz wykonywanie różnych prac przy obsłudze maszyn, urządzeń bez usunięcia zagrożenia (niewyłączenia napędu maszyny lub nieodłączenia napięcia).

Grupa 3 – „upadek przedmiotów”

Zakończono postępowanie dowodowe w sprawie 1 623 wypadków, co stanowiło 8,1% wszystkich analizowanych zdarzeń. Dochodziło do nich podczas remontu i napraw maszyn rolniczych (246, tj. 15,2%), przygotowywania opału (206, tj. 12,9%), prac polowych z maszynami rolniczymi (204, tj. 12,7%) oraz transportu płodów rolnych i środków produkcji (184, tj. 11,3%). Najczęściej dochodziło do tych wypadków w czasie obsługi przyczep transportowych i wozów konnych (310, tj. 19,1%), ciągników rolniczych (156, tj. 9,6%) oraz maszyn i urządzeń uprawowych (75, tj. 4,6%). Przyczyny tych wypadków to niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi, niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu, niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia, wykonywanie pracy w niedostatecznej obsadzie osobowej, a także nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „upadek przedmiotów” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi i innych przedmiotów pracy	184	188	10,8	11,6
2	niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu	182	182	10,7	11,2
3	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	129	122	7,6	7,5
4	wykonywanie pracy w niedostatecznej obsadzie osobowej	123	102	7,2	6,3
5	nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy	118	99	6,9	6,1
6	niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych	65	69	3,8	4,3
7	nieprawidłowe ułożenie ładunku, brak zabezpieczenia ładunku przed osunięciem i upadkiem ze środka transportu	73	68	4,3	4,2
8	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	54	66	3,2	4,1
9	brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia	54	66	3,2	4,1
10	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	43	54	2,5	3,3
11	niedostateczna koncentracja na wykonywanej czynności	35	39	2,1	2,4
12	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	46	34	2,7	2,1
13	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi	51	32	3,0	2,0
14	wykonywanie pracy niezgodnie z zasadami BHP	17	32	1,0	2,0
15	brak środków ochrony indywidualnej	24	14	1,4	0,9
16	nieużywanie urządzeń zabezpieczających	19	22	1,1	1,4
17	niewłaściwe usytuowanie urządzeń na stanowisku pracy	31	24	1,8	1,5
18	pozostałe	451	410	26,5	25,3
Ogółem:		1 699	1 623	100	100

Grupa 4 – „zetknięcie z ostrymi narzędziami ręcznymi i innymi ostrymi przedmiotami”

Zakończono postępowanie dowodowe w sprawie 1 070 wypadków (5,4% analizowanych). Do wypadków w wyniku zetknięcia z ostrymi narzędziami ręcznymi i ostrymi przedmiotami dochodziło podczas przygotowywania opału w gospodarstwie (389, tj. 36,4%), wykonywania napraw maszyn rolniczych (120, tj. 11,2%), obsługi zwierząt (76, tj. 7,1%) i przygotowywania dla nich karmy (69, tj. 5,9%) oraz prac polowych z narzędziami ręcznymi (63, tj. 6,4%). Przyczyną tych zdarzeń wypadkowych był niewłaściwy sposób wykonywania pracy (tj. niewłaściwe uchwycenie i trzymanie narzędzi oraz niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia), a także nieużywanie środków ochrony indywidualnej.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „zetknięcie z ostrymi narzędziami ręcznymi i innymi ostrymi przedmiotami” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi i innych przedmiotów pracy	313	279	27,1	26,1
2	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	233	231	20,2	21,6
3	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	91	77	7,9	7,2
4	niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej czynności	29	39	2,5	3,6
5	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	27	31	2,3	2,9
6	nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy	24	23	2,1	2,1
7	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	21	21	1,8	2,0
8	brak środków ochrony indywidualnej	25	20	2,2	1,9
9	reakcja zwierząt na nieznanne bodźce i otoczenie	11	19	1,0	1,8
10	niewłaściwy dobór środków ochrony indywidualnej	8	19	0,7	1,8
11	wykonywanie pracy niezgodnie z zasadami BHP	17	17	1,5	1,6
12	nieodpowiednie przejścia i dojścia (niewydzielone lub źle wydzielone oraz nieuprzątnięte ciągi komunikacyjne)	10	16	0,9	1,5
13	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	15	15	1,3	1,4
14	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn i narzędzi	22	13	1,9	1,2
15	używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi oraz urządzeń	20	13	1,7	1,2
16	nieusunięcie zbędnych przedmiotów, substancji, dopływu energii	21	12	1,8	1,1
17	pozostałe	269	225	23,3	21,0
Ogółem:		1 156	1 070	100	100

Grupa 6 – „przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środek transportu w ruchu”

W tej grupie odnotowano ogółem 349 wypadków (1,7% analizowanych). Zakwalifikowane do niej zdarzenia to przede wszystkim wypadki z udziałem ciągników rolniczych (84, tj. 24,1%), samochodów ciężarowych i osobowych, motocykli i rowerów (80, tj. 22,9%), przyczep transportowych oraz wozów konnych (38, tj. 10,9%). Najczęściej dochodziło do nich podczas transportu płodów rolnych i środków produkcji (74, tj. 21,2%), prac polowych z maszynami rolniczymi (51, tj. 14,6%) oraz przemieszczania się w celu załatwiania spraw urzędowych (44, tj. 12,6%). Przyczyną tych wypadków było nieprzestrzeganie przez rolników i innych użytkowników dróg prawa o ruchu drogowym oraz niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środek transportu w ruchu” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	naruszenie przepisów ruchu drogowego przez innego użytkownika dróg	141	132	36,0	37,8
2	niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu	47	42	12,0	12,0
3	nieprzestrzeganie prawa o ruchu drogowym	23	16	5,9	4,6
4	niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych	6	14	1,5	4,0
5	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	16	14	4,1	4,0
6	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	8	9	2,0	2,6
7	stan psychofizyczny rolnika po spożyciu alkoholu	13	8	3,3	2,3
8	brak wiedzy w zakresie przepisów o ruchu drogowym	11	7	2,8	2,0
9	zaskoczenie niespodziewanym zdarzeniem	5	7	1,3	2,0
10	wejście, wjechanie na obszar zagrożony bez upewnienia się, czy nie ma niebezpieczeństwa	12	7	3,1	2,0
11	zły stan techniczny maszyn i urządzeń spowodowany brakiem konserwacji i napraw	5	6	1,3	1,7
12	wykonywanie pracy niezgodnie z zasadami BHP	3	6	0,8	1,7
13	rażące niedbalstwo	12	3	3,1	0,9
14	ukształtowanie terenu poza gospodarstwem	0	5	0,0	1,4
15	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi i innych przedmiotów pracy	5	5	1,3	1,4
16	pozostałe	85	68	21,8	19,5
Ogółem:		392	349	100	100

Grupa 5 – „uderzenie, przygniecenie przez materiały transportowane mechanicznie lub ręcznie”

W tej grupie odnotowano 251 wypadków (1,3% analizowanych). Najczęściej dochodziło do nich podczas prac polowych z maszynami rolniczymi (31 wypadki – 12,4%), remontu maszyn rolniczych (27 wypadków – 10,8%) oraz transportu produktów rolnych i środków produkcji (24 wypadki – 9,6%). Przyczyną tych wypadków był niewłaściwy sposób wykonywania pracy (tj. niewłaściwe uchwycenie i trzymanie narzędzi oraz niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia), niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu, wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi, wykonywanie pracy w niedostatecznej obsadzie osobowej oraz niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „uderzenie, przygniecenie przez materiały transportowane mechanicznie lub ręcznie” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi i innych przedmiotów pracy	23	28	9,2	11,2
2	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	24	24	9,6	9,6
3	niewłaściwe zabezpieczenie maszyn urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu	20	19	8,0	7,6
4	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi	11	18	4,4	7,2
5	wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej	20	17	8,0	6,8
6	niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych	20	17	8,0	6,8
7	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	11	15	4,4	6,0
8	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	9	10	3,6	4,0
9	nieprawidłowe ułożenie ładunku, brak zabezpieczenia ładunku przed osunięciem i upadkiem ze środka transportu	11	8	4,4	3,2
10	niedostateczna koncentracja na wykonywanej czynności	3	7	1,2	2,8
11	wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe itp.	3	7	1,2	2,8
12	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	5	7	2,0	2,8
13	niedostateczna koncentracja na wykonywanej czynności	3	7	1,2	2,8
14	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	6	6	2,4	2,4
15	nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy	7	5	2,8	2,0
16	brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia	4	5	1,6	2,0
17	pozostałe	70	51	28,0	20,3
	Ogółem:	250	251	100	100

Grupa 10 – „działanie skrajnych temperatur”

W tej grupie odnotowano 192 wypadki (1% analizowanych). Dochodziło do nich podczas przygotowywania paszy dla zwierząt, odcieczania uparowanych w parniku ziemniaków (71 wypadki – 37%), prac polowych z maszynami (26 wypadków – 13,5%) oraz przenoszenia wrzątku i innych przedmiotów (23 wypadki – 12%). Najczęściej powodem tych zdarzeń było nieużywanie środków ochrony indywidualnej, niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi i innych przedmiotów pracy, działanie wysokich lub niskich temperatur, używanie starych i wyeksploatowanych maszyn oraz narzędzi i urządzeń.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „działanie skrajnych temperatur” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	20	22	9,5	11,5
2	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi i innych przedmiotów pracy	10	19	4,8	9,9
3	działanie skrajnych temperatur	11	17	5,2	8,9
4	używanie starych i wyeksploatowanych maszyn oraz narzędzi i urządzeń	10	14	4,8	7,3
5	niedostateczna koncentracja na wykonywanej czynności	8	9	3,8	4,7
6	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	9	9	4,3	4,7
7	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	15	8	7,1	4,2
8	wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia (np. niewyłączenia maszyny lub neodłączenia napięcia)	7	7	3,3	3,6
9	wykonywanie pracy niezgodnie z zasadami bhp	13	6	6,2	3,1
10	nieużywanie innych sposobów ochrony	10	6	4,8	3,1
11	brak środków ochrony indywidualnej	17	6	8,1	3,1
12	nieodpowiednia wytrzymałość maszyn, urządzeń i narzędzi	0	5	0,0	2,6
13	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	2	5	1,0	2,6
14	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	7	5	3,3	2,6
15	pozostałe	78	54	37,1	28,1
Ogółem:		210	192	100	100

Grupa 12 – „nagle zachorowania”

Do 206 wypadków z grupy „nagle zachorowania” (1,1% analizowanych przypadków) doszło podczas przenoszenia przedmiotów w rękach lub na barkach (46, tj. 23,6%), obsługi zwierząt (37, tj. 13,5%) oraz transportu ręcznego (18, tj. 9,4%). Nagłe zachorowania były skutkiem: nadmiernego wysiłku fizycznego i przemęczenia długotrwałą pracą w trudnych warunkach atmosferycznych, w wymuszonej pozycji ciała, wykonywania pracy niewspółmiernej do stanu psychofizycznego lub w niedostatecznej obsadzie osobowej. Zachorowaniom sprzyjał stres, pośpiech i niewłaściwe tempo pracy.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „nagle zachorowania” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	nadmierny wysiłek fizyczny, przemęczenie	111	97	48,3	47,1
2	nagle zachorowanie, niedyspozycja fizyczna	40	43	17,4	20,9
3	wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej	10	13	4,3	6,3
4	zły stan nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych	9	3	3,9	1,5
5	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	8	4	3,5	1,9
6	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	6	4	2,6	1,9
7	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi	11	6	4,8	2,9
8	pozostałe	35	36	15,2	17,5
Ogółem:		230	206	100	100

Grupa 9 – „pożar, wybuch, działanie sił przyrody”

Do wypadków tej grupy zdarzeń zakwalifikowano 162 wypadki (0,8% analizowanych wypadków). Miały one miejsce głównie podczas remontu maszyn rolniczych (28, tj. 14,6%), wykonywania prac polowych z maszynami (15, tj. 7,3%), przemieszczania się po obejściu gospodarstwa w czasie burzy, powodzi, uderzenia pioruna (15, tj. 7,3%), a także podczas wypalania traw i ściernisk, pożarów zabudowań i upraw. Przyczyną wypadków były warunki atmosferyczne, używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi i urządzeń, wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe oraz działanie skrajnych temperatur.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „pożar, wybuch, działanie sił przyrody” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	warunki atmosferyczne	29	45	20,1	27,8
2	używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi i urządzeń	6	9	4,2	5,6
3	wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe	11	7	7,6	4,3
4	działanie skrajnych temperatur	9	7	6,3	4,3
5	niedostateczna konserwacja (zły stan techniczny maszyn, narzędzi i urządzeń spowodowany brakiem konserwacji i napraw, naprawy prowizoryczne)	8	6	5,6	3,7
6	wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia (niewyłączenie maszyny lub nieodłączenie napięcia)	9	5	6,3	3,1
7	wejście, wjechanie na obszar zagrożony bez upewnienia się, czy nie ma niebezpieczeństwa	3	5	2,1	3,1
8	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	4	4	2,8	2,5
9	nieusunięcie zbędnych przedmiotów, substancji, dopływu energii	6	3	4,2	1,9
10	zaskoczenie niespodziewanym zdarzeniem	6	3	4,2	1,9
11	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	1	3	0,7	1,9
12	niewłaściwe zabezpieczenie maszyn, urządzeń i narzędzi podczas postoju i w ruchu	2	3	1,4	1,9
13	nieużywanie urządzeń zabezpieczających przed upadkiem z wysokości	3	3	2,1	1,9
14	wady instalacji stałych w obiekcie (elektrycznych, ciśnieniowych, wodociągowych)	3	3	2,1	1,9
15	pozostałe	44	56	30,8	34,6
	Ogółem:	144	162	100	100

Grupa 11 – „działanie materiałów szkodliwych”

Zakończono postępowanie dowodowe w sprawie 38 (0,2%) wypadków z tej grupy. Dochodziło do nich zwykle podczas wykonywania prac remontowo-budowlanych oraz napraw i prac polowych z udziałem maszyn rolniczych. Przyczyny tych zdarzeń to przede wszystkim nieużywanie środków ochrony indywidualnej, używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi oraz urządzeń.

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „działanie materiałów szkodliwych” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	7	15	21,9	39,5
2	używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi oraz urządzeń	2	2	6,3	5,3
3	wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia (np. niewyłączenie maszyny lub nieodłączenie napięcia)	0	3	0,0	7,9
4	niewłaściwy dobór środków ochrony indywidualnej	3	0	9,4	0,0
5	działanie substancji chemicznych	2	2	6,3	5,3
6	rażące niedbalstwo	0	2	0,0	5,3
7	brak środków ochrony indywidualnej	1	2	3,1	5,3
8	zły stan techniczny maszyn, narzędzi i urządzeń spowodowany brakiem napraw i konserwacji	2	0	6,3	0,0
9	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	1	2	3,1	5,3
10	pozostałe	14	10	43,8	26,3
Ogółem:		32	38	100	100

Grupa 13 – „inne zdarzenia”

Do tej grupy zaklasyfikowano 1 691 (8,5%) wypadków, których nie można było zaliczyć do grup opisanych wcześniej. Wśród nich wyodrębniono podgrupy zdarzeń przedstawione w tabeli:

Podgrupa wypadkowa	Liczba wypadków	Udział w %
nieskoordynowany, niewłaściwy ruch (złe stąpanie, gwałtowne szarpnięcie)	724	42,8
uderzenie przez obiekt w ruchu (odprysk metalu, wiór, kamień itp.)	315	18,6
zderzenie, uderzenie w nieruchomy obiekt	196	11,6
uwięzienie, zmiżdżenie np. młotkiem	193	11,4
przemoc, atak, zagrożenie ze strony innych osób	13	0,8
porażenie prądem	16	0,9
pozostałe	234	13,8
Ogółem:	1 691	100

Wypadki te odnotowywane były głównie podczas remontów maszyn rolniczych (241, tj. 14,3%), obsługi zwierząt (199, tj. 11,8%), prac polowych z maszynami rolniczymi (186, tj. 11,0%), chodzenia z przenoszeniem przedmiotów w rękach i na barku (178, tj. 10,5%) oraz przemieszczania się po gospodarstwie (172, tj. 10,2%).

Przyczyny tych zdarzeń to niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie zużytego albo zabrudzonego, zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne), nadmierny wysiłek fizyczny, przemęczenie, nieużywanie środków ochrony indywidualnej, niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi, nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych.

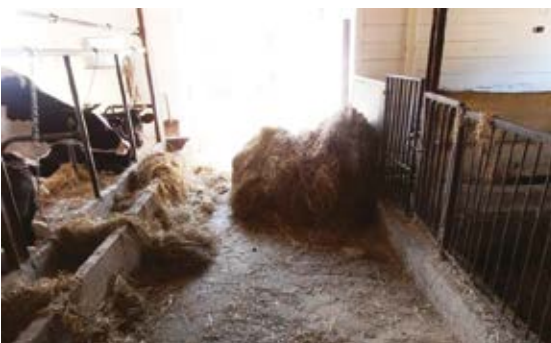

Najczęstsze przyczyny wypadków w grupie „inne zdarzenia” w 2013 i 2014 roku

Lp.	Przyczyna	Liczba		Udział w %	
		2013	2014	2013	2014
1	niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie nieodpowiedniego, wyeksploatowanego albo zabrudzonego	112	145	8,6	8,6
2	zły stan nawierzchni podwórzy, ciągów komunikacyjnych (śliskie, grząskie, nierówne)	113	132	8,7	7,8
3	nadmierny wysiłek fizyczny, przemęczenie	63	98	4,8	5,8
4	nieużywanie środków ochrony indywidualnej	90	94	6,9	5,6
5	niewłaściwe uchwycenie, trzymanie narzędzi i innych przedmiotów pracy	91	87	7,0	5,1
6	nieprawidłowy sposób wchodzenia i schodzenia z maszyn rolniczych	63	78	4,8	4,6
7	niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej czynności	45	77	3,5	4,6
8	niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia	66	76	5,1	4,5
9	niewłaściwe tempo pracy, pośpiech	61	70	4,7	4,1
10	wady konstrukcyjne budynków, schodów i stanowisk dla zwierząt, niezabezpieczone otwory zrzutowe i kanały gnojowe	23	52	1,8	3,1
11	wykonywanie pracy ręcznie zamiast przy użyciu maszyn, urządzeń i narzędzi	34	48	2,6	2,8
12	ukształtowanie terenu poza obejściem gospodarstwa rolnego	0	39	0,0	2,3
13	nieodpowiednie przejścia i dojścia (niewydzielone lub źle wydzielone oraz nieuprzątnięte ciągi komunikacyjne)	24	36	1,8	2,1
14	zaskoczenie niespodziewanym zdarzeniem	25	33	1,9	2,0
15	wykonywanie pracy w niepełnej obsadzie osobowej	26	31	2,0	1,8
16	używanie starych i wyeksploatowanych maszyn, narzędzi oraz urządzeń	21	30	1,6	1,8
17	warunki atmosferyczne	12	27	0,9	1,6
18	niestosowanie drabin, podestów itp. przy pracy na wysokości	9	25	0,7	1,5
19	brak środków ochrony indywidualnej	17	24	1,3	1,4
20	niewłaściwa koordynacja prac zbiorowych	26	23	2,0	1,4
21	zły stan techniczny maszyn i urządzeń spowodowany brakiem konserwacji i napraw	12	19	0,9	1,1
22	niewłaściwy dobór środków ochrony indywidualnej	7	17	0,5	1,0
23	brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia	16	17	1,2	1,0
24	wykonywanie pracy niezgodnie z zasadami BHP	9	15	0,7	0,9
25	pozostałe	340	398	25,9	23,5
	Ogółem:	1 302	1 691	100	100

2.9. Zagrożenia wypadkowe w gospodarstwach rolnych

(dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas oględzin miejsca i przedmiotów związanych z wypadkiem)

Śliskie, nierówne, błotniste, grząskie, nieuprzątnięte podwórza i ciągi komunikacyjne, brak odprowadzenia wód opadowych, zastawione przejścia i dojścia

Drób i odchody w ciągach komunikacyjnych gospodarstwa

Niestosowanie obuwia roboczego lub stosowanie obuwia nieodpowiedniego – zniszczonego, zabrudzonego

Brak osłon i zabezpieczeń pilarek tarczowych, bałagan wokół nich

Brak zabezpieczenia strychów i otworów zrzutowych barierkami i poręczami

Zły stan techniczny schodów, wady konstrukcyjne – stromizna, brak barierek i poręczy, nierówna powierzchnia stopnic

Zły stan techniczny schodów, wady konstrukcyjne – stromizna, brak barierek i poręczy, nierówna powierzchnia stopnic

Wady konstrukcyjne budynków – progi w przejściach

Używanie starych, wyeksplotowanych i nieprawidłowo wykonanych drabin, bez zabezpieczeń przed przechylem, zbyt krótkich, ustawionych na niestabilnym podłożu

Niewłaściwy sposób schodzenia z ciągników i maszyn rolniczych, brak obuwia roboczego

Pozostawienie w przypadkowym miejscu niezabezpieczonych, ostrych przedmiotów i narzędzi, niestosowanie ochron pracy

Niewłaściwe składowanie przedmiotów pracy

Nieprawidłowe zabezpieczenie maszyn i urządzeń podczas postoju i w ruchu

Przebywanie osób podczas transportu w miejscach niedozwolonych i do tego nieprzystosowanych

Nieprzestrzeganie prawa o ruchu drogowym przez rolników i innych użytkowników dróg

Warunki atmosferyczne – wylądowania atmosferyczne i silne podmychy wiatru, powodujące niekontrolowane zamykanie drzwi

Brak osłon elementów ruchomych maszyn i urządzeń

Usuwanie zapchań i regulowanie pracy maszyny przy włączonym napędzie

Brak korytarzy paszowych i konieczność wchodzenia pomiędzy zwierzęta podczas ich obsługi, agresywne reakcje zwierząt na niezapewnienie im: odpowiedniej przestrzeni do życia, karmy, wody i możliwości zaspakajania instynktów

3. Dobrowolne nieodpłatne szkolenie i instruktaż dla ubezpieczonych rolników i ich rodzin na temat zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym

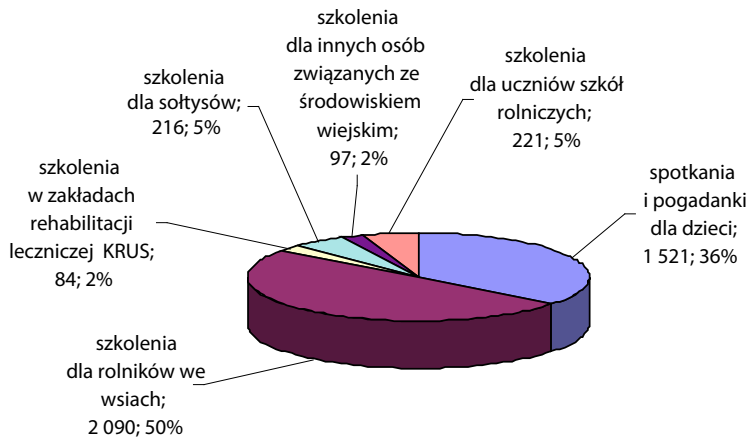
Oddziały regionalne i placówki terenowe KRUS organizowały szkolenia z wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym oraz spotkania i pogadanki na temat zagrożeń podczas pomagania przy pracy oraz zabawy dzieci w gospodarstwie rolnym. W 2014 roku przeprowadzono ich 4 229 dla prawie 148,3 tys. osób - rolników i ich dzieci, oraz osób związanych ze środowiskiem wiejskim. Odbyło się 2 708 szkoleń z zakresu bhp, w których udział wzięło prawie 58,2 tys. rolników, sołtysów, uczniów szkół rolniczych i innych osób mieszkających na wsi, np. nauczycieli szkół wiejskich. Przeprowadzono 1 521 spotkań i pogadań dla ponad 90,1 tys. dzieci wiejskich. Odbywały się one w szkołach podstawowych i gimnazjach, na półkoloniach, koloniach, turnusach rehabilitacyjnych i innych zorganizowanych formach wypoczynku podczas wakacji i ferii.

Szkolenia, spotkania i pogadanki z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym przeprowadzone przez Oddziały Regionalne KRUS w 2014 roku, według grup odbiorców

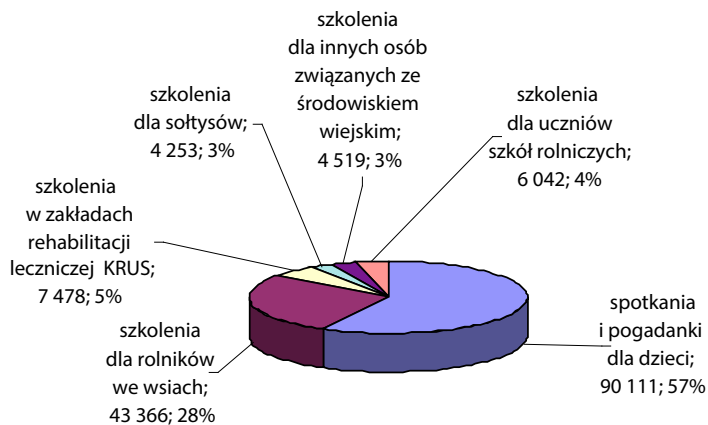
Liczba szkoleń						Liczba uczestników szkoleń					
dla rolników		dla sołtysów	dla uczniów szkół rolniczych	dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim	razem	dla rolników		dla sołtysów	dla uczniów szkół rolniczych	dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim	razem
we wsiach	w CRR KRUS					we wsiach	w CRR KRUS				
2 090	84	216	221	97	2 708	43 366	7 478	4 253	6 042	4 519	58 180

Liczba spotkań i pogadań dla dzieci				Liczba uczestników spotkań i pogadań				Liczba szkół, w których przeprowadzono spotkania i pogadanki			
dla uczniów szkół podstawowych	dla uczniów w gimnazjach	dla dzieci podczas wakacji	inne	dla uczniów szkół podstawowych	dla uczniów w gimnazjach	dla dzieci podczas wakacji	inne	dla uczniów szkół podstawowych	dla uczniów gimnazjów	dla dzieci podczas wakacji	inne
1 021	294	170	36	65 754	14 289	7 629	2 439	957	267	51	90

Liczba szkoleń, spotkań i pogadań z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w 2014 roku

Liczba uczestników szkoleń, spotkań i pogadań z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w 2014 roku

Szkolenia z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym realizowano w oparciu o analizę przyczyn i okoliczności wypadków, a ich tematyka dotyczyła przede wszystkim zagadnień związanych z upadkami osób oraz pochwyceniami i uderzeniami przez części ruchome maszyn i urządzeń – zdarzeniami dominującymi wśród zgłoszonych wypadków.

Program dostosowywano do odbiorców, profilu produkcji w rejonie oraz występujących zagrożeń wypadkowych. Podczas szkoleń omawiano następujące tematy:

- informacja o KRUS i podstawowe problemy związane z ubezpieczeniem społecznym rolników,
- zagrożenia zdrowia i życia rolników,
- zasady bezpiecznej pracy z maszynami i urządzeniami rolniczymi,
- zasady bezpiecznej pracy przy obsłudze zwierząt,
- bezpieczeństwo w transporcie rolniczym,
- bezpieczeństwo w pracy na wysokości, w zagłębieniach i zbiornikach,
- zasady bezpiecznej pracy ze środkami chemicznymi,
- bezpieczne użytkowanie instalacji i urządzeń elektrycznych,
- udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach.

Na szkoleniach i spotkaniach omawiano przyczyny, skutki i sposoby zapobiegania upadkom osób z wysokości (z drabin, schodów, otworów zrzutowych, ciągników, maszyn i środków transportu), na powierzchni płaskiej (potknięcia na podwórzu i w pomieszczeniach inwentarsko-gospodarczych oraz poślizgnięcia na mokrej i śliskiej nawierzchni lub nierównym podłożu). Wskazywano sposoby minimalizacji ryzyka upadku poprzez utwardzanie podłoża podwórzy, posypywanie mokrych, oblodzonych ciągów komunikacyjnych piaskiem lub popiołem, używanie obuwia na protektorowanej podeszwie, stosowanie odzieży roboczej oraz ochron pracy, jak również dbałość o stan zdrowia (regularne badanie wzroku i słuchu, poznawanie skutków ubocznych leków, które mogłyby doprowadzić do utraty równowagi i koordynacji ruchowej), zadbanie o właściwe oświetlenie miejsc pracy i ciągów komunikacyjnych, wydzielenie miejsca odpoczynku i placu zabaw dla dzieci, niepodejmowanie pracy po spożyciu alkoholu. Zalecano rolnikom m.in. dbanie o ład i porządek w obejściu i na stanowiskach pracy, wyrównanie nawierzchni podwórzy i ciągów komunikacyjnych, montowanie barierek przy schodach oraz stosowanie bezpiecznych drabin. Prezentowano i promowano wyroby zwiększające bezpieczeństwo pracy, tj. prawidłowo wykonane drabiny z zabezpieczeniami przed przewróceniem, odzież i obuwiu robocze, maszyny, urządzenia i narzędzia do użytku w gospodarstwie rolnym posiadające Znak Bezpieczeństwa KRUS i wyróżnienie targowe Prezesa Kasy. Omawiano zasady bezpiecznego wysiadania z ciągników i maszyn rolniczych, przewożenia i przebywania osób na przyczepach, kombajnach i innych maszynach stosowanych w rolnictwie oraz transportu materiałów i płodów rolnych. Zachęcano rolników do noszenia po zmroku materiałów odblaskowych - opasek, smyczy i kamizelek.

Przekazano również treść listu Prezesa KRUS skierowanego do rolników, w którym zwraca uwagę na zagrożenia występujące podczas pracy rolniczej, w wyniku których dochodzi do pochwylenia, uderzenia przez ruchome części maszyn i urządzeń. Przypominano o konieczności dbania o właściwy stan techniczny maszyn i urządzeń, zapoznawania się z ich instrukcjami obsługi oraz uzupełnienia brakujących osłon, i zabezpieczeń, oraz wyposażania wałków przegubowo-teleskopowych w sprawne i kompletne osłony dokonywanie napraw i regulacji tylko przy wyłączonym napędzie, przestrzegania zaleceń producentów dotyczących prawidłowej i bezpiecznej eksploatacji. Prezentowano zasady bezpiecznego posługiwania się pilarkami tarczowymi i łańcuchowymi oraz zachęcano do stosowania odzieży i ochron pracy (przyłbic, okularów ochronnych, ochronników słuchu, kasków) przy pozyskiwaniu i obróbce drewna. Tematykę szkoleń rozszerzano o omówienie najczęściej występujących zagrożeń na danym terenie, m.in. związanych z obsługą zwierząt gospodarskich, ryzykiem zarażenia się chorobami odzwierzęcymi, stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów, szkodliwym oddziaływaniem azbestu na organizm ludzki, czy zagrożeniami w czasie wzmoczonych prac polowych. W rejonach gdzie większość gospodarstw jest ukierunkowana na produkcję zwierzęcą poruszano zagadnienia związane z bezpiecznym karmieniem, dojeniem krów, użytkowaniem maszyn i urządzeń do zbioru paszy dla bydła (trawy, kukurydzy), transportem zwierząt oraz płodów rolnych.

Upowszechniano wiedzę na temat zakażeń w środowisku wiejskim czynnikami chorobotwórczymi przenoszonymi przez kleszcze, zwracając szczególną uwagę na choroby zawodowe rolników: boreliozę i kleszczowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Informowano

Logotypy działań prewencyjnych prowadzonych przez KRUS w latach 2013-2014

o sposobach ograniczenia ryzyka ukąszenia przez kleszcze, objawach i skutkach chorób odkleszczowych.

Szkolenia łączono z praktycznymi pokazami bezpiecznego użytkowania maszyn i urządzeń (w tym bezpiecznej obsługi pilarek do gospodarczej obróbki drewna), stosowania odzieży ochronnej pilarsza, bezpiecznych drabin, odzieży roboczej, środków ochrony osobistej, a także z pokazami udzielania pierwszej pomocy.

Tematykę szkoleń i spotkań uzupełniały projekcje filmów prewencyjnych, pt. *Zadbaj o zdrowie i bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym, Czy tak musiało być, Nie tylko plony potrzebują ochrony* (film PSOR), *Dobre praktyki związane z chowem i bezpieczną obsługą zwierząt gospodarskich, Bezpieczeństwo dzieci na wsi* (film PIP), a także filmy edukacyjne zrealizowane przez Krajową Sieć Obszarów Wiejskich w woj. podlaskim wspólnie z OR KRUS w Białymstoku w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich „Europa inwestująca w obszary wiejskie”, pt. *Zapobieganie upadkom, Zapobieganie pochwyleniom przez ruchome części maszyn i urządzeń, Zapobieganie wypadkom związanym z obsługą zwierząt, Bezpieczne rozwiązania techniczne, technologiczne i organizacyjne w gospodarstwach rolnych*.

Wykorzystywano prezentacje multimedialne, zdjęcia z wypadków, plansze, plakaty, banery, a także hasła prewencyjne.

Uczestnicy szkoleń otrzymywali broszury tematyczne, m.in. *Zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, Upadek to nie przypadek, trzy nowe broszury Bezpieczna praca na wysokości, w wykopach i zbiornikach w gospodarstwie rolnym, Bezpieczna obsługa maszyn i urządzeń w gospodarstwach rolnych, Borelioza i kleszczowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych* oraz kalendarz prewencyjny na 2015 rok i ulotki prewencyjne. Upowszechniano również materiały, których stosowanie zwiększa bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym.

www.krus.gov.pl

Maj

Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela
				1 Środa Praca	2 Środa Praca	3 Czwartek Świętowanie
4 Piątek Praca	5 Sobota Praca	6 Niedziela Praca	7 Poniedziałek Praca	8 Wtorek Praca	9 Środa Praca	10 Czwartek Praca
11 Piątek Praca	12 Sobota Praca	13 Niedziela Praca	14 Poniedziałek Praca	15 Wtorek Praca	16 Środa Praca	17 Czwartek Praca
18 Piątek Praca	19 Sobota Praca	20 Niedziela Praca	21 Poniedziałek Praca	22 Wtorek Praca	23 Środa Praca	24 Czwartek Praca
25 Piątek Praca	26 Sobota Praca	27 Niedziela Praca	28 Poniedziałek Praca	29 Wtorek Praca	30 Środa Praca	31 Czwartek Praca

◀ Kwiecień | 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

◀ Czerwiec | 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

Na skutek wypadków przy pracy rolnicy raz w roku okoliczności są zdarzeniami o poważnych skutkach. Prawie 12% ogólnonarodowych zdarzeń stanowi wypadki z „pochwyleniami” i uderzeniami przez ruchome części maszyn i urządzeń. Najczęściej dochodzi do nich podczas obsługi maszyn i urządzeń do obróbki drewna w trakcie prac z wykorzystaniem elektrycznych narzędzi (wiertarek, szliferek kalwaryjnych) oraz wykonywania czynności związanych z obsługą maszyn rolniczych do produkcji polowej.

Główne przyczyny wypadków rolników z udziałem maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie to:

- brak lub stosowanie niewłaściwych osłon i zabezpieczeń ruchomych części maszyn i urządzeń,
- wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia (np. niewyłączenie napędu maszyny),
- używanie starych i wyciekłotawnych maszyn, narzędzi oraz urządzeń,
- niewykonanie właściwej odzieży i obuwia, ochrony głowy i rąk,
- niewłaściwy sposób wykonywania pracy (niewłaściwa koordynacja przez zbiorowców lub wykonywanie pracy w niepełnym zespołach),
- stan psychofizyczny rolnika uniemożliwiający bezpieczne wykonywanie pracy.

Wyroby zwiększające bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym

Przełamałyki i holownice PRODOBRA S21 Holownik
Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu pracy przy obsłudze holownika i ciągnika.

Śpiandzianki (żurawki) i rękawice robocze
Zwiększenie bezpieczeństwa przy obsłudze maszyn rolniczych.

Prace w miejscach OŚL
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Prace w miejscach OŚLMA
Pracownik: OŚLMA 150 300 2 x 1200 300

Wzrost bezpieczeństwa przy obsłudze maszyn i urządzeń
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Sposób ochrony przed głębią i widelcami
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Osłona zabezpieczająca przed uderzeniem
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Osłona zabezpieczająca przed uderzeniem
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Osłona zabezpieczająca przed uderzeniem
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Osłona zabezpieczająca przed uderzeniem
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Osłona zabezpieczająca przed uderzeniem
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Osłona zabezpieczająca przed uderzeniem
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Osłona zabezpieczająca przed uderzeniem
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Osłona zabezpieczająca przed uderzeniem
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Osłona zabezpieczająca przed uderzeniem
Pracownik: OŚL 1000 150 300 2 x 1200 300

Kontroluj stan techniczny urządzeń używanych w gospodarstwie. Tylko sprawny sprzęt, wyposażony w osłony elementów roboczych i napędowych, pozwala na bezpieczną pracę.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Centrala al. Niepodległości 150, 00-606 Warszawa
www.krus.gov.pl

Informacje o szkoleniach, konkursach i innych wydarzeniach prewencyjnych organizowanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego znajdują się na stronie: www.wydarzenia-prewencyjne.krus.gov.pl

Kalendarz prewencyjny dla rolników na 2015 rok, nakład 130 tys. egzemplarzy

Torby promujące bezpieczną pracę w gospodarstwie rolnym

Materiały odblaskowe

Pasy transportowe

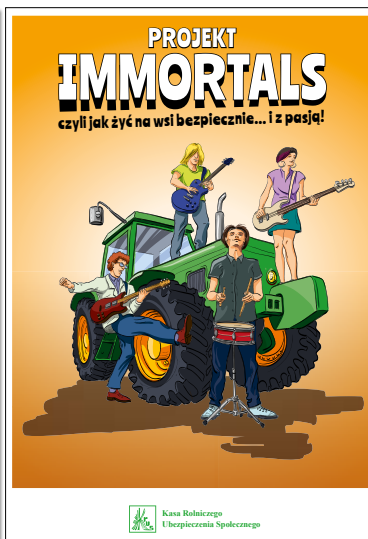
Karta do usuwania kleszczy

Rękawice ochronne

Materiały promujące bezpieczną pracę w gospodarstwie rolnym wykorzystywane w działalności prewencyjnej KRUS

W 2014 roku zrealizowano dwa nowe projekty wydawnictw dla dzieci i młodzieży: książeczka pt. *Bezpiecniwo, czyli jak uniknąć wypadków na wsi* i komiks pt. *Projekt IMMORTALS, czyli jak żyć na wsi bezpiecznie... i z pasją!* oraz broszurę dla rolników pt. *Bezpieczna obsługa zwierząt gospodarskich*.

Strony tytułowe nowych materiałów wydawniczych

Szkolenia z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w 2014 roku

OR KRUS w Białymstoku - szkolenie dla rolników w Bokinach

OR KRUS w Częstochowie - szkolenie dla rolników w Jaskrowi

OR KRUS w Kielcach - szkolenie dla rolniczek w Skorzeszycach

OR KRUS w Częstochowie - szkolenie dla rolników w Tworkowie

OR KRUS w Częstochowie - szkolenie dla rolników w Siedliskach

OR KRUS w Olsztynie - szkolenie dla rolników w Lubominie

OR KRUS w Warszawie - szkolenie dla rolników w Wiązownej

OR KRUS w Warszawie - szkolenie dla rolników z gminy Liv

OR KRUS w Krakowie - szkolenie dla rolników w Wadowicach

Podczas spotkań i pogadań z dziećmi w szkołach podstawowych, gimnazjach, na koloniach i półkoloniach w czasie wakacji i ferii, na lekcjach wyjazdowych w gospodarstwach rolnych, a także w szkoleniach dla rodziców i nauczycieli, popularyzowano wykaz prac i czynności szczególnie niebezpiecznych, których nie należy powierzać dzieciom do lat 15. w gospodarstwie rolnym oraz pozytywne zachowania związane z pracą i zabawą na terenach wiejskich. Zwracano również uwagę na występujące zagrożenia wypadkowe dzieci w gospodarstwie rolnym. Wręczano dzieciom kolorowe wydawnictwa: *Jak bezpiecznie pomagać rodzicom w gospodarstwie rolnym* i *Dozwolone od lat 16-stu*, kolorowanek *Upadek to nie przypadek*, zakładki do książek oraz elementy odblaskowe. Najmłodszym wyświetlano filmy *Rodzina Porażków*, *Bezpieczna droga z radami Spongaboba* (film Małopolskiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Krakowie), a młodzieży - prezentacje multimedialne.

Kolorowanka dla dzieci, wydana w 2014 r. w nakładzie 60 tys. egzemplarzy

Szkolenia, spotkania i pogadanki dla młodzieży i dzieci z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym

OR KRUS w Kielcach
- spotkanie z uczniami gimnazjum
w Złotej

OR KRUS w Kielcach
- spotkanie z uczniami gimnazjum
w Nowym Korczynie

OR KRUS w Olsztynie
- pogadanka dla dzieci w Zespole Szkół
w Windzie

OR KRUS w Rzeszowie
- szkolenie dla dzieci rolników w CRR
KRUS Iwonicz Zdrój

OR KRUS w Białymstoku
- szkolenie dla uczniów w Szkole
Podstawowej w Dobrzyniewie Dużym

OR KRUS w Opolu
- pogadanka dla uczniów Szkoły
Podstawowej w Przylesiu

OR KRUS Warszawa
- szkolenie w Szkole
Podstawowej w Szydłowiec

OR KRUS w Gdańsku
- pogadanka w Szkole Podstawowej
w Czerninie

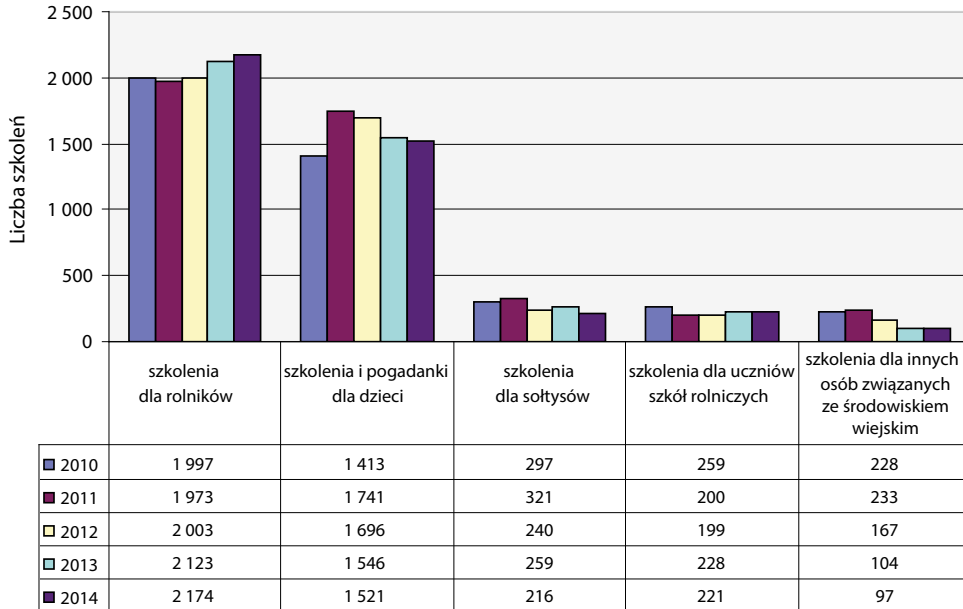
OR KRUS w Opolu
- szkolenie młodzieży w Technikum
Agrobiznesu w Grodkowie

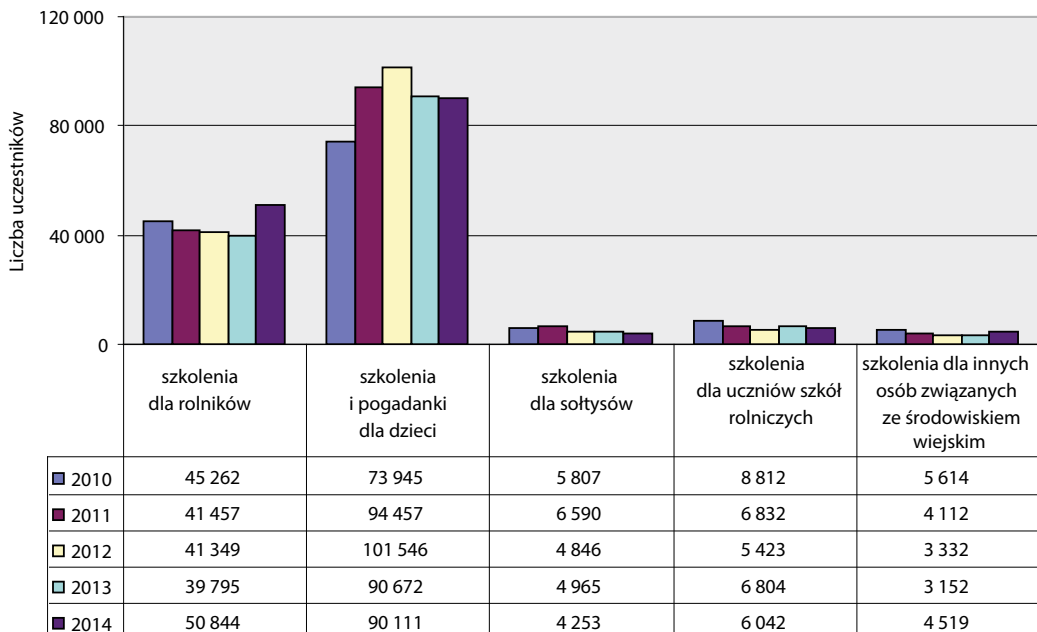
Zestawienie danych nt. szkoleń, spotkań i pogadek z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS w 2014 roku

Szkolenia, spotkania i pogadanki z zakresu bhp	Liczba szkoleń	Liczba uczestników	Liczba szkół objętych szkoleniem	Liczba wsi objętych szkoleniem	Liczba przeszkolonych sołtysów	Liczba wydanych zaświadczeń
Szkolenia pełnotematyczne z zakresu bhp (trwające 5 i więcej godz. lekcyjnych)	392	12 997	34	1 010	674	3 639
dla sołtysów	30	546	x	x	514	53
dla rolników	256	4 290	x	1 010	160	1 241
dla rolników w CRR	84	7 478	x	x	x	2 115
dla uczniów szkół rolniczych	22	683	34	x	x	230
inne	0	0	0	0	0	0
Szkolenia informacyjno-instruktażowe z zakresu bhp (trwające poniżej 5 godz. lekcyjnych.)	2 248	41 390	174	7 121	3 961	184
dla sołtysów	186	3 707	x	x	3 028	0
dla rolników	1 834	31 598	x	7 053	932	184
dla uczniów szkół rolniczych	199	5 359	174	x	x	0
inne	29	726	0	78	1	0
Spotkania informacyjne - pogadanki dla dzieci:	1 521	90 111	1 365	x	x	0
dla uczniów szkół podstawowych	1 021	5 754	957	x	x	0
dla uczniów w gimnazjach	294	14 289	267	x	x	0
dla dzieci podczas wakacji	170	7 629	51	x	x	0
inne	36	2 439	90	x	x	0
Inne szkolenia lub spotkania nt. bhp w gospodarstwie rolnym	68	3 793	2	17	1	0
Ogółem szkolenia i spotkania	4 229	148 291	1 575	8 158	4 635	3 823
Szkolenia dla rolników	2 174	43 366	x	8 063	x	3 540
Szkolenia dla sołtysów	216	4 253	x	x	x	53
Szkolenia dla uczniów szkół rolniczych	221	6 042	208	x	x	230
Szkolenia dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim	97	4 519	2	95	x	0

Liczba szkoleń z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, organizowanych przez Oddziały Regionalne KRUS w latach 2010-2014

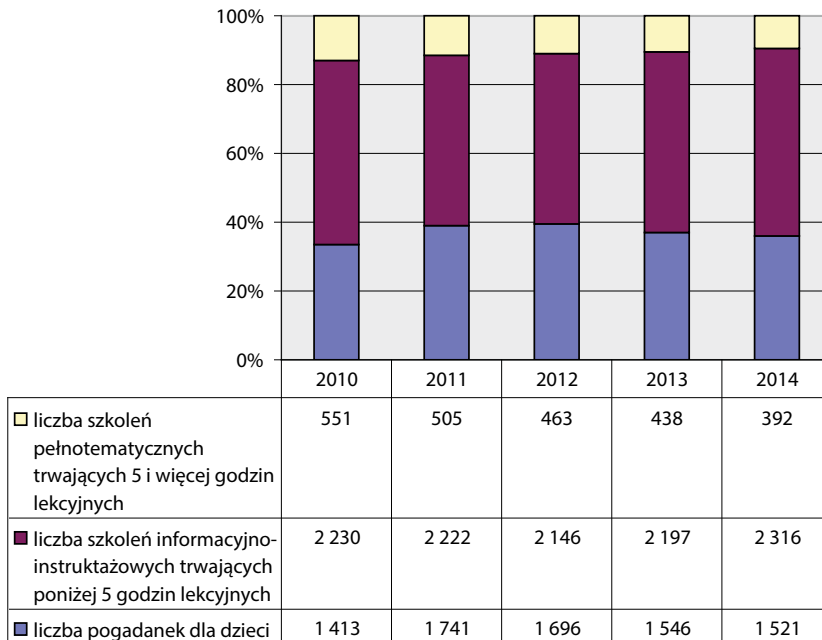

Liczba uczestników szkoleń z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, organizowanych przez Oddziały Regionalne KRUS w latach 2010-2014

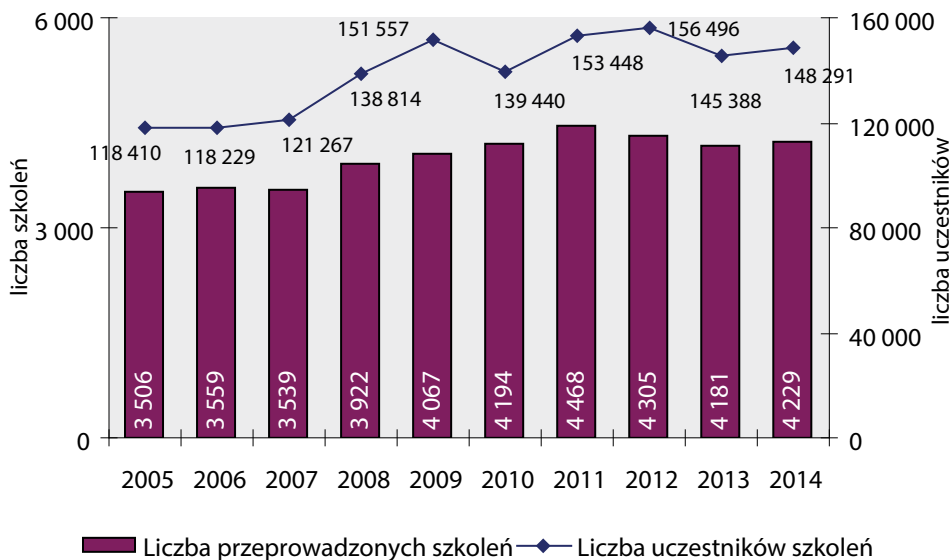

Struktura szkoleń przeprowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS w latach 2010-2014

Szkolenia, spotkania i pogadanki z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym w latach 2005-2014

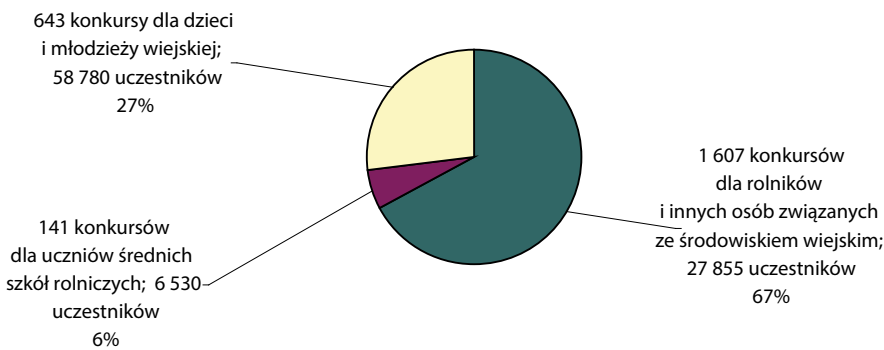
4. Pozaszkoleniowe formy upowszechniania wiedzy o zagrożeniach wypadkami przy pracy rolniczej i chorobami zawodowymi oraz zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym

Olimpiady, konkursy i quizy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym

Samodzielnie lub we współpracy z innymi instytucjami przeprowadzono 2 391 olimpiad i konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym, w których wzięło udział prawie 93,2 tys. osób, w tym:

- 1 607 konkursów i quizów wiedzy o bhp dla ponad 27,8 tys. rolników lub innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim (o 10,3 % konkursów i 9,5 % uczestników więcej niż w 2013 roku),
- 141 olimpiad i konkursów o zasięgu szkolnym, regionalnym, wojewódzkim, z udziałem ponad 6,5 tys. uczniów z 267 szkół rolniczych i innych z klasami o profilu rolniczym,
- 643 konkursy dla prawie 58,8 tys. dzieci rolników z około 3,3 tys. wiejskich szkół podstawowych i gimnazjów oraz dzieci uczestniczących w zorganizowanych formach wypoczynku i masowych imprezach lokalnych.

Konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzone przez Oddziały Regionalne KRUS w 2014 roku

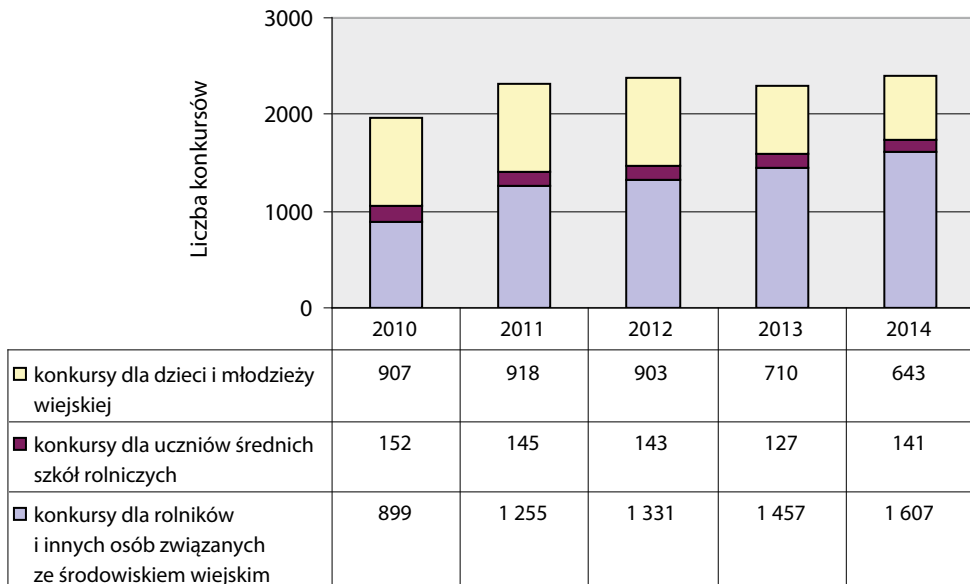
Najwięcej konkursów dla rolników organizowano po szkoleniach oraz podczas imprez rolniczych na stoiskach KRUS. Tematyka konkursów dotyczyła przyczyn upadków osób i sposobów zapobiegania takim zdarzeniom, oraz zasad bezpiecznej obsługi maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie.

Konkursy prowadzono w formie testów, pytań i krzyżówek pod różnymi hasłami, np. *Nie daj się wkręcić*, *Jak zapobiegać upadkom*, *Upadek to nie przypadek*, *Dbajmy o bezpieczeństwo w gospodarstwie rolnym*, *Postaw na bezpieczeństwo*, *Zabezpiecz się przed upadkiem*, *Rolnik zawód niebezpieczny*, *Czy upadek to przypadek*, *Zagrożenia bezpieczeństwa pracy przy produkcji – od sadzenia do jedzenia*, *Przed wszystkim bezpieczeństwo*.

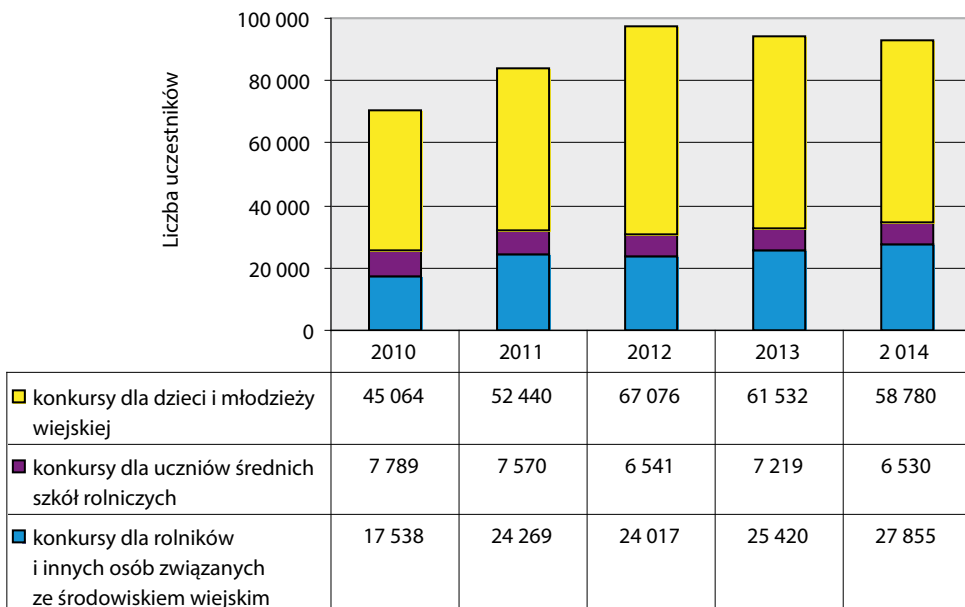
Laureaci konkursów otrzymywali nagrody rzeczowe w postaci materiałów poprawiających bezpieczeństwo pracy w gospodarstwach rolnych, m.in. buty robocze, komplety odzieży roboczej, rękawice ochronne, apteczki pierwszej pomocy, szufelki, łopaty, skuwacze do lodu, pasy transportowe, bezpieczne drabiny.

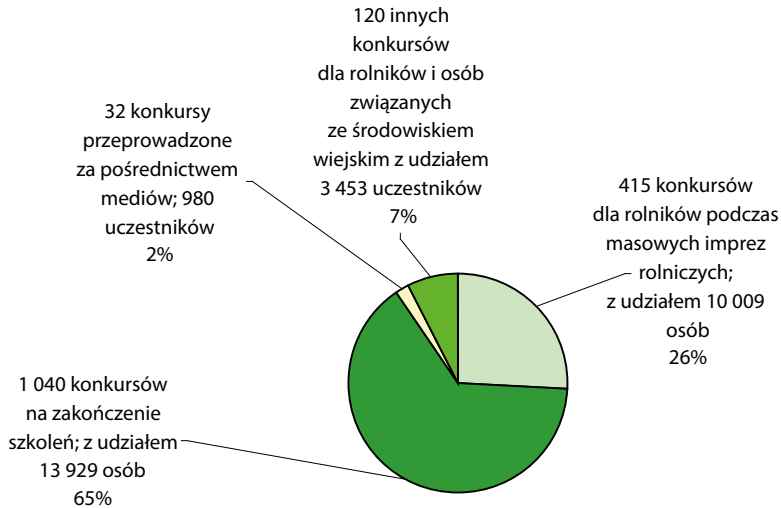
Liczba konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS w latach 2010-2014

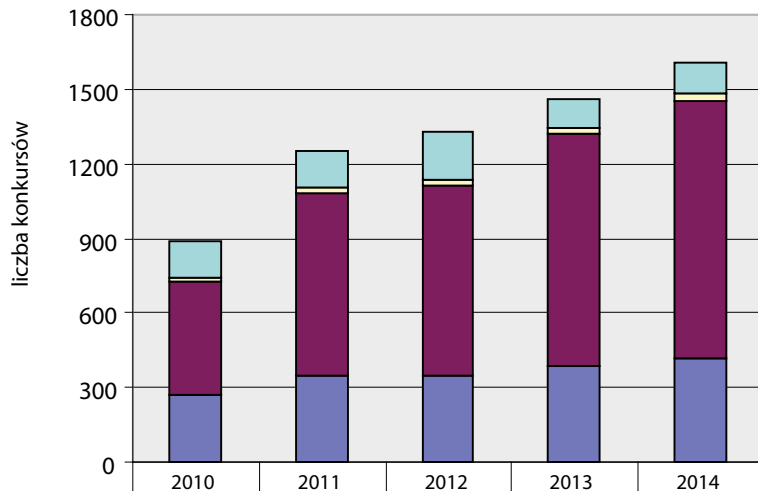
Liczba uczestników konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym przeprowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS w latach 2010-2014

Konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzon przez Oddziały Regionalne KRUS dla rolników w 2014 roku

Liczba konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS dla rolników w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
inne konkursy dla rolników i osób związanych ze środowiskiem wiejskim	149	148	193	109	120
konkursy przeprowadzone za pośrednictwem mediów	15	28	27	27	32
konkursy na zakończenie szkoleń	452	732	764	937	1040
konkursy podczas masowych imprez rolniczych	274	347	347	384	415

Liczba uczestników konkursów wiedzy o bhp, przeprowadzonych dla rolników w latach 2010-2014

Konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym w 2014 roku

OR KRUS Białystok
laureaci Konkursu
„Żniwa mogą być bezpieczne”

OR KRUS Częstochowa
konkurs dla rolników na prezentację
scenek rodzajowych w Pilchowicach

OR KRUS w Białymstoku
konkurs nt. zasad bhp w rolnictwie
dla rolników w Szepietowie

OR KRUS w Olsztynie
konkurs dla rolników po szkoleniu
w Lubominie

OR KRUS w Rzeszowie
nagrodzeni laureaci konkursu wiedzy
o bhp w gospodarstwie rolnym
przeprowadzonego w Czarnej

OR KRUS we Wrocławiu
konkurs testowy w Osłowicach

OR KRUS w Łodzi

Konkurs o Ergonomii i Bezpieczeństwie
Pracy w Rolnictwie w ZSRCKU
w Wolborzu

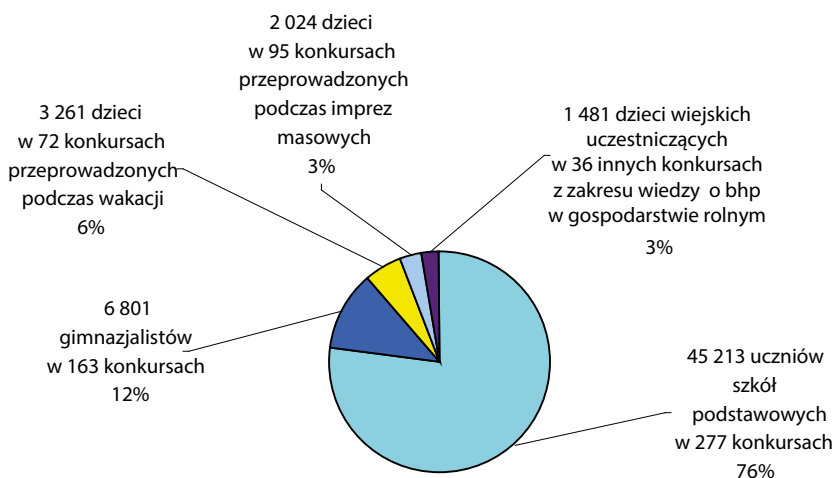
Laureaci i ich nauczyciele
w auli SGGW

Laureaci, organizatorzy i sponsorzy
nagród na uroczystym podsumowaniu
Konkursu

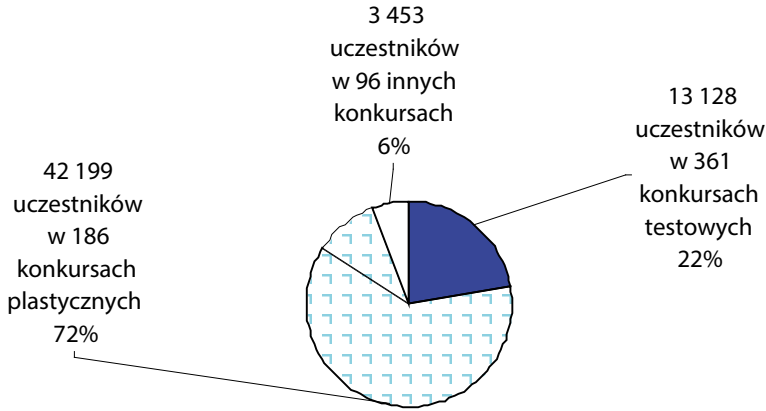
Kasa organizowała i włączała się do udziału w organizację olimpiad i konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym dla uczniów szkół rolniczych i ponadpodstawowych z klasami o profilu rolniczym. Była m.in. współorganizatorem VI Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Wiedzy o Ergonomii i Bezpieczeństwie Pracy w Rolnictwie, zorganizowanego przez Wydział Inżynierii Produkcji SGGW, redakcję miesięcznika *AGROmechanika. Technika w gospodarstwie*, przy współudziale MRiRW. Wzięli w nim udział uczniowie ze 145 szkół ponadgimnazjalnych o profilu rolniczym i leśnym z całej Polski. Członkami szkolnych komisji konkursowych i Centralnej Komisji Konkursowej byli przedstawiciele KRUS. W wielu przypadkach eliminacje poprzedzone były szkoleniami prowadzonymi przez KRUS dla uczniów z zakresu wiedzy o bhp i ergonomii w rolnictwie. Laureaci Konkursu otrzymali indeksy na wybrany kierunek Wydziału Inżynierii Produkcji SGGW, a Prezes Kasy ufundował nagrody dla nauczycieli, których uczniowie wykazali się największą wiedzą w zakresie bezpieczeństwa pracy w gospodarstwie rolnym, wykraczającą poza ramy szkolnych programów nauczania.

Liczba uczestników konkursów wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym dla dzieci i młodzieży wiejskiej, przeprowadzonych przez OR KRUS w 2014 roku

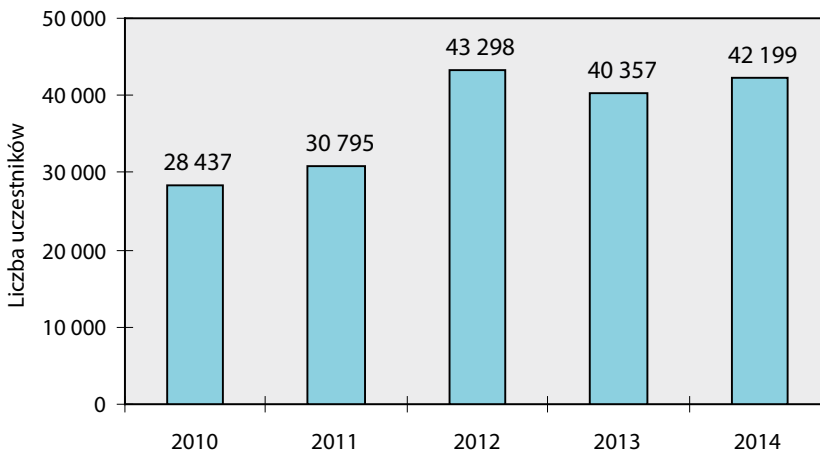

Liczba uczestników konkursów testowych, plastycznych i innych wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS dla dzieci i młodzieży wiejskiej w 2014 roku

Uczestnicy konkursów plastycznych z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS dla dzieci wiejskich w latach 2010-2014

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przeprowadziła IV Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci - uczniów szkół podstawowych, nad którym honorowy patronat sprawował Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Medialnie inicjatywę wspierały redakcje miesięcznika *AGROmechanika*, dwutygodnika *AgroSerwis* oraz telewizji interaktywnej *AgroNews.com.pl*. Współorganizatorem konkursu była Państwowa Inspekcja Pracy. Jego celem było promowanie zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym oraz szerzenie wiedzy o bezpieczeństwie pracy w rolnictwie. Czwarta edycja konkursu przebiegała pod hasłem „Bezpiecznie na wsi - nie zbliżaj się zuchem do maszyny w ruchu!” i zwracała uwagę na zapobieganie wypadkom z udziałem maszyn i urządzeń wykorzystywanych w pracy rolnika oraz zasady bezpiecznej zabawy dzieci i ich pomocy dorosłym w gospodarstwie rolnym.

Uczniowie szkół podstawowych zainteresowani udziałem w konkursie uczestniczyli w spotkaniach szkoleniowych, podczas których poznali wykaz prac szczególnie niebezpiecznych, których nie powinni wykonywać w gospodarstwie rolnym, występujące zagrożenia wypadkowe, w tym przede wszystkim związane z obecnością maszyn w obejściu, a także uczyli się, jak można ich unikać.

Laureatom konkursu nagrody wręczyli Tadeusz Nalewajk - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Artur Brzóska - Prezes KRUS, Janina Pszczółkowska - Zastępca Prezesa KRUS, Małgorzata Kwiatkowska - Zastępca Głównego Inspektora Pracy oraz reprezentanci fundatorów nagród rzeczowych - Katarzyna Pawlak z redakcji AgroSerwisu i Jacek Kłudka - Prezes OIKOS, wydawca tytułu AGROmechanika

Konkurs przebiegał w dwóch etapach: wojewódzkim oraz centralnym i obejmował dwie grupy wiekowe uczestników – I grupa: klasy 0-3, II grupa: klasy 4-6. Ogółem wzięło w nim udział ponad 36 400 dzieci (o ponad 1 200 uczniów więcej niż w roku 2013) z 2 509 szkół. Ogłoszenie wyników i wręczenie nagród nastąpiło podczas uroczystej gali w Gmachu Sejmu RP 17 czerwca 2014 r. Wzięli w niej udział finaliści z rodzinami i nauczycielami, przedstawiciele organizatorów i patronów oraz zaproszeni goście. Autorów najlepszych prac wyróżniono nagrodami rzeczowymi ufundowanymi przez KRUS, PIP, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, redakcje *AgroSerwisu* i *AGROmechaniki*. Dodatkową atrakcją dla dzieci było zwiedzanie z przewodnikiem gmachu Sejmu oraz udział w warsztatach edukacyjnych przygotowanych przez firmę Bayer CropScience.

Oddziały regionalne organizowały samodzielnie lub uczestniczyły w konkursach, organizowanych przez inne instytucje, których celem było promowanie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży wiejskiej w gospodarstwach rolnych. Konkursy miały różne formy (literacką, plastyczną, fotograficzną), co zwiększyło zainteresowanie dzieci zasadami bhp i jednocześnie pozwoliło im na odkrywanie i pokazywanie swoich talentów i uzdolnień.

Większość z konkursów miała w tytule w hasła prewencyjne *Stop upadkom podczas pracy w gospodarstwie rolnym, Bezpiecznie pomagam rodzicom w gospodarstwie rolnym, Bezpieczna wieś w oczach dzieci i młodzieży, Bezpiecznie pomagam, Bezpieczeństwo dzieci w gospodarstwach rolnych, Gdy mama i tata bezpiecznie pracuje to zdrowie im dłużej dopisuje, Bezpiecznie pomagam i wypoczywam na wsi, Jak bezpiecznie pomagać rodzicom w gospodarstwie rolnym, KRUSna Bezpieczniak, Zadbaj o zdrowie i bezpieczeństwo w gospodarstwie rolnym.*

Uczestnicy uroczystego podsumowania Konkursu w Sali Kolumnowej Sejmu

Bezpiecznie na wsi

Nie zbliżaj się zuchem do maszyny w ruchu!

Karolina Biedka
woj. podkarpackie

Karolina Sottysiak
woj. wielkopolskie

Oliwia Faustyna Kaźmierczak
woj. wielkopolskie

Nikola Marciniak
woj. zachodniopomorskie

Kacper Staskiewicz
woj. podlaskie

Wiktor Psykata
woj. zachodniopomorskie

Wykorzystano zdjęcia prac plastycznych dzieci, które wzięły udział w IV Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym dla Dzieci „Bezpiecznie na wsi – nie zbliżaj się zuchem do maszyny w ruchu”, objętym honorowym patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Oddziały regionalne KRUS włączyły się również w organizację i przebieg Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej pod hasłem *Młodzi Zapobiega Pożarom*, którego celem było m.in. szerzenie wiedzy o zagrożeniach pożarami w gospodarstwie rolnym, informowanie o sposobach zapobiegania oraz postępowania w razie pożaru, przekazanie wiedzy o bhp w rolnictwie.

Kasa uczestniczyła również w kolejnej edycji Olimpiady Młodych Producentów Rolnych, w której brali udział producenci rolni w wieku 17 - 40 lat oraz uczniowie posiadający gospodarstwa rolne. Zakres tematyczny Olimpiady obejmował m.in. zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwie rolnym. Kasa opracowała zestawy testów i pytań nt. zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, które wykorzystywano podczas finałów wojewódzkich i krajowych. Finał krajowy odbył się podczas XX Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej „AGROTECH” w Kielcach, w dniach 6-7 marca 2014 r. Prezes KRUS był fundatorem nagrody finansowej dla laureata.

Uczestnicy i goście finału krajowego Olimpiady podczas uroczystej gali na targach „AGROTECH” w Kielcach

Konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne

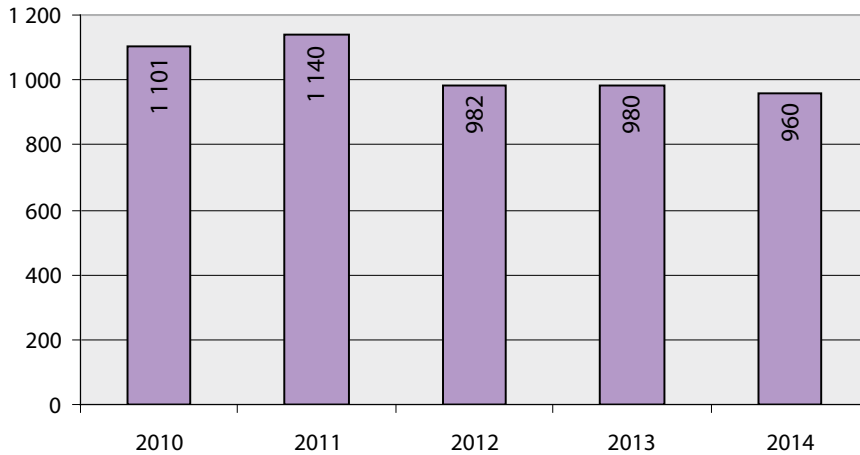
Do działań promujących zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym, wpływających na poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, porządek i estetykę w obejściach gospodarskich należą konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne. W 2014 roku uczestniczyło w nich 1 361 gospodarstw rolnych. Najwięcej - 960 w trzyetapowym Ogólnokrajowym Konkursie „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”. Konkurs został przeprowadzony przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Agencję Nieruchomości Rolnych i Państwową Inspekcję Pracy. Realizację konkursu wspierały również samorządy terytorialne - od władz gminnych po wojewódzkie, jednostki ochotniczej straży pożarnej, policji, izby rolnicze, ośrodki doradztwa rolniczego, organizacje zawodowe i społeczne rolników, producenci maszyn i urządzeń dla rolnictwa oraz inne firmy i instytucje. Konkurs przebiegał pod honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego i patronatem medialnym I Programu TVP S.A., dwutygodnika *AgroSerwis*, miesięcznika *AGROmechanika*, tygodnika *Zielony Sztandar* i telewizji interaktywnej *AgroNews.com.pl*. Od 12. lat konkurs przyczynia się do upowszechniania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwach rolnych, obejmując dwie kategorie gospodarstw - indywidualne i zakłady rolne. Do Konkursu zgłoszono 960 gospodarstw rolników indywidualnych, ostatecznie wzięło w nim udział 921 gospodarstw indywidualnych i 43 zakłady rolnicze.

Komisja konkursowa oceniając zakłady rolne zwracała uwagę na wdrożone technologie produkcji zwiększające poziom bezpieczeństwa pracy, poprawność dokumentowania analizy ryzyka zawodowego i skuteczne sposoby jego zmniejszenia, warunki obsługi zwierząt, stosowanie i jakość środków ochrony osobistej, a także udział pracowników i kadry kierowniczej w utrzymaniu bezpieczeństwa na wybranym poziomie.

Gospodarstwa indywidualne komisje konkursowe wizytowały trzykrotnie, wyłaniając najpierw po trzy najlepsze do etapu regionalnego, a następnie po trzy najlepsze do etapu wojewódzkiego,

Liczba gospodarstw zgłoszonych do Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne w latach 2010-2014

które zostały poddane ocenie komisji wojewódzkich wybierających po jednym najbezpieczniejszym gospodarstwie w województwie. Zgodnie z Regulaminem Konkursu, podczas wizytacji gospodarstw szczególną uwagę zwracano na:

- ład i porządek w obrębie podwórza, zabudowań i stanowisk pracy,
- stan budynków inwentarskich i pomieszczeń gospodarczych,
- wyposażenie maszyn i urządzeń rolniczych w osłony ruchomych części maszyn i urządzeń,

Gala XII Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne na AGRO SHOW w Bednarach

Uczestnicy gali (lewe zdjęcie od góry): Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi - Zofia Szalczyk, Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych - Leszek Świętochowski, Zastępca Głównego Inspektora Pracy - Małgorzata Kwiatkowska, Zastępca Prezesa KRUS Krystyna Gdula, przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Konsultant do Spraw Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Kancelarii Prezydenta RP - Janusz Gołos, Piotr Walkowski - Poseł na Sejm RP, członkowie Rady Rolników oraz laureaci i ich goście.

Uroczystość rozpoczęło wystąpienie Zastępcy Prezesa KRUS - Krystyny Gduli, która odczytała list Prezesa KRUS do laureatów Konkursu, a uświetniły występy zespołu artystów z Klubu Seniora „Radość” z gminy Biskupiec w województwie warmińsko-mazurskim. Spotkanie zakończyło się poczęstunkiem.

- stan techniczny pilarek tarczowych i łańcuchowych,
- warunki obsługi i chowu zwierząt,
- stosowanie i jakość środków ochrony osobistej.

Oceniano również stosowane w gospodarstwach rolnych rozwiązania zmniejszające ryzyko wypadku i zwiększające bezpieczeństwo pracy, oraz organizację miejsc wypoczynku.

Członkowie Centralnej Komisji Konkursowej reprezentujący: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Państwową Inspekcję Pracy, Radę Ubezpieczenia Społecznego Rolników, Krajowy Związek Rolników Kołek i Organizacji Rolniczych, Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach, redakcje: *AGROmechaniki* i *AgroSerwisu*, wyłonili najbezpieczniejsze gospodarstwo w kraju spośród 16 gospodarstw - zwycięzców szczyble wojewódz-

Laureaci - właściciele 16 najlepszych gospodarstw XII Konkursu BGR

kich. Gospodarstwa charakteryzowały się wysokim poziomem bezpieczeństwa pracy, oddzieleniem części produkcyjnej od mieszkalnej i rekreacyjnej, wydzielonym placem zabaw dla dzieci, prawidłową organizacją ciągów komunikacyjnych, dobrostanem zwierząt hodowlanych i domowych, stosowaniem nowoczesnych technologii i rozwiązań konstrukcyjnych oraz urządzeń własnej konstrukcji pozwalających na bezpieczne wykonywanie codziennych czynności.

Uroczyste podsumowania etapów regionalnych i wojewódzkich organizowano podczas targów rolniczych, dożynek powiatowych i wojewódzkich, imprez lokalnych, w siedzibach oddziałów regionalnych, placówek terenowych KRUS i urzędów marszałkowskich.

Finał XII Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne odbył się podczas XVI Międzynarodowej Wystawy Rolniczej AGRO SHOW w Bednarach k/ Poznania. Uczestniczyli w nim laureaci etapów wojewódzkich obu kategorii konkursu, przedstawiciele patronów, współorganizatorów i fundatorów nagród oraz zaproszeni goście.

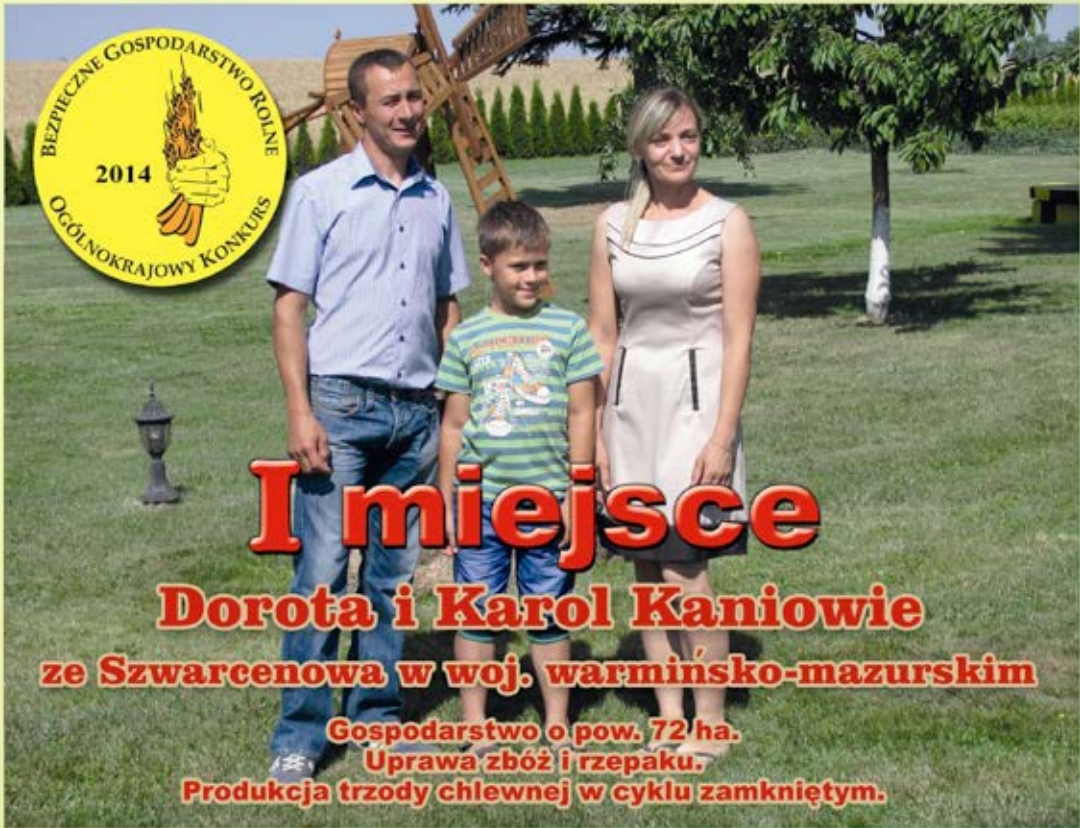
Główną nagrodą w kategorii gospodarstw indywidualnych był ciągnik rolniczy FARMTRAC 675 DT, ufundowany przez Prezesa KRUS. Pozostałe nagrody ufundowali: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes KRUS, Główny Inspektor Pracy, Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych i Prezes STIHL Sp. z o.o, Prezes Zarządu Głównego Związku Ochotniczej Straży Pożarnej RP, Prezes Związku Sadowników RP, Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych, Prezes Zarządu Krajowego Związku Młodzieży Wiejskiej, Prezes Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników, SYNGENTA Polska, Bayer CropScience, Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach, właściciel Ośrodka Wpoczynkowego JURA w Kiełkowicach koło Ogródzieńca oraz redakcje miesięcznika AGROmechanika, dwutygodnika AgroSerwis i tygodnika Zielony Sztandar. Wszyscy laureaci etapu krajowego otrzymali listy gratulacyjne od Prezydenta RP, tablety od Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dyplomy od organizatorów i związków zawodowych, zestawy ochron pracy od Państwowej Inspekcji Pracy, zestawy ochron stosowane podczas pracy ze środkami ochrony roślin od Polskiego Stowarzyszenia Ochrony Roślin, a ponadto prenumeratę czasopism Agro Serwis i AGROmechanika.

Zwycięzcy - Dorota i Kamil Kaniowie w towarzystwie Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi - Zofii Szalczyk oraz Zastępcy Prezesa KRUS - Krystyny Gduli obok nagrody głównej – ciągnika rolniczego FARMTRAC 675DT, ufundowanej przez Prezesa KRUS

Wydanie specjalne miesięcznika AGROmechanika Technika w gospodarstwie

Laureaci Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

II Miejsce ex aequo

Monika i Emil Wrotkowie z Jaroszewej Woli w woj. mazowieckim

*Gospodarstwo sadownicze o powierzchni 10 ha.
Produkcja jabłek i gruszek. Przechowywanie owoców
w kontrolowanych beztienowych
komorach przechowalniczych.*

II Miejsce ex aequo

Olga i Henryk Rogaczewscy z Tywicy w woj. zachodnio-pomorskim

*Powierzchnia gospodarstwa – 174 ha.
Produkcja roślinna: uprawa buraka cukrowego,
zboź i rzepaku.*

Finaliści Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

Anna i Paweł Barczewscy

Miłoszyn, woj. dolnośląskie

*Gospodarstwo o powierzchni 300 ha.
Produkcja roślinna. Uprawa kukurydzy,
rzepaku i pszenicy.*

Wioletta i Zbigniew Plittowie

Lasin, woj. kujawsko-pomorskie

*Gospodarstwo wielopokoleniowe, o powierzchni 93,8 ha.
Produkcja mieszana. Hodowla trzody chlewnej
i uprawa buraka cukrowego, pszenicy, kukurydzy
oraz zbóż na paszę.*

Ewa i Zbigniew Czajkowie

Ciechomin, woj. lubelskie

*Powierzchnia gospodarstwa - 55 ha.
Produkcja mieszana - uprawa pszenżyta, mieszanek
i pszenicy oraz produkcja trzody chlewnej w cyklu zamkniętym.*

Teresa i Ryszard Majowie

Klępsk, woj. lubuskie

*Powierzchnia gospodarstwa - 397 ha gruntów własnych
i 197 ha dzierżawy. Produkcja mieszana. Uprawa rzepaku,
kukurydzy, buraka cukrowego, pszenicy ozimej, żyta,
jęczmienia i hodowla trzody chlewnej. Biogazownia rolnicza.*

Agnieszka i Przemysław Firganowie

Łódź Nowosolna, woj. łódzkie

*Powierzchnia gospodarstwa - 13,5 ha gruntów własnych
i 23,5 ha dzierżawy.
Produkcja mieszana - hodowla trzody chlewnej
oraz uprawa zbóż i rzepaku.*

Finaliści Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

Renata i Marek Podymowie

Bukowska Wola, woj. małopolskie

*Powierzchnia gospodarstwa – 48 ha.
Produkcja mieszana – hodowla trzody chlewnej
i uprawa zbóż oraz kukurydzy na potrzeby produkcji zwierzęcej.*

Jadwiga i Marek Wiechowcie

Czaple Stare, woj. opolskie

*Powierzchnia gospodarstwa – 76,49 ha.
Produkcja mieszana – uprawa jęczmienia, pszenicy,
rzepaku i hodowla bydła mięsnego rasy Hereford.*

Joanna i Arkadiusz Ozimkowie

Stare Siolo, woj. podkarpackie

*Powierzchnia gospodarstwa – 66 ha.
Produkcja roślinna – uprawa zbóż, fasoli, rzepaku,
kukurydzy, buraków cukrowych.*

Zofia i Bogusław Kryniccy

Piątak, woj. podlaskie

*Powierzchnia gospodarstwa – 35 ha.
Produkcja mieszana – hodowla bydła mlecznego
i produkcja roślinna na potrzeby paszowe zwierząt.*

Finaliści Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne

Marek Milewczyk

Czarnówko, woj. pomorskie

*Powierzchnia gospodarstwa - 10,81 ha.
Produkcja mieszana - hodowla drobiu, trzody chlewnej
i bydła, uprawa zbóż i okopowych.*

Elżbieta i Janusz Trendowie

Słężany, woj. śląskie

*Powierzchnia gospodarstwa - 20 ha.
Produkcja roślinno-zwierzęca. Hodowla bydła mlecznego
i uprawa zbóż, kukurydzy oraz użytków zielonych.*

Małgorzata i Jan Smardzowie

Obrazów, woj. świętokrzyskie

*Gospodarstwo sadownicze o powierzchni 31 ha,
w tym 15 ha jabłoni, 6 ha wiśni, 8 ha porzeczeki, 2 ha aronii.*

Alina i Tomasz Szymczakowie

Konarzew, woj. wielkopolskie

*Powierzchnia gospodarstwa - 130 ha.
Produkcja mieszana - hodowla bydła mlecznego,
uprawa zbóż i kukurydzy.*

Fundatorzy nagród przyznanych finalistom Ogólnokrajowego Konkursu *Bezpieczne Gospodarstwo Rolne 2014*

Szczegółowe opisy gospodarstw laureatów i finalistów Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne w 2014 w kategorii gospodarstw indywidualnych zostały przedstawione w wydaniu specjalnym miesięcznika „AGROMECHANIKA Technika w gospodarstwie”.

Oddziały regionalne współuczestniczyły w organizacji wielu innych konkursów o zasięgu wojewódzkim lub lokalnym, w których oceniano stan bezpieczeństwa w gospodarstwach rolnych. Były wśród nich konkursy: *Estetyczne i bezpieczne gospodarstwo agroturystyczne województwa lubuskiego*, *Estetyczna i bezpieczna posesja*, *Na realizację zaleceń prewencyjnych* i *Na najlepszą poprawę bezpieczeństwa pracy w gospodarstwie rolnym*, *Piękna i bezpieczna zagroda przyjazna środowisku*. Wzięło w nich udział 480 gospodarstw. Uczestnicy konkursów wdrażali we własnych gospodarstwach rolnych zasady bezpiecznej pracy, eliminując wskazywane w obejściach zagrożenia, np. poprzez zabezpieczenie studni, otworów stropowych lub ściennych, wykonanie bezpiecznych drabin, porządkowanie posesji i budynków gospodarczych, naprawianie uszkodzonych instalacji elektrycznych i wyposażanie wyłączników prądu w hermetyczne osłony, osłonięcie ruchomych części w używanych maszynach i urządzeniach.

Przeglądy gospodarstw i prac polowych

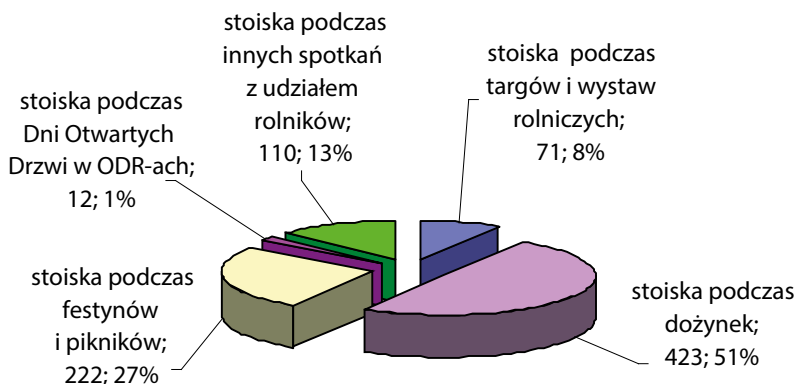
Podczas wizytacji 2 199 gospodarstw rolnych w czasie wzmożonych prac polowych (siewów, sianokosów, żniw, wykopków) sprawdzano stan techniczny maszyn i urządzeń użytkowanych przez rolników, oraz wskazano zagrożenia wynikające z użytkowania wadliwego sprzętu. Udzielono porad i zwrócono uwagę na stan podwórzy, ciągów komunikacyjnych oraz użytkowanych maszyn, urządzeń i instalacji elektrycznych, wyposażenie maszyn i urządzeń w niezbędne osłony i zabezpieczenia, stosowanie ochron pracy, prawidłową obsługę ciągników i kombajnów. Podczas rozmów z rolnikami zwracano uwagę na konieczność zabezpieczania się przed długotrwałym oddziaływaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy i stosowania przerw w pracy.

Stoiska i punkty informacyjne KRUS

Podczas targów i wystaw rolniczych, dożynek, festynów i pikników, Dni Otwartych Drzwi w ODR-ach oraz różnych spotkań z udziałem rolników i członków ich rodzin zorganizowano 838 stoisk i punktów informacyjnych KRUS, które odwiedziło 98,4 tys. osób.

Wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa wystawiono stoiska na XXI Międzynarodowych Targach Techniki Rolniczej AGROTECH 2014 w Kielcach, XX Regionalnej Wystawie Zwierząt Hodowlanych i Dniach z Doradztwem

Liczba stoisk informacyjnych KRUS w 2014 roku

Stoiska i punkty informacyjne KRUS w 2014 roku

OR KRUS w Warszawie
stoisko podczas Międzynarodowych Dni
z Doradztwem Rolniczym
i X Regionalnej Wystawy Zwierząt
Hodowlanych w Siedlcach

OR KRUS w Kielcach
stoisko podczas Targów
AGRO-TECH 2014

OR KRUS w Łodzi
stoisko podczas
Dożynek Prezydenckich w Spale

OR KRUS w Krakowie
stoisko podczas dożynek w Czarnym
Dunajcu, przy którym zorganizowano
konkurs dla dzieci

OR KRUS w Częstochowie
stoisko podczas Dożynek
Gminnych w Przyrowie

OR KRUS w Warszawie
stoisko informacyjne na dożynkach
powiatowych w Zabrodziu

OR KRUS w Bydgoszczy
stoisko na Targach AGRO-TECH
w Minikowie

OR KRUS we Wrocławiu
stoisko na dożynkach w Zaciszu

OR KRUS w Lublinie
stoisko podczas dożynek w Różańcu

OR KRUS w Białymstoku
stoisko podczas Dni Ogórka w Kruszewie

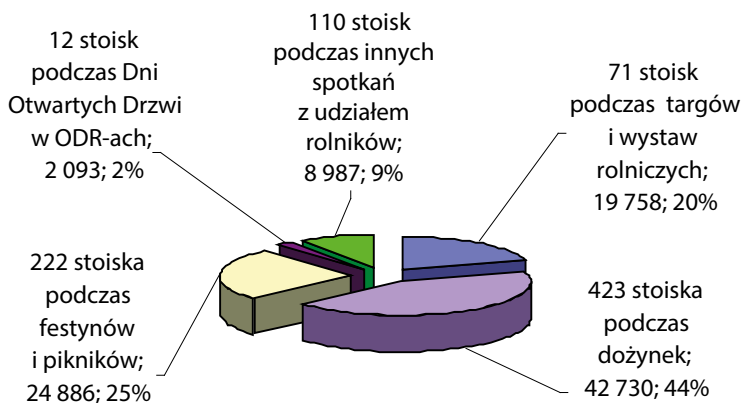

OR KRUS w Rzeszowie
stoisko podczas Targów
AGROBIESZCZADY w Lesku

OR KRUS w Krakowie
stoisko na Uniwersytecie Rolniczym
w Krakowie

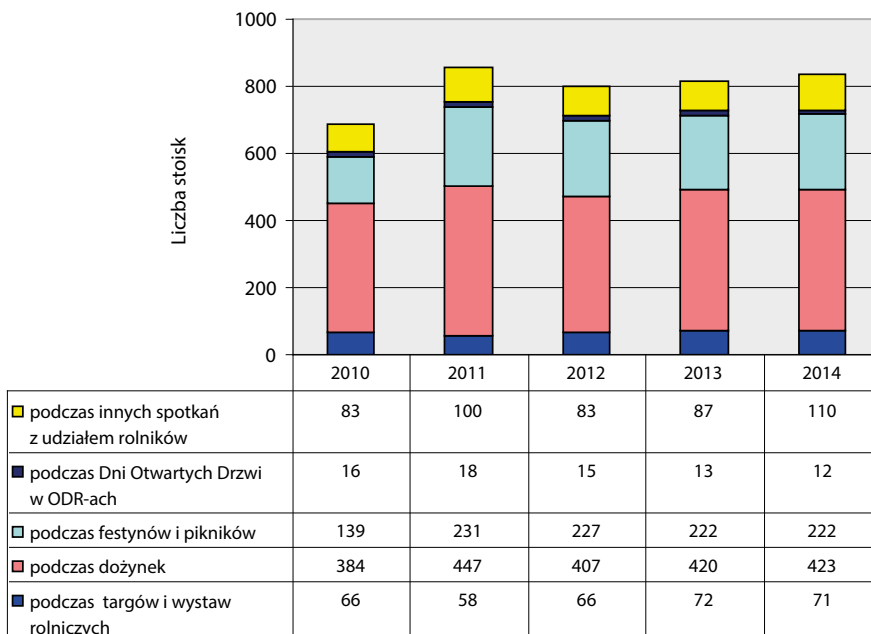
Liczba osób odwiedzających stoiska informacyjne KRUS w 2014 roku

Rolniczym AGROARENA w Szepietowie, XXXVII Międzynarodowych Targach Rolno-Przemysłowych AGRO-TECH 2014 w Minikowie, Międzynarodowych Dniach z Doradztwem Rolniczym i X Regionalnej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Siedlcach, Dożynkach Prezydenckich w Spale, XV Międzynarodowej Wystawie Maszyn Rolniczych AGRO SHOW 2014 w Bednarach.

Na stoiskach KRUS upowszechniano materiały na temat zasad bezpiecznej pracy (broszury, poradniki, ulotki, plakaty), promowano odzież roboczą dla rolników, ochrony osobiste, wyroby oznaczone Znakiem Bezpieczeństwa KRUS oraz maszyny i urządzenia zwiększające bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym. Przedstawiano również prezentacje multimedialne, zdjęcia z bezpiecznymi rozwiązaniami technicznymi i organizacyjnymi w gospodarstwach rolnych. Organizowano różne konkursy z zakresu wiedzy o bhp dla rolników i ich dzieci. Pracownicy KRUS udzielali rolnikom informacji z zakresu bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych i przysługujących im świadczeń.

Liczba stoisk informacyjnych KRUS w latach 2010-2014

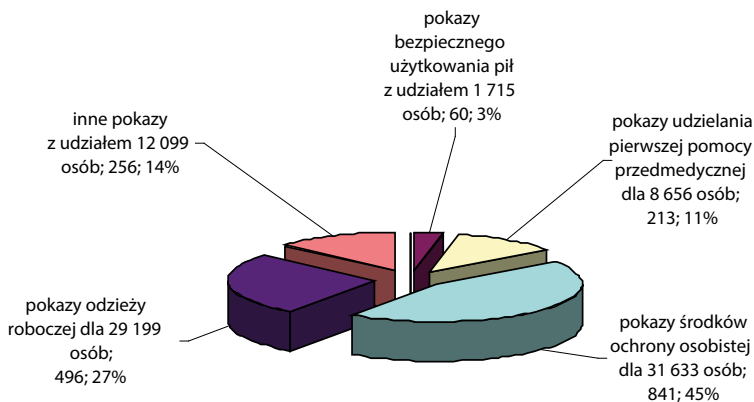

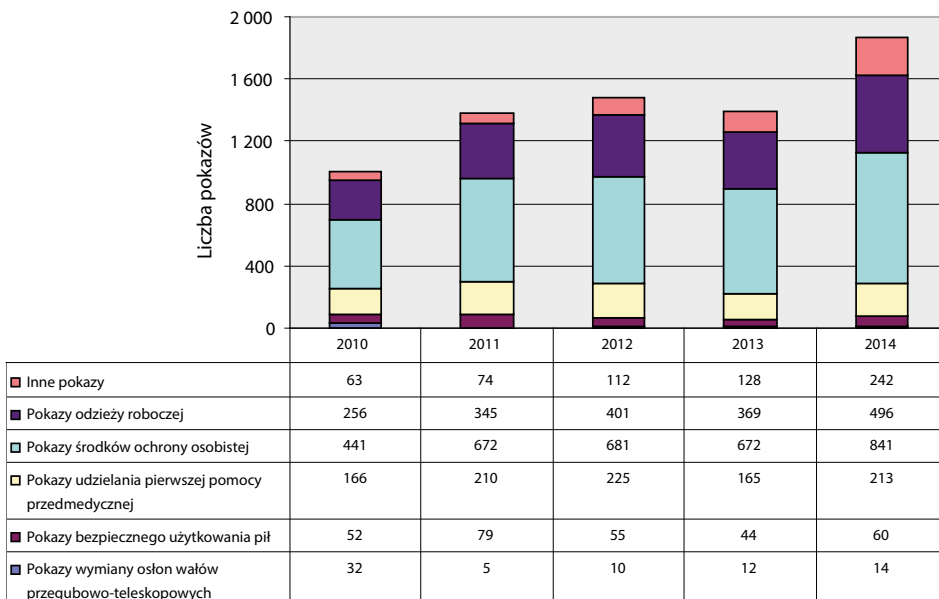
Pokazy

Przy współudziale oddziałów regionalnych i placówek terenowych KRUS dla ponad 83,3 tys. osób zostało przeprowadzonych 1 866 pokazów bezpiecznej pracy i udzielania pierwszej pomocy. Najwięcej przeprowadzono pokazów środków ochrony osobistej, odzieży roboczej, bezpiecznych drabin i bezpiecznego użytkowania pilarek łańcuchowych. Organizowano również pokazy bezpiecznej obsługi prasy zwijającej oraz innych maszyn do zbioru siana i zielonek, wymiany zużytych oraz uszkodzonych osłon wałów przegubowo-teleskopowych, bezpiecznej pracy kosą mechaniczną, bezpiecznej obsługi pilarek tarczowych i opryskiwaczy, prawidłowego użytkowania gaśnic, a także sprzętu i urządzeń ułatwiających utrzymanie porządku w gospodarstwie rolnym (kos, kosiarek do koszenia trawy, myjek ciśnieniowych, odzieży roboczej).

Pokazy przeprowadzone przez OR KRUS w 2014 roku

Pokazy przeprowadzone przez Oddziały Regionalne KRUS w latach 2010-2014

Pokazy przeprowadzone dla rolników i dzieci wiejskich w 2014 roku

OR KRUS w Białymstoku
pokaz bezpiecznego użytkowania
pilarek łańcuchowych

OR KRUS w Częstochowie
pokaz bezpiecznego użytkowania pilarek

OR KRUS w Olsztynie
pokaz bezpiecznej obsługi pilarki
łańcuchowej w Leginach

OR KRUS we Wrocławiu
pokaz odzieży ochronnej
na gminnych dożynkach w Mirsku

OR KRUS w Olsztynie
pokaz odzieży roboczej i środków
ochrony osobistej podczas dożynek
w Zalewie

OR KRUS w Lublinie
pokaz odzieży roboczej
i ochronnej w Szkole Podstawowej
w Nowodworze

OR KRUS Częstochowa
pokaz udzielania pomocy
przedmedycznej podczas szkolenia
w Kłobucku

OR KRUS w Częstochowie pokaz
udzielania pomocy przedmedycznej
w Katowicach

OR KRUS w Opolu
pokaz bezpiecznego użytkowania
pilarki i prezentacja środków ochrony
indywidualnej

OR KRUS w Białymstoku,
Zielona Gala w Szepietowie pokaz
bezpiecznej obsługi maszyn do
zbioru zielonek

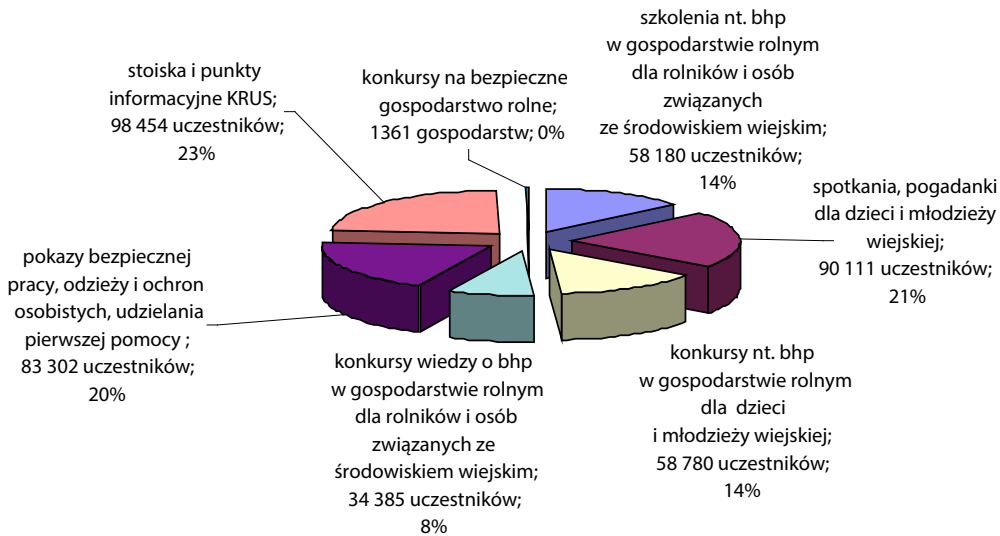
OR KRUS w Lublinie
pokaz wymiany osłon w Lublinie

OR KRUS w Krakowie
pokaz bezpiecznej wycinki drzew
w Nadleśnictwie Niepołomice

Liczba uczestników działań prewencyjnych przeprowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS w 2014 roku

W latach 1998-2014 z inicjatywy Kasy wymieniono rolnikom 22 648 zużytych oraz uszkodzonych osłon wałów przegubowo-teleskopowych.

W siedzibach oddziałów regionalnych i placówek terenowych KRUS w salach obsługi interesantów, a także na stoiskach informacyjnych podczas imprez masowych dla rolników eksponowano zestawy odzieży roboczej, odzieży przeznaczonej do pracy ze środkami ochrony roślin oraz środków ochrony indywidualnej. Prezentowano m.in. buty pilarza HUSQVARNA, strój traktorzysty i ubranie robocze (bluza i spodnie) GRENE, maski ochronne MASKPOL, odzież KEGEL-BŁAŻUSIAK. Organizowano wystawy zdjęć obrazujących zagrożenia wypadkami, szczególnie upadkami, jak i ukazujących przykłady dobrych praktyk bhp w rolnictwie, wykonanych w gospodarstwach laureatów Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne. Odbywały się także pokonkursowe wystawy, m.in. prac plastycznych.

Ekspozycje i wystawy zorganizowane przez Oddziały Regionalne KRUS w 2014 roku

OR w Lublinie
ekspozycja ubrania dla pilarzy
w siedzibie PT w Chełmie

OR KRUS w Białymstoku
wystawa prac plastycznych
w sali obsługi interesantów

OR KRUS w Warszawie
mini galeria prac plastycznych w sali
obsługi interesantów w PT w Przasnyszu

Szkolenia, spotkania i pogadanki z zakresu bhp w gospodarstwie rolnym, przeprowadzone przez Oddziały Regionalne KRUS dla rolników, sołtysów, uczniów szkół rolniczych, dzieci wiejskich i osób związanych ze środowiskiem wiejskim w 2014 roku

Lp.	OR KRUS	Liczba szkoleń				Liczba spotkań i pogadek dla dzieci wiejskich	Liczba uczestników szkoleń				Liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach i pogadankach dla dzieci wiejskich				
		dla rolników		dla sołtysów	dla uczniów szkół rolniczych		dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim	razem	dla rolników w CRK	dla sołtysów		dla uczniów szkół rolniczych	dla innych osób związanych ze środowiskiem wiejskim	razem	
		we wsiach	w CRK												
1	Białystok	184		14	21	6	225	227	2 442		379	574	591	3 986	10 167
2	Bydgoszcz	111		16	25	0	152	70	1 501		165	772	0	2 438	3 545
3	Częstochowa	92		1	11	21	125	37	2 191		8	180	1 027	3 406	2 800
4	Gdańsk	39		2	2	4	47	50	718		33	38	307	1 096	4 255
5	Kielce	106		23	6	2	137	54	2 335		820	179	154	3 488	3 111
6	Koszalin	127	22	5	12	1	167	115	2 428	2 111	107	415	18	5 079	6 101
7	Kraków	249		1	14	4	268	57	5 117		10	466	236	5 829	4 450
8	Lublin	147		22	22	14	205	174	3 530		534	562	296	4 922	10 781
9	Łódź	180		4	11	7	202	116	3 480		94	272	292	4 138	5 136
10	Olsztyn	150		2	7	6	165	79	1 658		21	128	321	2 128	4 333
11	Opole	43		7	7	4	61	56	745		62	229	73	1 109	3 655
12	Poznań	165	15	9	40	3	232	137	2 833	1 502	154	1 143	193	5 825	8 913
13	Rzeszów	156	24	8	7	6	201	70	2 695	1 664	217	225	236	5 037	5 104
14	Warszawa	209	9	83	28	13	342	175	2 540	526	1 401	653	571	5 691	11 487
15	Wrocław	116	14	18	5	2	155	76	1 218	1 874	240	152	108	3 592	4 708
16	Zielona Góra	16		1	3	4	24	28	258		8	54	96	416	1 565
Ogółem		2 090	84	216	221	97	2 708	1 521	43 366	7 478	4 253	6 042	4 519	58 180	90 111

Formy działań pozaszkoleniowych prowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS w 2014 roku

Lp.	OR KRUS	Olimpiady i konkursy wiedzy o bhpp				Konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne		Pokazy		Stoiska informacyjne KRUS		Przeгляdy gospodarstw i prac polowych		
		dla rolnikow		dla uczniow srednich szkol rolniczych		dla dzieci i mlodzięzy		Liczbа ocenianych gospodarstw	Liczbа pokazow	Liczbа uczestnikow	Liczbа stoisk odwiedzajacych stoiska			
		Liczbа konkursow	Liczbа uczestnikow	Liczbа konkursow	Liczbа uczestnikow	Liczbа konkursow	Liczbа uczestnikow							
1	Białystok	99	1 791	2	304	32	5 152	16	141	231	4 756	57	6 197	50
2	Bydgoszcz	165	2 761	1	709	36	1 806	1	79	508	13 022	48	7 998	5
3	Częstochowa	40	760	5	291	8	652	1	31	14	639	34	5 190	40
4	Gdańsk	34	711	3	98	20	1 728	2	60	11	314	18	2 179	54
5	Kielce	69	1 557	2	173	38	3 976	3	60	10	1 348	54	10 136	0
6	Koszalin	71	701	2	118	16	2 096	1	21	117	2 736	43	1 753	331
7	Kraków	113	1 765	5	154	16	1 999	5	65	106	15 448	45	6 873	27
8	Lublin	142	3 636	21	653	109	9 586	4	120	36	11 478	94	13 056	152
9	Łódź	95	1 350	4	815	83	4 833	3	103	105	6 302	44	8 905	16
10	Olsztyn	141	1 651	16	360	36	2 574	2	45	7	314	45	3 196	101
11	Opole	10	152	7	182	17	1 119	1	21	32	1 042	27	1 442	72
12	Poznań	154	2 769	37	1 623	30	8 760	2	95	44	1 015	70	5 752	338
13	Rzeszów	104	3 166	2	166	48	3 518	2	244	108	3 864	57	10 496	294
14	Warszawa	257	3 283	27	610	94	7 237	6	120	402	14 436	141	12 706	359
15	Wrocław	93	1 504	5	164	50	2 770	1	77	107	5 283	42	1 869	307
16	Zielona Góra	20	298	2	110	10	974	5	79	28	1 305	19	706	53
Ogółem		1 607	27 855	141	6 530	643	58 780	55	1 361	1 866	83 302	838	98 454	2 199

Popularyzowanie zasad bezpiecznej pracy za pośrednictwem środków masowego przekazu

Propagowanie zasad bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym odbywało się również za pośrednictwem środków masowego przekazu. W prasie ogólnopolskiej, lokalnej i branżowej, adresowanej do rolników, ukazały się 333 artykuły prasowe. Wyemitowano również 74 audycje radiowe i 37 telewizyjnych. Omawiano w nich statystykę wypadków, najczęściej występujące zagrożenia w środowisku pracy rolników i sposoby ograniczenia ryzyka wypadków i chorób zawodowych. Media publikowały treść listów Prezesa KRUS:

- wystosowanego do rolników w styczniu 2014 roku, w którym Prezes Kasy zwraca rolnikom uwagę na zagrożenia wypadkowe w gospodarstwach rolnych oraz zachęca do poszerzania wiedzy o zasadach ochrony zdrowia i życia w gospodarstwach rolnych poprzez udział w działaniach prewencyjnych prowadzonych przez KRUS,
- skierowanego do rodziców i dzieci w czerwcu 2014 roku, w którym Prezes Kasy apeluje o zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa podczas wakacji.

Media publikowały również zaproszenia do udziału w szkoleniach, pokazach i konkursach organizowanych przez KRUS, a także relacjonowały przeprowadzone przez Kasę działania prewencyjne, np. uroczyste podsumowania konkursów i przebieg przeglądów gospodarstw podczas wzmożonych prac polowych. Wiele działań prewencyjnych objętych było patronatem medialnym lokalnych redakcji. Przygotowano materiały i uczestniczono w nagraniu 12 audycji radiowych dla I Programu PR popularyzujących zasady bezpiecznej pracy pt.:

- *Uwaga na wypadki spowodowane przez substancje szkodliwe,*
- *Sposoby zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej,*
- *Jak rolnicy mogą się chronić przed wystąpieniem choroby zawodowej,*
- *KRUS o wypadkach przy pracy. Statystyki ciągle zatrważające,*
- *KRUS: poprawia się bezpieczeństwo w gospodarstwach rolnych,*
- *KRUS o transporcie rolniczym. O czym pamiętać, żeby nie doprowadzić do wypadku*
- *KRUS: noszenie odblasków na drogach wiejskich może uratować życie,*
- *KRUS: jak postępować, gdy dojdzie do wypadku przy pracy rolniczej,*
- *KRUS: jak bezpiecznie i zgodnie z prawem przeprowadzić wycinkę drzew,*
- *KRUS radzi, jak przygotować gospodarstwo do zimy,*
- *KRUS radzi, jak zapobiegać chorobom układu ruchu u rolników,*
- *KRUS: jak ocenić i wyeliminować zagrożenia w gospodarstwie.*

Na stronach internetowych: KRUS, urzędów gmin, szkół i instytucji zajmujących się bezpieczeństwem pracy w rolnictwie zamieszczono 563 różne informacje na temat najczęściej występujących wypadków w rolnictwie i sposobów zapobiegania im. Pracownicy Kasy przekazywali dziennikarzom materiały i informacje obrazujące skalę, okoliczności i przyczyny wypadków, zasady bezpieczeństwa pracy w rolnictwie oraz promujące działania na rzecz zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym rolników.

KASA ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Szanowni Rolnicy,

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego od ponad 20 lat prowadzi działania zwiększające bezpieczeństwo w środowisku pracy i życia rolników. Służą one eliminowaniu zagrożeń wypadkami w gospodarstwach rolnych, ograniczaniu ich liczby i skutków. Wśród wypadków zgłaszanych do KRUS połowa z nich to upadki, m.in. na śliskich, nieprzătniętych nawierzchniach, ze schodów bez barierek zabezpieczających, z drabin, a także w wyniku używania przez poszkodowanych nieodpowiedniego obuwia. Z tego powodu w ostatnich latach wiele działań szkoleniowych i informacyjnych KRUS przeprowadzono pod hasłem: „Upadek to nie przypadek”.

W 2014 roku Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego pragnie zwrócić Państwa uwagę na inną grupę wypadków, w większości tragicznych w skutkach, jakimi są pochwycenia i uderzenia przez ruchome części maszyn. Są one przyczynami ponad 12 proc. wszystkich wypadków zgłaszanych do Kasy. Takim zdarzeniem można zapobiec dbając o właściwy stan techniczny maszyn i urządzeń, uzupełniając brakujące osłony i zabezpieczenia, dokonując napraw tylko przy wyłączonym napędzie, przestrzegając zaleceń producentów dotyczących prawidłowej i bezpiecznej eksploatacji, jak również stosując odpowiedni ubiór i ochrony oraz utrzymując porządek na stanowisku pracy.

„Nie daj się wkręcić” – niech to hasło przypomina, że przede wszystkim od Państwa wyobraźni, zaangażowania i decyzji zależy bezpieczeństwo wszystkich osób w gospodarstwie rolnym.

Wiedzę o zagrożeniach związanych m.in. z wykorzystywaniem w pracy rolniczej maszyn i urządzeń zdobędą Państwo podczas szkoleń, konkursów, pokazów i innych działań, organizowanych przez jednostki terenowe KRUS. Informacje o takich spotkaniach znajdują się na stronie internetowej KRUS, w Kalendarzu Wydarzeń Prewencyjnych, pod adresem: www.wydarzenia-prewencyjne.krus.gov.pl

Prezes KRUS

Artur Brzoška

Warszawa, styczeń 2014 r.

List Prezesa KRUS skierowany w styczniu 2014 roku do rolników, w którym zachęca adresatów do udziału w działaniach prewencyjnych

PREZES
KASY ROLNICZEGO
UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Artur Brzóska

Szanowni Rodzice, Drogie Dzieci,

ponawiam niezmienny apel Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które wkrótce rozpoczną letnie wakacje.

Wiele dzieci mieszkających na terenach wiejskich czas wolny od nauki spędzi w miejscu zamieszkania. My, dorośli, jesteśmy zobowiązani dbać o ich zdrowie i bezpieczeństwo, zwracając ciągłą uwagę na konieczność prawidłowych zachowań, nie tylko dzieci, ale i wszystkich osób w otoczeniu pracy rolniczej, w pobliżu pracujących maszyn rolniczych, w miejscach wykonywania różnych czynności w gospodarstwie, w ruchu drogowym.

Śpiętrzenie sezonowych prac zwiększa, niestety, ryzyko wypadków. Stosując się do „Zasad ochrony życia i zdrowia w gospodarstwie rolnym”, zachowując rozwagę i troskę o swych najbliższych, ochronimy ich i siebie przed ryzykiem wypadków.

Drodzy Rodzice, bezpieczeństwo i zdrowie Waszych dzieci zależy m.in. od zapewnienia im właściwej opieki w czasie, gdy będą Państwo zaabsorbowani pracą w trudnym okresie żniw i zbioru płodów rolnych.

Szanowni Rolnicy, zanim zostanie uruchomiony ciągnik, samochód, maszyna czy jakikolwiek sprzęt rolniczy, konieczne jest upewnienie się, że nie ma w pobliżu dzieci, zwłaszcza najmłodszych.

W gospodarstwie rolnym nie można powierzać dzieciom zajęć ponad ich wiek i możliwości psychofizyczne, takich, które stwarzają zagrożenia dla ich zdrowia i życia. Dzieci nie mogą obsługiwać maszyn i urządzeń rolniczych, kierować ciągnikami, przebywać na ładunkach podczas transportu, wykonywać oprysków, obsługiwać zwierząt gospodarskich, wchodzić na maszyny, sterty, do wykopów, silosów.

Drogie Dzieci, do Was apeluję o to, abyście nie zapomniały, że Wasza zabawa musi być bezpieczna. Zawsze informujcie Rodziców, gdzie i jak chcecie się bawić.

Życzę Wam zdrowych, bezpiecznych i udanych wakacji, a Waszym Rodzicom Rolnikom - przede wszystkim sprzyjającej pogody, bezwypadkowej pracy i dobrych zbiorów.

Warszawa, czerwiec 2014 r.

Zgawozina
Art. Brzóska

List - apel Prezesa KRUS skierowany przed rozpoczęciem wakacji, w czerwcu 2014 roku, do rodziców i dzieci o bezpieczne wakacje

Na stronie internetowej KRUS w zakładce „prewencja” zamieszczono kwartalne komunikaty o wypadkach przy pracy i chorobach zawodowych oraz 8 publikacji o tematyce prewencyjnej:

- *Rolnicy, uwaga kleszcze!*,
- *Wypadki w gospodarstwach rolnych z udziałem substancji szkodliwych*,
- *Bezpieczeństwo pracy podczas żniw*,
- *Stan psychofizyczny i nieprawidłowe postępowanie rolnika przyczyną wypadków przy pracy w gospodarstwie rolnym*,
- *Postępowanie w przypadku wystąpienia wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym*,
- *Bądź bezpieczny na drodze - zawsze widoczny i uważny!*
- *Bezpieczne pozyskiwanie drewna na potrzeby gospodarstwa rolnego*,
- *Bezpieczne prowadzenie gospodarstwa rolnego*,
- *Zapobieganie chorobom układu ruchu*,
- *Uwaga, czad!*

Platforma Informacyjna AgroNews po raz kolejny poprzez: telewizję interaktywną, portal oraz gazety interaktywne włączyła się w promocję Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne. Na portalu AgroNews.com.pl wspólnie z Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przeprowadzono wybór najlepszego gospodarstwa w kategorii gospodarstw indywidualnych. Od 5 lipca do 10 września br. internauci oddawali swoje głosy na szesnastu laureatów etapu wojewódzkiego. System informatyczny rejestrował tylko 1 głos z jednego komputera, identyfikując go po numerze IP. W konkursie oddano ogółem **61 360 głosów**.

Na stronie internetowej KRUS funkcjonował Kalendarz Wydarzeń Prewencyjnych – narzędzie służące informowaniu o realizowanych przez Kasę działaniach prewencyjnych, np. szkoleniach, pokazach, konkursach. Odwiedzający stronę www.wydarzenie-prewencyjne.krus.gov.pl mogą przeglądać i wyszukiwać, m.in. według daty lub miejsca realizacji, interesujące ich działania prewencyjne, planowane przez jednostki terenowe KRUS.

9 do tyłu pochwyceń i uderzeń przez ruchome części maszyn doszło od początku 2014 r. na obszarze działania PT KRUS w Siedlcach. W ubiegłym roku było ich 96.

W ROLNICTWIE MOŻNA PRACOWAĆ BEZPIECZNIEJ

To nie maszyna, a człowiek stwarza zagrożenia

Ciało nawet bez jednej ręki zachowuje się inaczej. Traci swoją statykę, a człowiek samodzielność - mówi rolnik, któremu prasa urwała rękę. Niestety takich tragedii jest wiele. „Nie daj się wkręcić” - apeluje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zachęcając do udziału w szkoleniach i warsztatach, a przede wszystkim do zachowania bezpieczeństwa.

Z przyzwyczajenia wyciągam rękę, żeby się przywitać. W oczach postawnego 55-letniego mężczyzny przez chwilę widzę popłoch. Lekko zmieszany podaje mi lewą dłoń. Teraz i ja czuję się zakłopotane. - Już przywykłem, ale dziesięć lat temu, kiedy doszło do wypadku, było ciężko - rozpoczyna swoją opowieść Janusz, któremu prasa urwała prawą rękę. - Zgubiła mnie rutyna i nieuwaga. Podczas formowania siewi słony zauważyłem, że aparat wciągnął nie owija zboża. Zatrzymałem ciągnik, wysiadłem, nie wyłączałem silnika ani wałka napędowego. Wciągnęłam się na prasę i chciałem pociągnąć za smerek. W tym czasie maszyna pochwyła rękaw kostuły, potem moją dłoń i rękę. Straciłem przytomność - opowiada. Kiedy obudził się w szpitalu, przy boku czuwała żona. Zapytał, co z ręką. Rozpłakała się. - Pomyśleliśmy, może życie się skończyło. Co dalej? Jak żyć, pracować - wspomina mężczyzna. Choć od tragedii minęło ponad dziesięć lat, 65-latek przyznaje, że swoją dłoń, palec i paznokcie widzi bez przerw. - Ciało nawet bez jednej ręki zachowuje się inaczej. Traci swoją statykę, a człowiek samodzielność. Czeka, aż ktoś mu pomoże się umyć, zjeść, ubrać. Drżają moja lewa ręka na tyle sprawnie, że potrafił to wszystko zrobić. Poza tym mam proste, ale nie mogę się do niego przyzwyczaić. Gdzieś słyszałem, że po stracie jednej ręki cała siła przechodzi do tej drugiej. Coś w tym jest. Jednak o pracy w gospodarstwie nie ma mowy - dodaje ze smutkiem.

Ku przestroze

Matek Zając, kierownik samodzielnego referatu prewencji, rehabilitacji i orzecznictwa lekarskiego w Placówce Terenowej siedleckiego KRUS, zna wiele przypadków takich tragedii. Akta wypadków, jakie znajdują się w archiwum, są pełne ludzkich dramatów. Wykroczeń z nich wydarzyła się z bla-

nych powodów: chwila nieuwagi, rutyna, pośpiechu. Jeden z gospodarzy np. ciął sieczkarnią elektryczną siano na pastę dla krów i koni. Kiedy już kończył, zboże zapchało się w maszynę. Prawą ręką popchnął je w kierunku trybów, które wciągnęły palec i zmiażdżyły dłoń. Inny rolnik miał zboże dla kur w znajdującym się na posesi wiatrak. W trakcie pracy od automatu odpadła struba. Mężczyzna schylił się, aby jej poszukać. Niestety nie wyłączył maszyny. W pewnym momencie stracił równowagę, a jego prawa ręka dostała się między tryby. Palec zostały uszkodzone.

Zdarza się jednak, że finał bywa o wiele bardziej tragiczny. Dwa lata temu 20-letni mieszkaniec powiatu łosickiego podczas zbierania słomy wpadł do prasy. Maszyna wciągnęła go za rękę, gły wypychał zboże. Zginął na miejscu. Mieszkaniec podłukowskiego Jounka do tej pory nie może otrząsnąć się po makabrycznym wypadku, do którego doszło cztery lata temu. 55-letnia kobieta pracowała przy zbiorze kukurydzy. Zbliżały się do kombajnu, by wrzucić nieskoszone pędy do sieczkarni. Podjechała jednak zbyt blisko. Maszyna wciągnęła kobietę pod taracę z nożami. Ucięła jej nogi na wysokości ud. 55-latką trafiła do szpitala w Łukowie, gdzie następnego dnia zmarła.

Gubią pośpiech i rutynę

- To nie maszyna, ale człowiek stwarza niebezpieczeństwo - twierdzi M. Zając, dodając, że liczba wypadków w rolnictwie od lat systematycznie maleje, ale wciąż jest ich o wiele za dużo. Zwiększa pochwyceń i uderzeń przez ruchome części wszelkiego rodzaju urządzeń i narzędzi. W 2013 r. na obszarze działania Placówki Terenowej KRUS w Siedlcach (dane dla powiatów siedleckiego, łosickiego, garwolińskiego, mińskiego, węgrowskiego i sokołowskiego) doszło do 96 ta-

Maszyny i urządzenia techniczne czynią pracę łatwą i wydajniejszą. Trudno sobie dziś wyobrazić bez nich gospodarstwo. Mechanizacja prac nie jest jednak zagrożeniem dla zdrowia i życia rolników, jeżeli maszyny są źle użytkowane, niewłaściwie skonstruowane lub zużyte czy niekompletne.

kich zdarzeń, a od początku tego roku do 9. Dłatego w 2014 r. KRUS postanowiła rozwieć uwagę na ten rodzaj zagrożeń. - Przyczynami są m.in. najczęstszym niewłaściwe operowanie kończynami, brak lub niewłaściwe osłony i zabezpieczenia maszyn i, niestety, rażące niedbalstwo - podkreśla M. Zając. - Chwila nieuwagi może skończyć się tragicznie. Gubią też pośpiech i rutynę - ostrzega.

Do najbardziej niebezpiecznych maszyn należą prasy białe i irolujące, bo to podczas prac na nich ginie najwięcej osób, wiele traci też ręce i nogi. - Do tego rodzaju wypadków najczęściej dochodzi w budynkach inwentarskich i gospodarczych, magazynach, składowiskach, a także na podwórzach, obiekciach, polach, łąkach i w lasach - wylicza M. Zając.

Nie daj się wkręcić!

Na szpizle w ciągu ostatnich lat na terenie działania PT w Siedlcach nie doszło do śmiertelnego wypadku, którego przyczyną byłoby pochwycecie czy uderze-

nie ruchomą częścią maszyny. To efekt szkoleń i spotkań z rolnikami, jakie od lat prowadzi inspektorzy siedleckiego oddziału KRUS. - Niczym mantrę powtarzamy, że urządzenia rolnicze, choć stworzone, by pomagać człowiekowi, często okazują się śmiertelnie niebezpieczne. Przypominamy, iż przed pierwszym uruchomieniem maszyny należy dokładnie zapoznać się z instrukcją obsługi. Trzeba też pamiętać o zasadach bezpieczeństwa i higieny pracy, przestrzeganiu wykazów, stosowaniu się do treści symboli ostrzegawczych umieszczonych na

ciągnikach i maszynach. Bardzo ważne są też odpowiedni ubiór, obuwie i utrzymanie porządku w miejscu pracy - wylicza M. Zając, przyznając jednak, że, niestety, nie da się znaleźć złotego środka zapobiegającego wypadkom. Najważniejszy jest zdrowy rozsądek. „Nie daj się wkręcić” - niech to hasło przypomina, że przede wszystkim od Państwa wybraźni, zaangażowania i decyzji zależy bezpieczeństwo wszystkich osób w gospodarstwie rolnym” - napisał w liście do rolników przez KRUS Artur Brzózka.

JOLANTA KRASNOŚWA-SYNYKA

Ostrożnie z pilarką

Do wielu wypadków dochodzi podczas pracy pilarkami tarczowymi. Niezbędne zabezpieczenia każdej pilarki tarczowej: osłona elementów przekazyjących napęd z silnika, kaptur ochronny górnej części piły, osłona dolnej części piły tarczowej, klin rozszczepiający.

Aby bezpiecznie użytkować pilarkę łańcuchową, należy przed przystąpieniem do pracy sprawdzić jej stan techniczny: napięcie, nastawienie i smarowanie łańcucha tnącego, stan prowadnicy i jej kołcówki - czy nie są popękane, prawidłowe reagowanie pilarki na zwiększanie i zmniejszanie obrotów (Lgsmu) oraz czy podczas biegu jałowego piła nie jest w ruchu, sprawność hamulca bezpieczeństwa.

NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

31.03-4.04

PRODUKT	WYKONAWCA	DATA TARGÓW	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PIEZONIA	41	90	80-90	80	80-90	90-100	90-100	90-100	90	80-90
ZITO	41	-	30-40	-	30-40	-	-	-	40	-
PIEZONIA	41	80	60-70	60-70	70-75	70-80	70-80	70	-	-
JĘCZMIEŃ	41	80-85	80-80	80-85	70-80	80-80	80-80	80-80	70-80	70-80
OWIES	41	60-70	60	60-70	60-60	60-70	60-60	60-60	60	60-70
WIEŻYKOWANE	41	-	60-70	70	60-70	70-70	70	70-80	-	60-70
WIKRYDZA	41	-	90	80	-	90-100	-	100	-	-

Opracowano na podstawie danych MOOR w Warszawie oddział w Siedlcach i LOOR w Korfokowoli oddział w Grabanowie. LS

Pamiętaj!

- użytkuj maszynę zgodnie z jej przeznaczeniem;
- podczas przejazdów po drogach publicznych przestrzegaj przepisów o ruchu drogowym;
- dobaj, aby wszystkie krytyczne osłony zabezpieczające były zamontowane, a uszkodzone lub brakujące zastąp nowymi;
- czynności konserwacyjne i obsługi technicznej wykonuj wyłącznie wtedy, kiedy maszyna jest unieruchomiona i zabezpieczona przed przypadkowym przetoczeniem lub uruchomieniem;
- wazekie naprawy, czyszczenia, wymianie łożysk i innych narzędzi maszyni zamocowanych do mechanicznej uprawy gleby można wykonywać wyłącznie po odłączeniu maszyny od napędu, wyłączeniu silnika ciągnika oraz po oparciu maszyny na ziemi;
- zapamiętaj, że w skrajnie zasypwanej siewnicy odbywać się może wyłącznie za pomocą drewnianej łopaty;
- zbiornik sadarki do ziemniaków można napełniać sadzeniaki przy wyłączonym silniku oraz zabezpieczonym przed stacjonowaniem się ciągniku.

Po raz kolejny (XX edycja) ogłoszono i przeprowadzono Konkurs „W rolnictwie można pracować bezpiecznie” na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy rolników. Konkurs adresowany był do osób publikujących w środkach masowego przekazu - prasie ogólnokrajowej, regionalnej, na stronach internetowych, rozgłośniach radiowych i ośrodkach telewizyjnych. Celem konkursu było zachęcenie dziennikarzy i publicystów do podejmowania w mediach tematyki bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych. Edycja ta nawiązywała do prowadzonej przez KRUS akcji informacyjnej „Nie daj się wkręcić”. Zgodnie z regulaminem problematyka publikacji związana była z zapobieganiem najgroźniejszym w skutkach wypadkom, czyli pochwyceniom i uderzeniom przez ruchome części maszyn i urządzeń.

Nadesłane publikacje oceniane były w trzech kategoriach - artykuły prasowe i publikacje internetowe, audycje radiowe i audycje telewizyjne.

Komisja konkursowa oceniła wartość merytoryczną nadesłanego materiału (jego walory edukacyjne), wyczerpanie poruszanego tematu, a także sposób przekazania informacji oraz adekwatność materiałów ilustrujących publikację do jej treści. Przyznano nagrody zarówno za najlepsze pojedyncze publikacje, jak i za cykle. W 2014 r. w konkursie uczestniczyły 23 osoby, w tym 10 autorów, którzy zgłosili 43 publikacje prasowe i internetowe, 9 autorów - 38 audycji radiowych i 4 autorów, którzy zgłosili do konkursu 15 audycji telewizyjnych.

Kasa współuczestniczyła w organizacji Ogólnopolskiego Konkursu Radiowego „Strażacy ochotnicy nie tylko gaszą”, prowadzonego przez I Program Polskiego Radia S.A. i Zarząd Wykonawczy Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej. Nagrodę Specjalną Prezesa KRUS wręczono dziennikarce z Regionalnej Rozgłośni „Radia Rzeszów” S.A. za reportaż pt. „Gołymi rękami” o ofiarnej roli strażaków ratowników OSP w niesieniu pomocy ludziom, których życie jest zagrożone.

Kampania „Szanuj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym” - wspólne działanie PIP i KRUS na rzecz zmniejszenia liczby wypadków w rolnictwie

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego uczestniczyła w rozpoczętej w 2013 roku przez Państwową Inspekcję Pracy trzyletniej kampanii informacyjno-promocyjnej pod nazwą „Szanuj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”, której celem jest ograniczenie ryzyka wypadkowego oraz poprawa ochrony zdrowia i życia rolników i członków ich rodzin.

Partnerami prowadzonej przez Państwową Inspekcję Pracy we współpracy z KRUS kampanii są: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Polska Izba Gospodarcza Maszyn i Urządzeń Rolniczych, Krajowa Rada Izb Rolniczych, Związek Młodzieży Wiejskiej oraz Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP. Akcja została objęta patronatem medialnym przez Ogólnopolską Telewizję TVR, stację radiową RMF FM, wydawnictwa - Top Agrar i Tygodnik Poradnik Rolniczy. Kampania wpisuje się w działania KRUS na rzecz zapobiegania wypadkom i chorobom zawodowym rolników, do których należy m.in. popularyzowanie wśród rolników wiedzy na temat zagrożeń wypadkowych i chorobowych związanych z pracą rolniczą, zasad bezpiecznej pracy oraz ochrony zdrowia i życia w gospodarstwach rolnych, a także uświadamianie rodzicom i opiekunom dzieci przebywających w gospodarstwie rolnym występujących zagrożeń i negatywnych skutków wykonywania przez najmłodszych prac niebezpiecznych i szkodliwych. KRUS promował ideę i cel kampanii.

Udział w seminariach i konferencjach

Pracownicy Kasy uczestniczyli w 60 seminariach, konferencjach oraz spotkaniach i posiedzeniach, na których poruszano problematykę ergonomii i bezpieczeństwa pracy w rolnictwie.

W ramach współpracy z ośrodkami naukowymi uczestniczono w:

- w XX Międzynarodowym Seminarium Ergonomii Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie nt. *Bezurazowe zdarzenia, jako podstawa przedsięwzięć prewencyjnych w rolnictwie*, organizowanym przez Instytut Medycyny Wsi w Lublinie, które odbyło się w dniach 21-22 stycznia 2014 r.

- w Lublinie. Opracowano prezentacje i referowano tematy „Wypadki i choroby zawodowe w latach 1993 - 2013 - okoliczności przyczyny i skutki” oraz „Działalność KRUS na rzecz zmniejszenia liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych rolników”;
- w XX Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Problemy intensyfikacji produkcji zwierzęcej z uwzględnieniem ochrony środowiska, standardów UE i produkcji energii alternatywnej*, w tym *biogazów* organizowanej przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Oddział w Warszawie, która odbyła się w dniach 23-24 września 2014 roku w Warszawie. Opracowano i ogłoszono referat pt. *Ogólnopolski Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne - promocja zasad bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym*;
 - w krajowej konferencji *Problematyka bezpieczeństwa, ergonomii oraz ekologii w użytkowaniu maszyn i ciągników rolniczych*, organizowanej przez Przemysłowy Instytut Maszyn Rolniczych w Poznaniu 6 listopada 2014 roku. Opracowano i ogłoszono referat pt. *Wypadki śmiertelne z udziałem maszyn rolniczych w gospodarstwach indywidualnych oraz działania Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w zakresie zapobiegania im*;
 - w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej ZUS i KRUS w Toruniu, w listopadzie 2014 roku, nt. *Ubezpieczenia Społeczne z tytułu wypadków przy pracy*. Opracowano prezentację i referowano temat *Działania zapobiegające wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym rolników ubezpieczonych w KRUS*;
 - w 20. Światowym Kongresie Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, który odbył się w dniach 24-27.08.2014 r. we Frankfurcie nad Menem. W ramach Kongresu zorganizowano Sympozjum Międzynarodowej Sekcji ISSA ds. Prewencji w Rolnictwie, której Przewodniczącym jest Prezes KRUS. Na sympozjum został ogłoszony referat pt. *Działania prewencyjne KRUS w zakresie ochrony zdrowia i życia rolników*;
 - w spotkaniach ze stroną niemiecką w ramach współpracy zagranicznej i projektu *Szkoły Pleców*. Spotkania odbyły się w Hamburgu, Warszawie i Lublinie. W ramach spotkań prezentowano rozwiązania systemowe w zakresie ubezpieczeń społecznych oraz przeciwdziałania chorobom zawodowym rolników (MSD);
 - w spotkaniach dotyczących systemowych rozwiązań w zakresie rehabilitacji zawodowej w Polsce. Problemom bezpieczeństwa pracy w gospodarstwie rolnym poświęcone były również konferencje zorganizowane przez:
 - Oddział Regionalny w Olsztynie we współpracy z Fundacją Ratujmy Życie pt. *Stawiamy na bezpieczeństwo Warmia i Mazury*, która odbyła się 26.06.2014 r. w Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie,
 - Oddział Regionalny w Białymstoku we współpracy z PIP, Podlaskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego i Sekretariatem Regionalnym Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, pt. *Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym*, w dniu 07.08.2014 r.,

OR KRUS w Białymstoku
Konferencja Bezpieczna praca
w gospodarstwie rolnym

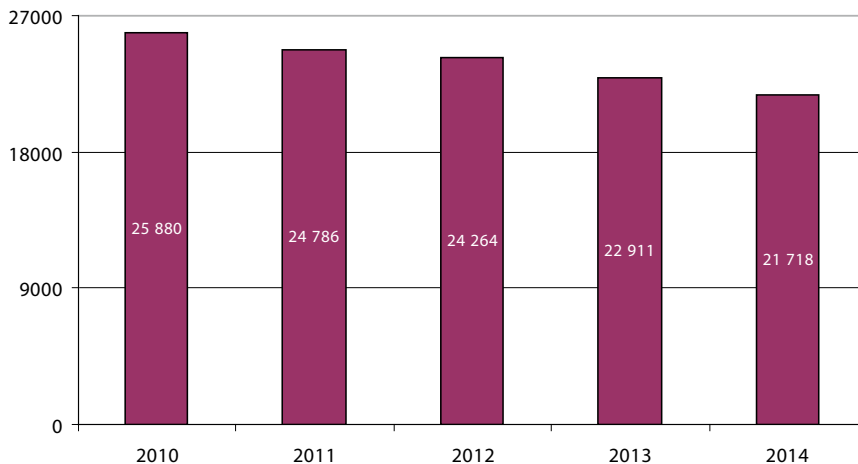
OR KRUS w Olsztynie
Konferencja Stawiam na bezpieczeństwo

OR KRUS w Łodzi
Konferencja zorganizowana na
podsumowanie XII edycji Konkursu BGR

Liczba oględzin miejsca i przedmiotów związanych z wypadkiem w latach 2010-2014

– Oddział Regionalny KRUS w Łodzi z Krajową Siecią Obszarów Wiejskich 11.07.2014 roku zorganizował konferencję w Instytucie Europejskim w Łodzi podsumowując etap wojewódzki Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne.

Pracownicy KRUS uczestniczyli również w około 60 konferencjach i seminariach, szkoleniach, posiedzeniach regionalnych, wojewódzkich i powiatowych komisji ds. bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie, w forach sołtysów, a także w różnych spotkaniach z przedstawicielami samorządów i instytucji realizujących zadania z zakresu bezpieczeństwa pracy mieszkańców wsi.

Instruktaż podczas oględzin miejsc wypadków i wydawanie zaleceń prewencyjnych

Prowadząc postępowania powypadkowe, pracownicy Kasy dokonywali w gospodarstwach rolnych oględzin miejsc i przedmiotów związanych z wypadkami. Zwracali uwagę na występujące zagrożenia: nieporządek w obejściu gospodarskim, brak zabezpieczeń i osłon, stosowanie niewłaściwego obuwia i odzieży roboczej oraz niestosowanie ochron osobistych. Udzielali instruktażu poszkodowanym i członkom ich rodzin, jak należy unikać tych zagrożeń i proponowali sposoby ich likwidacji. Przekazywali ulotki i broszury tematyczne. W niektórych oddziałach regionalnych sporządzano listy kontrolne z wykazanymi zagrożeniami. W celu zmniejszenia ryzyka ponownego zaistnienia wypadku wydawano zalecenia prewencyjne dotyczące usunięcia przyczyny wypadku i stwierdzonych nieprawidłowości.

Przekazywanie zestawów ratownictwa przedlekarskiego jednostkom OSP w 2014 roku

OR w Lublinie
przekazanie zestawu jednostce OSP
w Wojsławicach

OR w Krakowie
przekazanie zestawu jednostce OSP
w Rzuchowej

OR KRUS w Łodzi
przekazanie zestawu jednostce OSP
w Bratoszewicach

5. Udział Kasy w tworzeniu systemu ratownictwa przedlekarskiego

Realizowano porozumienie zawarte 23.12.1999 roku pomiędzy Prezesem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego a Prezesem Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczące współpracy we wdrażaniu systemu ratownictwa przedlekarskiego w rejonach wiejskich.

Kasa przekazała jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych kolejne zestawy ratownictwa przedlekarskiego, w celu łagodzenia skutków wypadków przy pracy rolniczej. Zakupiono 75 zestawów ratownictwa przedlekarskiego i przekazano je do Oddziałów Regionalnych KRUS, z przeznaczeniem dla jednostek OSP. W latach 2000-2014 jednostki OSP otrzymały łącznie 1 539 zestawów.

Jednostki OSP, które otrzymały zestawy ratownictwa przedlekarskiego, informowały KRUS o ich wykorzystaniu podczas akcji ratowniczych.

Rok	Liczba akcji ratunkowych z wykorzystaniem zestawów ratowniczych
2010	4 638
2011	4 315
2012	3 749
2013	4 063
2014	3 703

Interwencje dotyczyły wypadków przy pracy rolniczej, wypadków drogowych, usuwania skutków powodzi, pożarów, ulew czy wichur. Otrzymany sprzęt ratownictwa przedlekarskiego strażacy wykorzystywali także podczas prezentacji i pokazów oraz do zabezpieczenia pod względem medycznym imprez masowych, organizowanych na terenach wiejskich.

W 2014 roku pracownicy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i strażacy z jednostek OSP kontynuowali działalność prewencyjną wśród rolników oraz dzieci. Przeprowadzono wspólnie 46 szkoleń i prelekcji z udziałem 1 362 osób, 41 wizytacji gospodarstw rolnych, 164 pokazy udzielania pomocy i ratowania życia poszkodowanym w wypadkach, gaszenia pożarów, oraz ochron osobistych i odzieży roboczej dla 6 834 rolników, dzieci i młodzieży wiejskiej. Współorganizowano turnieje (m. in. Turniej Wiedzy Pożarniczej Młodzież Zapobiega Pożarom dla uczniów szkół średnich), zawody (Zawody Sportowo-Pożarnicze Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych OSP w woj. świętokrzyskim, Gminne Zawody Pożarnicze w gminie Mordy) i konkursy o tematyce przeciwpożarowej, bezpieczeństwa podczas pracy rolniczej, jak również regionalne mistrzostwa w ratownictwie drogowym i medycznym.

Działania prewencyjne prowadzone wspólnie z jednostkami OSP w 2014 roku

OR KRUS w Krakowie
pokaz udzielania pierwszej pomocy
w Słuszowej

OR KRUS w Warszawie
pokaz pomocy pierwszej pomocy
dla dzieci w Szkole Podstawowej
w Mrozowej Woli

OR KRUS w Rzeszowie
pokaz udzielania pierwszej pomocy
w Święcanach

Zestawienie działań pozaszkoleniowych przeprowadzonych przez Oddziały Regionalne KRUS w 2014 roku

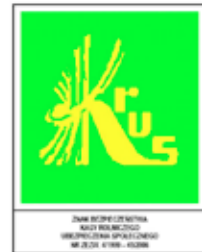
Formy działań pozaszkoleniowych	Liczba działań	Liczba uczestników	Liczba szkół
Konkursy wiedzy o bhp dla dzieci i młodzieży ogółem	643	58780	3 343
w tym konkursy testowe ogółem	361	13 128	X
w tym konkursy plastyczne ogółem	186	42 199	X
w tym inne ogółem	96	3 453	X
dla uczniów szkół podstawowych ogółem	277	45 213	2 909
konkursy testowe	128	4 145	X
konkursy plastyczne	109	39 798	X
inne	40	1 270	X
dla uczniów gimnazjów ogółem	163	6 801	312
konkursy testowe	146	6 318	X
konkursy plastyczne	2	38	X
inne	15	445	X
podczas wakacji ogółem	72	3 261	X
konkursy testowe	33	1 441	X
konkursy plastyczne	27	1261	X
inne	12	559	X
za pośrednictwem mediów ogółem	3	39	X
konkursy testowe	1	9	X
konkursy plastyczne	2	30	X
inne:	0	0	X
podczas imprez i spotkań rolniczych ogółem	95	2 024	X
konkursy testowe	38	655	X
konkursy plastyczne	39	491	X
inne	18	878	X
pozostałe konkursy dla dzieci ogółem	33	1 442	122
konkursy testowe	15	560	X
konkursy plastyczne	7	581	X
inne	11	301	X
Olimpiady i konkursy wiedzy o bhp dla uczniów szkół rolniczych	141	6 530	267
Olimpiady i konkursy wiedzy o bhp dla rolników ogółem	1 607	27 855	X
w tym: przeprowadzone na zakończenie szkoleń	1 040	13 929	X
w czasie imprez masowych dla rolników	415	10 009	X
za pośrednictwem mediów	32	980	X
inne np. Olimpiady wiedzy rolniczej z elementami bhp	120	2 937	X

Formy działań pozaszkoleniowych	Liczba działań	Liczba uczestników	Liczba szkół
Formy działań pozaszkoleniowych	Liczba działań	Liczba uczestników	Liczba gospodarstw/ liczba redakcji (tytułów)/ liczba wym. osłon
Konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne ogółem	55	X	1 361
w tym: Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne	X	X	921
Współpraca z mediami	X	X	X
artykuły prasowe nt. prewencji wypadkowej	333	X	162
audycje radiowe	74	X	42
audycje tv	37	X	21
inne	860	X	563
Stoiska informacyjne KRUS	814	111 900	X
podczas targów rolniczych	71	19 758	X
podczas dożynek	423	42 730	X
podczas festynów i pikników	222	24 886	X
podczas Dni Otwartych Drzwi w ODR-ach	12	2 093	X
inne	110	8 987	X
Pokazy	1 866	83 302	X
pokazy wymiany osłon wałów przegubowo-teleskopowych	14	383	147
pokazy bezpiecznego użytkowania pilarek	60	1 715	X
pokazy udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej	164	8 656	X
pokazy odzieży roboczej	496	29 199	X
pokazy środków ochrony osobistej	841	31 633	X
inne pokazy	242	11 716	X
Współpraca z OSP	X	X	X
liczba interwencji z wykorzystaniem przekazanych zestawów ratownictwa przedmedycznego	3 703	4 003	X
liczba szkoleń przeprowadzonych wspólnie z OSP	46	1362	X
liczba pokazów przeprowadzonych wspólnie z OSP	164	6834	X
liczba wizytacji gospodarstw wspólnie z OSP	41	82	X
inne formy współpracy	13	735	X
Przeglądy gospodarstw, wizytacje podczas prac polowych:	1 029	X	2 199

6. Starania KRUS o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych środków stosowanych w rolnictwie oraz sprzętu i odzieży ochronnej dla rolników

Maszynom i urządzeniom o wysokim poziomie bezpieczeństwa lub innym wyrobom zwiększającym bezpieczeństwo pracy rolniczej Prezes KRUS nadaje od 1995 roku „Znak Bezpieczeństwa KRUS”. Znak ten nadawany jest na podstawie regulaminu, który określa warunki ubiegania się, przyznawania i odbierania Znaku. Dostawca (producent, importer, sprzedawca) występujący o nadanie „Znaku Bezpieczeństwa KRUS” dobrowolnie poddaje atestacji swój wyrób, pod względem spełnienia wymogów bezpieczeństwa biernego (konstrukcja) i czynnego (zaistnienie wypadków z udziałem danego urządzenia). Od 2001 roku producenci wyrobów, którym Prezes Kasy zezwolił na oznaczanie ich „Znakiem Bezpieczeństwa KRUS”, otrzymują dodatkowo statuetkę „DOBRO-SŁAW”, symbolizującą „sławę producentom dbającym o bezpieczeństwo rolników”. W 2014 roku zezwolenia na oznaczanie Znakiem Bezpieczeństwa KRUS otrzymały firmy: Bury Maszyny Rolnicze Wojciech Bury z Woźniakowa k/Kutna dla kompaktowych bron talerzowych serii KBT o szerokości roboczej 3,0 m (LIGHT, NOVA, STRONG) i 4,0 m (NOVA, STRONG) oraz Kujawska Fabryka Maszyn Rolniczych „KRUKOWIAK” Sp. z o. o. z Brześcia Kujawskiego dla przyczepianych opryskiwaczy rolniczych GOLIAT PLUS P387o poj. zbiornika 2500 l, P387/1, o poj. zbiornika 3000 l i P387/4 o poj. zbiornika 5200 l. Wręczenie zezwolenia i statuetki „Dobrosław” miało miejsce podczas Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH 2014 w Kielcach. Do końca 2014 roku Prezes Kasy przyznał 65 zezwoleń upoważniających 29 producentów do oznaczania Znakiem 210 wyrobów.

Inną formą oddziaływania na rzecz produkcji i dystrybucji właściwych wyrobów jest przyznawanie przez Prezesa Kasy od 1996 roku wyróżnień targowych *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym*. Wyróżnienie otrzymują produkty wystawiane na targach i wystawach rolniczych, które mogą zmniejszyć zagrożenia występujące podczas pracy w gospodarstwach rolnych. Do 2014 roku Prezes Kasy przyznał ogółem 59 wyróżnień targowych 48 dostawcom, producentom i importerom. W 2014 roku wyróżnienie targowe Prezesa KRUS pn. *Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym* przyznano na targach AGROTECH w Kielcach dwupłaszczyznowemu zbiornikowi FT 5000 na olej napędowy o pojemności 5000 l z zamkniętą skrzynią dystrybucyjną.

Brona talerzowa serii KBT o szer. roboczej 3,0 m NOVA

Został on wykonany przez Fortis Technology sp. z o.o. s.k. z Niepruszewa k. Poznania pod nadzorem Urzędu Dozoru Technicznego, posiada wszystkie wymagane certyfikaty.

KRUS podejmuje starania w zakresie wpływania na jakość produkowanych dla rolnictwa środków produkcji i ochron pracy, dążąc do wyeliminowania z rynku tych, których wady konstrukcyjne, wykonanie lub błędne informacje w instrukcji obsługi były lub mogą być przyczyną wypadku lub stanowić zagrożenie dla użytkowników. Jednocześnie w postępowaniach regresowych, na podstawie art. 56

Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, Prezes Kasy może dochodzić zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z ubezpieczenia z tytułu wypadku przy pracy albo choroby zawodowej, jeśli za wystąpienie zdarzenia cywilną odpowiedzialność ponosi osoba niebędąca poszkodowanym rolnikiem. Kasa, badając okoliczności i przyczyny wypadków w postępowaniu powypadkowym ustala, czy konstrukcja, sposób wykonania danej maszyny lub świadczenia usługi, miały wpływ na zaistnienie zdarzenia wypadkowego. W 2014 roku OR KRUS we Wrocławiu przeprowadził postępowanie regresowe dotyczące wadliwie świadczonej usługi przez firmę AKORD ze Żmigrodu. W postępowaniu powypadkowym ustalono, że podczas załadunku nawozów na przyczepę na terenie firmy doszło do potrącenia rolniczką wózkem widłowym. W trakcie postępowania regresowego zawarto ugodę - firma zwróciła Kasie równowartość świadczenia wypłaconego przez KRUS poszkodowanej w wypadku.

O bezpiecznych wyrobach ze Znakiem Bezpieczeństwa KRUS i wyróżnieniem targowym „Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym”, a także o wadliwych produktach, informowano rolników podczas targów i imprez rolniczych, szkoleń, konferencji, seminariów, sympozjów i innych spotkań poświęconych bezpieczeństwu pracy w rolnictwie, oraz w mediach. Wykaz wyrobów oznaczonych Znakiem Bezpieczeństwa KRUS i wyróżnieniem targowym „Wyrób zwiększający bezpieczeństwo pracy w gospodarstwie rolnym” opublikowano na stronie internetowej Kasy.

Kasa współorganizowała Ogólnopolski Konkurs Poprawy Warunków Pracy, przeprowadzony przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy pod patronatem Ministra Pracy i Polityki Społecznej, którego celem jest poprawa warunków i bezpieczeństwo pracy oraz ochrona człowieka w środowisku pracy. Przedstawiciel Kasy uczestniczył w pracach Sądu Konkursowego.

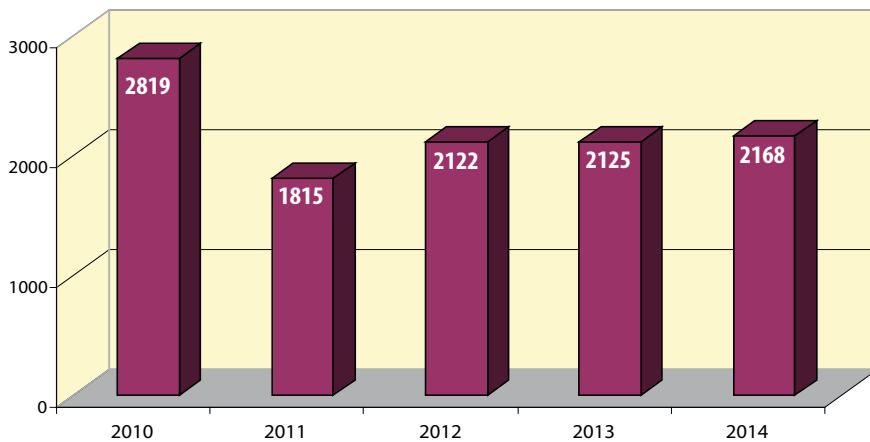
Przyczepiany opryskiwacz rolniczy GOLIAT PLUS P387 o pojemności zbiornika 2 500 l

7. Finansowanie działań prewencyjnych KRUS z Funduszu Prewencji i Rehabilitacji

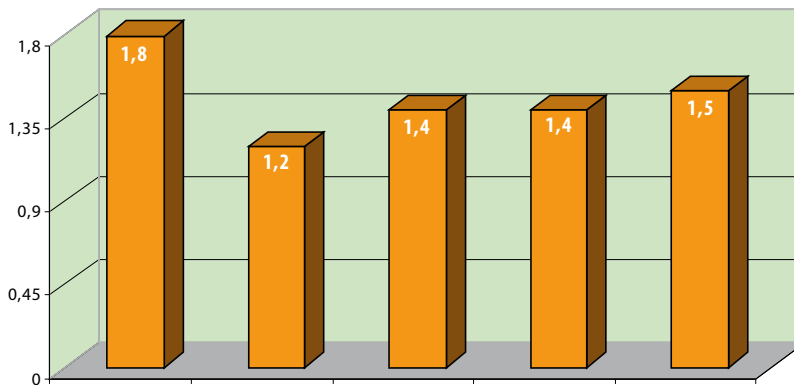
Na działalność prewencyjną w 2014 roku ze środków Funduszu Prewencji i Rehabilitacji wydatkowano ogółem 2 168,7 tys. zł.

Koszty działalności prewencyjnej KRUS w latach 2010-2014 (w tys. złotych)

Na przeprowadzenie działań prewencyjnych w 2014 roku wydatkowano średnio 1,5 zł na jednego ubezpieczonego w KRUS.

Kwota wydatkowana w latach 2010-2014 na działalność prewencyjną KRUS w przeliczeniu na jednego ubezpieczonego

Podsumowanie

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego została powołana ustawą z dnia 20 grudnia 1990 roku (Dz.U. z 2015 r., poz. 704, t.j.) i zobowiązana do realizowania zadań z niej wynikających – m.in. do obsługi rolników w sprawach dotyczących obejmowania ubezpieczeniem społecznym i opłacania składek na to ubezpieczenie, przyznawania i wypłaty świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalno-rentowego oraz wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego, oraz prowadzenia działalności prewencyjnej na rzecz ograniczenia liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych rolników.

Po latach upowszechniania przez Kasę wśród ubezpieczonych w KRUS, ich rodzin i osób związanych ze środowiskiem wiejskim wiedzy o zasadach ochrony zdrowia i życia w gospodarstwach rolnych można mówić o widocznych efektach tej pracy, następuje zmiana świadomości i odpowiedzialności ludzi za swoje bezpieczeństwo. Rolnicy większą wagę przykładają do warunków, w których pracują i żyją, eliminują zagrożenia w środowisku pracy, co przekłada się na spadek liczby wypadków przy pracy w gospodarstwach rolnych.

Od 1993 roku do 2014 roku przy spadku liczby osób ubezpieczonych o 135 125 tj. o 8,6% (z 1 567 848 w 1993 roku do 1 432 725 w 2014 roku) zmniejszyła się liczba wypadków:

- zgłoszonych z **65 936 do 21 939 zdarzeń wypadkowych**, tj. o 43 997 (66,7%),
- zakończonych przyznaniem jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź z tytułu śmierci z **42 075 do 15 649**, tj. o 26 426 (62,8%),
- śmiertelnych z **286 do 77**, tj. o 209 (prawie 4-krotnie mniej).

Wskaźnik wypadkowości mierzony liczbą wypadków powodujących wypłatę jednorazowych odszkodowań na 1 000 ubezpieczonych w KRUS wyniósł 10,8 w porównaniu do 1993 roku obniżył się o 13,8 (z 24,6 do 10,8).

Wzrosła liczba wypłaconych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek choroby zawodowej (z 20 w 1993 roku do 250 w 2014 roku). Najczęściej u rolników stwierdzone były choroby zawodowe zakaźne, choroby zawodowe układu oddechowego (astma oskrzelowa i zewnątrzpochodne zapalenie pęcherzyków płucnych) i choroby skóry. Od 2005 wzrosła liczba osób, które zapadły na choroby zakaźne przenoszonych przez kleszcze (boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu). Jest to prawdopodobnie efekt zwiększenia się populacji kleszczy na terenie kraju, lepszej rozpoznawalności chorób odkleszczowych i większej świadomości lekarzy pierwszego kontaktu i świadczeniobiorców o możliwości uzyskania odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu wskutek choroby zawodowej.

Okoliczności i przyczyny wypadków przy pracy rolniczej, ustalone przez Kasę w toku postępowania powypadkowego, wskazywały na konieczność zintensyfikowania działań prewencyjnych na rzecz zapobiegania najczęściej występującym wypadkom. Od lat, 75% stanowią zdarzenia wypadkowe z trzech grup wypadkowych: „upadek osób” (ok. 50%), „pochwycenie i uderzenie przez ruchome części maszyn i urządzeń” (11-13%) i „uderzenie, przygniecenie i pogryzienie przez zwierzęta” (11-13,0%).

Działania prewencyjne KRUS, których celem jest kształtowanie świadomości rolników i ich rodzin, oraz promowanie bezpiecznych zachowań w gospodarstwie rolnym, prowadzono w 2013 i 2014 roku pod hasłem *Upadek to nie przypadek i Nie daj się wkręcić*. Ich celem było zwrócenie uwagi na zagrożenia powodujące upadki osób w gospodarstwach rolnych oraz pochwylenia i uderzenia przez ruchome elementy maszyn i urządzeń.

Wiedzę o zagrożeniach wypadkami i chorobami zawodowymi oraz zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym popularyzowano przede wszystkim poprzez:

- szkolenia, spotkania i pogadanki z zakresu wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym dla rolników, ich rodzin oraz osób związanych ze środowiskiem wiejskim,
- konkursy wiedzy o bhp w gospodarstwie rolnym dla rolników i innych osób związanych ze środowiskiem rolnym,

- konkursy na bezpieczne gospodarstwo rolne, w tym Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne,
- olimpiady i konkursy wiedzy o bhp w rolnictwie dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych o profilu rolniczym (m.in. plastyczne, fotograficzne i testowe),
- stoiska i punkty informacyjne na imprezach masowych dla rolników, na których eksponowano i wręczano rolnikom broszury, poradniki, ulotki, kalendarze, filmy, ochrony pracy itp. oraz organizowano konkursy o bhp,
- pokazy bezpiecznej pracy i udzielania pierwszej pomocy,
- instruktaż podczas oględzin miejsca i przedmiotów związanych z wypadkiem,
- udział w konferencjach, seminariach i spotkaniach,
- publikacje w prasie, radiu, telewizji i Internecie.

Prezes KRUS skierował w styczniu 2014 roku list do rolników, w którym m.in. zachęca mieszkańców wsi do uczestnictwa w działaniach prewencyjnych organizowanych przez KRUS, oraz korzystania ze znajdującego się na stronie internetowej Kasy Kalendarza Wydarzeń Prewencyjnych, w którym znajdują się informacje o planowanych przez jednostki terenowe przedsięwzięciach prewencyjnych.

Sprawną realizację działań prewencyjnych umożliwiała Kasie współpraca z wieloma instytucjami zainteresowanymi ochroną zdrowia i życia oraz poprawą bezpieczeństwa i warunków pracy mieszkańców wsi, m. in. Państwową Inspekcją Pracy, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, Ochotniczą Strażą Pożarną, samorządami terytorialnymi oraz związkami i organizacjami skupiającymi rolników.

W ramach współpracy KRUS uczestniczy m.in. w rozpoczętej w 2013 roku przez PIP trzyletniej kampanii informacyjno-promocyjnej pod nazwą „Szczepnij życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”, której celem jest ograniczanie ryzyka wypadkowego oraz poprawa ochrony zdrowia i życia rolników i ich rodzin.

Bezpieczeństwo pracy rolników związane jest ze stanem infrastruktury gospodarstwa rolnego, która wymaga nakładów inwestycyjnych i uzależniona jest od kondycji ekonomicznej gospodarstwa. Przede wszystkim jednak zależy od postawy człowieka, jego chęci i zaangażowania, a także świadomości występujących zagrożeń w miejscu pracy i życia. Kasa stara się więc przekonać rolników, że wprowadzenie niewielkich zmian - zadbanie o ład i porządek w gospodarstwie, używanie właściwego obuwia, prawidłowe wchodzenie i schodzenie z maszyn rolniczych, stosowanie drabiny z zabezpieczeniami, a także dbałość o kompletność osłon i zabezpieczeń ruchomych elementów maszyn i urządzeń, przestrzeganie zaleceń znajdujących się w instrukcjach obsługi, wyłączenie napędu podczas napraw i regulacji oraz stosowanie ochrony pracy jest ważne i ogranicza ryzyko wypadku.

Wnioski:

- prowadzone analizy przyczyn i okoliczności wypadków pozwoliły na zidentyfikowanie najczęściej występujących zagrożeń w gospodarstwach rolnych, prawidłowe określenie kierunków działań prewencyjnych i grup ich odbiorców,
- różne formy działań prewencyjnych Kasy, dostosowane do bieżących, lokalnych potrzeb i poszczególnych grup odbiorców oraz współpraca z wieloma instytucjami działającymi w środowisku wiejskim wpłynęły na poprawę stanu bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych. Odnotowano spadek liczby wypadków zgłaszanych do KRUS i wypłaconych jednorazowych odszkodowań z tytułu uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy rolniczej (w tym wypadku śmiertelnego),
- działania prewencyjne KRUS są skuteczne, powinny być kontynuowane i ukierowane na ograniczenie liczby zdarzeń wypadkowych z grup: „upadek osób”, „pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń”, „uderzenie, przygnięcie i pogryzienie przez zwierzęta”, oraz „upadek przedmiotów”. Należy również informować rolników o sposobach zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze i zasadach postępowania w przypadku ukąszenia.

Liczba wypadków zgłoszonych w latach 2005-2014, według województw

Załącznik nr 1

Lp.	Województwo	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica Wypadki 2014-2013	2014/2013 w%	Różnica Wypadki 2014-2005	2014/2005 w%
1.	dolnośląskie (OR Wrocław)	1 359	1 313	1 179	1 084	1 111	1 056	1 066	1 012	965	909	-56	94,2	-450	66,9
2.	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	2 524	2 599	2 195	2 074	2 118	1 820	1 826	1 698	1 598	1 551	-47	97,1	-973	61,5
3.	lubelskie (OR Lublin)	4 302	4 248	3 987	3 656	3 377	3 292	3 305	3 003	3 069	2 782	-287	90,6	-1520	64,7
4.	lubuskie (OR Zielona Góra)	372	376	328	256	302	278	291	304	283	298	15	105,3	-74	80,1
5.	łódzkie (OR Łódź)	3 136	3 015	2 628	2 403	2 302	2 396	2 203	1 922	2 053	1 770	-283	86,2	-1366	56,4
6.	małopolskie (OR Kraków)	2 682	2 672	2 450	2 348	2 300	2 246	2 150	2 051	2 038	1 861	-177	91,3	-821	69,4
7.	mazowieckie (OR Warszawa)	4 151	3 859	3 596	3 349	3 358	3 269	3 242	3 064	3 031	2 806	-225	92,6	-1345	67,6
8.	opolskie (OR Opole)	659	596	600	491	512	504	482	413	357	368	11	103,1	-291	55,8
9.	podkarpackie (OR Rzeszów)	2 132	2 176	1 901	1 848	1 861	1 834	1 859	1 734	1 792	1 607	-185	89,7	-525	75,4
10.	podlaskie (OR Białystok)	3 054	2 791	2 513	2 484	2 335	2 214	2 074	2 037	1 769	1 700	-69	96,1	-1354	55,7
11.	pomorskie (OR Gdańsk)	1 042	1 025	839	822	839	766	826	797	808	735	-73	91,0	-307	70,5
12.	śląskie (OR Częstochowa)	813	862	774	676	623	649	610	552	504	487	-17	96,6	-326	59,9
13.	świętokrzyskie (OR Kielce)	1 855	1 794	1 483	1 569	1 338	1 305	1 281	1 159	1 136	1 080	-56	95,1	-775	58,2
14.	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	1 673	1 578	1 428	1 327	1 303	1 292	1 295	1 212	1 066	1 070	4	100,4	-603	64,0
15.	wielkopolskie (OR Poznań)	3 280	3 208	3 011	2 891	2 887	2 977	2 899	2 691	2 563	2 593	30	101,2	-687	79,1
16.	zachodnio-pomorskie (OR Koszalin)	522	452	451	444	377	407	363	359	342	322	-20	94,2	-200	61,7
Ogółem:		33 556	32 564	29 363	27 722	26 943	26 305	25 772	24 008	23 374	21 939	-1 435	93,9	-11 617	65,4

Liczba wypadków zakończonych wydaniem decyzji przyznającej jednorazowe odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu bądź śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej w latach 2005-2014, według województw Załącznik nr 2

Lp.	Województwo	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica Wypadki 2014-2013	2014/2013 w%	Różnica Wypadki 2014-2005	2014/2005 w%
1.	dolnośląskie (OR Wrocław)	610	753	555	567	700	628	588	599	561	504	-57	89,8	-106	82,6
2.	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	1 653	1 620	1 453	1 252	1 287	1 241	1 090	1 039	1 003	1 002	-1	99,9	-651	60,6
3.	lubelskie (OR Lublin)	3 041	2 999	2 814	2 785	2 424	2 247	2 278	2 161	2 145	2 251	106	104,9	-790	74,0
4.	lubuskie (OR Zielona Góra)	258	319	237	191	228	193	164	226	193	219	26	113,5	-39	84,9
5.	łódzkie (OR Łódź)	1 911	1 904	1 582	1 505	1 395	1 453	1 457	1 339	1 459	1 357	-102	93,0	-554	71,0
6.	małopolskie (OR Kraków)	1 575	1 542	1 543	1 506	1 356	1 356	1 314	1 343	1 307	1 180	-127	90,3	-395	74,9
7.	mazowieckie (OR Warszawa)	2 736	2 427	2 257	2 128	2 180	2 111	2 088	2 115	2 058	2 049	-9	99,6	-687	74,9
8.	opolskie (OR Opole)	348	346	308	319	274	252	258	264	189	189	0	100,0	-159	54,3
9.	podkarpackie (OR Rzeszów)	1 272	1 276	1 214	1 185	1 196	1 235	1 195	1 287	1 127	1 067	-60	94,7	-205	83,9
10.	podlaskie (OR Białystok)	1 803	1 806	1 465	1 549	1 566	1 459	1 395	1 475	1 308	1 230	-78	94,0	-573	68,2
11.	pomorskie (OR Gdańsk)	794	767	673	561	647	576	567	611	616	568	-48	92,2	-226	71,5
12.	śląskie (OR Częstochowa)	432	460	432	454	407	371	350	348	316	284	-32	89,9	-148	65,7
13.	świętokrzyskie (OR Kielce)	1 087	1 005	1 011	877	957	897	883	866	790	836	46	105,8	-251	76,9
14.	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	1 057	1 114	931	881	811	786	796	801	774	775	1	100,1	-282	73,3
15.	wielkopolskie (OR Poznań)	1 906	1 982	1 958	1 845	1 911	1 874	1 911	1 829	1 720	1 907	187	110,9	1	100,1
16.	zachodnio-pomorskie (OR Koszalin)	386	331	290	351	282	218	240	234	240	231	-9	96,3	-155	59,8
Ogółem:		20 869	20 651	18 723	17 956	17 620	16 897	16 574	16 537	15 806	15 649	-157	99,0	-5 220	75,0

Liczba wypadków, w następstwie których wypłacono jednorazowe odszkodowania w latach 2005–2014, według grup zdarzeń

Załącznik nr 3

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica Wypadki 2014-2013 w%	2014/2013 w%	Różnica Wypadki 2014-2005	2014/2005 w%
Ogółem: w tym:	20 869	20 651	18 723	17 956	17 620	16 897	16 574	16 537	15 806	15 649	-157	99,0	-5 220	75,0
upadek osób (grupa 02)	9 990	10 400	8 674	8 462	8 530	8 569	8 368	8 087	8 281	7 674	-607	92,7	-2 316	76,8
upadek przedmiotów (grupa 03)	1 455	1 413	1 423	1 364	1 284	1 173	1 403	1 350	1 266	1 320	54	104,3	-135	90,7
zefłknięcie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i in. ostrymi przedmiotami (grupa 04)	1 232	1 156	1 081	981	964	785	843	873	781	813	32	104,1	-419	66,0
uderzenie, przysięgnięcie przez materiały i przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie (grupa 05)	4 53	472	465	422	379	301	213	273	236	211	-25	89,4	-242	46,6
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez srodek transportu w ruchu (grupa 06)	605	541	432	402	418	365	339	326	313	271	-42	86,6	-334	44,8
pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń (grupa 07)	2 856	2 574	2 465	2 546	2 225	2 173	2 155	2 254	1 863	2 047	184	109,9	-809	71,7
uderzenie, przysięgnięcie, pogryzienie przez zwierzęta (grupa 08)	2 695	2 620	2 660	2 502	2 429	2 187	1 926	1 940	1 807	1 876	69	103,8	-819	69,6
pożar, wybuch, działanie sił przyrody (grupa 09)	62	77	75	64	102	114	101	112	81	99	18	122,2	37	159,7
działanie skrajnych temperatur (grupa 10)	200	178	141	120	120	117	94	88	80	79	-1	98,8	-121	39,5
działania materiałów szkodliwych (grupa 11)	38	31	30	29	17	18	29	30	19	17	-2	89,5	-21	44,7
magle zachorowania (grupa 12)	128	168	187	159	156	147	165	193	193	171	-22	88,6	43	133,6
inne zdarzenia (grupa 13)	1 155	1 021	1 090	905	996	948	938	1 011	886	1 071	185	120,9	-84	92,7

Liczba wypadków śmiertelnych zakończonych przyznaniem jednorazowych odszkodowań w latach 2005–2014, według województw Załącznik nr 4

Lp.	Województwo	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica Wypadki 2014-2013	Różnica Wypadki 2014-2005
1.	dolnośląskie (OR Wrocław)	4	8	1	1	1	2	1	1	1	0	-1	-4
2.	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	14	12	5	4	7	4	6	6	3	5	2	-9
3.	lubelskie (OR Lublin)	20	20	14	16	15	16	10	9	9	15	6	-5
4.	lubuskie (OR Zielona Góra)	2	1	1	0	2	2	1	0	0	0	0	-2
5.	łódzkie (OR Łódź)	12	9	10	10	6	9	8	11	8	6	-2	-6
6.	małopolskie (OR Kraków)	6	6	9	5	7	5	8	4	7	9	2	3
7.	mazowieckie (OR Warszawa)	16	21	19	13	17	13	15	19	11	12	1	-4
8.	opolskie (OR Opole)	0	2	1	2	0	3	2	1	0	2	2	2
9.	podkarpackie (OR Rzeszów)	8	6	3	1	8	1	4	7	4	4	0	-4
10.	podlaskie (OR Białystok)	8	9	6	9	10	5	10	10	5	8	3	0
11.	pomorskie (OR Gdańsk)	2	3	1	0	3	4	1	1	5	2	-3	0
12.	śląskie (OR Częstochowa)	4	1	3	1	1	1	1	1	4	0	-4	-4
13.	świętokrzyskie (OR Kielce)	10	6	6	8	5	14	0	7	7	2	-5	-8
14.	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	7	7	5	4	2	3	3	5	5	2	-3	-5
15.	wielkopolskie (OR Poznań)	12	12	9	16	15	7	7	10	7	9	2	-3
16.	zachodnio-pomorskie (OR Koszalin)	3	0	1	5	3	0	4	0	1	1	0	-2
Ogółem:		128	123	94	95	102	89	81	92	77	77	0	-51

Struktura wypadków śmiertelnych w latach 2005-2014, według grup wypadkowych

Załącznik nr 5

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica Wypadki 2014-2013	Różnica Wypadki 2014-2005
Ogółem: w tym:	128	123	94	95	102	89	81	92	77	77	0	-51
upadek osób (grupa 02)	13	19	9	9	17	9	10	12	10	15	5	2
upadek przedmiotów (grupa 03)	6	9	7	7	11	8	8	10	6	14	8	8
zatkanie się z ostrymi narzędziami ręcznymi i in. ostrymi przedmiotami (grupa 04)	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
uderzenie, przygniecenie przez materiały i przedmioty transportowane mechanicznie lub ręcznie (grupa 05)	1	1	0	3	1	0	0	0	0	0	0	-1
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środek transportu w ruchu (grupa 06)	57	38	34	40	37	34	26	27	28	15	-13	-42
pochwylenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń (grupa 07)	8	9	6	10	7	9	11	10	8	6	-2	-2
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta (grupa 08)	5	3	2	5	4	3	3	4	5	4	-1	-1
pożar, wybuch, działanie sił przyrody (grupa 09)	1	1	3	2	5	2	3	3	0	4	4	3
działanie skrajnych temperatur (grupa 10)	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	-1	0
działania materiałów szkodliwych (grupa 11)	0	0	0	1	0	2	1	1	0	1	1	1
magie zachorowania (grupa 12)	18	29	17	15	11	13	12	14	15	11	-4	-7
inne zdarzenia (grupa 13)	19	14	15	3	7	8	7	10	4	7	3	-12

Wskaźnik wypadkowości (liczba wypadków zakończonych przyznaniem odszkodowania przypadająca na 1 000 ubezpieczonych) w latach 2005-2014, według województw

Załącznik nr 6

Lp.	Województwo	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica Wskaźnik 2014-2013	Różnica Wskaźnik 2014-2005
1.	dolnośląskie (OR Wrocław)	9,2	11,1	8,2	8,7	11	10,1	9,7	10,1	9,7	8,9	-0,8	-0,3
2.	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	17,4	16,8	15,1	13,3	13,8	13,6	12,2	11,8	11,7	11,9	0,2	-5,5
3.	lubelskie (OR Lublin)	16,7	16,1	15,0	15,0	13,1	12,2	12,4	11,9	11,9	12,6	0,7	-4,1
4.	lubuskie (OR Zielona Góra)	12,8	15,3	11,2	9,2	11,1	9,6	8,4	11,7	10,2	10,8	0,6	-2
5.	łódzkie (OR Łódź)	14,6	14,2	11,8	11,5	10,7	11,3	11,5	10,8	11,9	11,3	-0,6	-3,3
6.	małopolskie (OR Kraków)	9,8	9,3	9,2	9,0	8,1	8,3	8,1	8,4	8,3	7,6	-0,7	-2,2
7.	mazowieckie (OR Warszawa)	12,2	10,6	9,9	9,4	9,8	9,7	9,7	10,0	9,9	10	0,1	-2,2
8.	opolskie (OR Opole)	7,6	7,6	6,9	7,5	6,6	6,3	6,7	7,0	5,2	5,4	0,2	-2,2
9.	podkarpackie (OR Rzeszów)	12,8	12,3	11,5	11,3	11,3	11,8	11,5	12,5	11	10,6	-0,4	-2,2
10.	podlaskie (OR Białystok)	16,2	15,9	12,9	13,8	14,2	13,6	13,2	14,3	12,9	12,4	-0,5	-3,8
11.	pomorskie (OR Gdańsk)	15,2	14,4	12,6	10,6	12,4	11,2	11,1	12,1	12,4	11,8	-0,6	-3,4
12.	śląskie (OR Częstochowa)	8,6	8,9	8,4	9,2	8,4	7,8	7,5	7,6	7,1	6,6	-0,5	-2
13.	świętokrzyskie (OR Kielce)	12,7	11,4	11,4	10,0	11	10,4	10,4	10,3	9,5	10,2	0,7	-2,5
14.	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	19,6	20,2	16,7	15,9	14,8	14,6	15	15,4	15,2	15,6	0,4	-4
15.	wielkopolskie (OR Poznań)	12,6	12,7	12,5	12,0	12,5	12,4	12,8	12,4	11,9	13,5	1,6	0,9
16.	zachodnio-pomorskie (OR Koszalin)	10,9	9,1	7,9	9,7	7,9	6,3	7	7,0	7,4	7,4	0	-3,5
Ogółem:		13,3	12,9	11,6	11,3	11,2	10,9	10,9	11,0	10,7	10,8	0,1	-2,5

Liczba chorób zawodowych w latach 2005-2014, według województw

Załącznik nr 7

Lp.	Województwo	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica Choroby 2014-2013	Różnica Choroby 2014-2005
1.	dolnośląskie (OR Wrocław)	2	3	5	1	8	5	9	12	7	5	-2	3
2.	kujawsko-pomorskie (OR Bydgoszcz)	5	3	7	5	1	3	9	6	7	7	0	2
3.	lubelskie (OR Lublin)	16	17	18	33	33	18	11	16	17	19	2	3
4.	lubuskie (OR Zielona Góra)	0	2	1	0	1	3	3	1	5	2	-3	2
5.	łódzkie (OR Łódź)	4	6	3	3	1	0	2	5	3	7	4	3
6.	małopolskie (OR Kraków)	4	9	10	6	3	8	5	9	14	18	4	14
7.	mazowieckie (OR Warszawa)	1	1	8	10	9	35	26	26	32	38	6	37
8.	opolskie (OR Opole)	1	0	2	0	0	2	0	0	1	1	0	0
9.	podkarpackie (OR Rzeszów)	3	2	1	3	2	1	3	4	2	3	1	0
10.	podlaskie (OR Białystok)	69	39	38	46	61	58	71	67	80	69	-11	0
11.	pomorskie (OR Gdańsk)	2	3	0	2	5	6	3	5	4	15	11	13
12.	śląskie (OR Częstochowa)	0	1	0	0	4	0	6	5	10	13	3	13
13.	świętokrzyskie (OR Kielce)	5	3	0	3	1	1	2	1	3	6	3	1
14.	warmińsko-mazurskie (OR Olsztyn)	15	11	7	13	37	19	24	29	38	34	-4	19
15.	wielkopolskie (OR Poznań)	8	4	1	4	5	6	1	6	9	10	1	2
16.	zachodnio-pomorskie (OR Koszalin)	1	3	4	1	3	5	8	6	2	3	1	2
Ogółem:		136	107	105	130	174	170	183	198	234	250	16	114

Lp.	Jednostka lub grupa chorobowa :	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Różnica Choroby		
													2014-2013	2014-2005
1.	Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa wywołane przez substancje chemiczne	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Astma oskrzelowa	18	22	15	15	12	11	7	3	14	19	5	1	1
3.	Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1
4.	Zewnątrzopłucne zapalenie pęcherzyków płucnych	7	8	2	8	5	8	4	12	16	21	5	14	14
5.	Alergiczny nieżyt nosa	8	5	2	5	2	6	0	3	4	2	-2	-6	-6
6.	Choroby skóry	11	8	9	11	5	8	0	3	4	7	3	-4	-4
7.	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	0	0	3	1	2	0	1	4	1	2	1	2	2
8.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	1	1	0	1	0	2	4	5	3	3	0	2	2
9.	Nowotwór złośliwy	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
10.	Przedziurawienie przegrody nosowej substancją żrącą	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
11.	Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego	1	4	4	0	2	1	0	1	2	1	-1	0	0
12.	Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	-1	0	0
	Choroby zakaźne w tym :	90	59	70	88	146	134	159	166	189	194	5	104	104
	a) borelioza	76	51	58	80	132	125	146	155	178	179	1	103	103
	b) brucelloza	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	c) kleszczowe zapalenie opon mózgowych,	9	4	8	6	9	7	12	11	11	13	2	4	4
	d) promienica jamy ustnej	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13.	e) aspergiloza	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
	f) toksoplazmoza oczna	4	3	2	0	1	0	0	0	0	1	1	-3	-3
	g) różyczka	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	h) toksokaroza	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0
	i) bąblowica wątroby	0	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ogółem :	136	107	105	130	174	170	183	198	234	250	16	114	114

**Kasa Rolniczego
Ubezpieczenia Społecznego**

.....
*Centrala
Biuro Prewencji i Rehabilitacji
Al. Niepodległości 190, 00-608 Warszawa
www.krus.gov.pl*